

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

ПРОВІДНІ ОСВІТЯНСЬКІ БІБЛІОТЕКИ
УКРАЇНИ В ДЗЕРКАЛІ СТАТИСТИКИ

Оглядове видання

Київ 2016

*Рекомендовано до друку вченою радою
Державної науково-педагогічної бібліотеки України
імені В. О. Сухомлинського
Протокол № 13 від 24 жовтня 2016 року*

Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики : оглядове видання / Нац. акад. пед. наук України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Л. О. Біла, І. І. Хемчян ; наук. ред. І. Г. Лобановська ; відп. за вип. І. І. Хемчян ; комп'ютер. набір Л. О. Біла]. – Київ : [б. в.], 2016. – 106 с.

Укладачі: *Л. О. Біла, науковий співробітник відділу наукового і прикладного бібліотекознавства ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського*

І. І. Хемчян, завідувач відділу наукового і прикладного бібліотекознавства ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Науковий редактор: *І. Г. Лобановська, завідувач відділу наукового формування та опрацювання документних ресурсів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського*

Відповідальний за випуск: *І. І. Хемчян*

Комп'ютерний набір: *Л. О. Біла*

З М І С Т

Перелік скорочень.....	5
Вступ.....	7
I. ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОВІДНИХ КНИГОЗБІРЕНЬ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ У 2015 РОЦІ	
1.1. Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека та Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва	
1.1.1. Аналітична інформація.....	8
1.1.2. Статистична інформація.....	17
Таблиця 1. Формування та використання інформаційних ресурсів.....	17
Таблиця 2. Кількість користувачів та відвідувань. Відносні показники.....	17
Таблиця 3. Автоматизація бібліотечно-бібліографічної діяльності.....	18
Таблиця 4. Кадрове забезпечення.....	18
1.2. Спеціальні наукові бібліотеки установ Національної академії педагогічних наук України	
1.2.1. Аналітична інформація.....	19
1.2.2. Статистична інформація.....	30
Таблиця 1. Формування та використання інформаційних ресурсів.....	30
Таблиця 2. Кількість користувачів та відвідувань. Відносні показники.....	31
Таблиця 3. Автоматизація бібліотечно-бібліографічної діяльності.....	32
Таблиця 4. Кадрове забезпечення.....	33
1.3. Бібліотеки обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти	
1.3.1. Аналітична інформація.....	34
1.3.2. Статистична інформація.....	49
Таблиця 1. Формування та використання інформаційних ресурсів.....	49
Таблиця 2. Кількість користувачів та відвідувань. Відносні показники.....	50
Таблиця 3. Автоматизація бібліотечно-бібліографічної діяльності.....	51
Таблиця 4. Кадрове забезпечення.....	52
1.4. Бібліотеки вищих навчальних закладів III-IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів	
1.4.1. Аналітична інформація.....	53
1.4.2. Статистична інформація.....	73

Таблиця 1. Формування та використання інформаційних ресурсів.....	73
Таблиця 2. Кількість користувачів та відвідувань. Відносні показники.....	75
Таблиця 3. Автоматизація бібліотечно-бібліографічної діяльності.....	77
Таблиця 4. Кадрове забезпечення.....	79

II. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОВІДНИХ КНИГОЗБІРЕНЬ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК У 2015 РОЦІ

2.1. Аналітична інформація.....	81
2.2. Зведені статистичні дані.....	94
Таблиця 1. Формування та використання інформаційних ресурсів.....	94
Таблиця 2. Кількість користувачів та відвідувань. Відносні показники.....	94
Таблиця 3. Автоматизація бібліотечно-бібліографічної діяльності.....	95
Таблиця 4. Кадрове забезпечення.....	96

Додаток 1. Відомості про бібліотеки.....	97
--	----

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

АБІС	– автоматизована бібліотечно-інформаційна система
АНО	– академія неперервної освіти
АРМ	– автоматизоване робоче місце
БД	– база даних
БІР	– бібліотечно-інформаційна рада
ВНЗ	– вищий навчальний заклад
ВРІ	– вибіркоче розповсюдження інформації
ГПА	– гуманітарно-педагогічна академія
ГУ	– гуманітарний університет
ДВНЗ	– державний вищий навчальний заклад
ДВНЗ „УМО”	– державний вищий навчальний заклад „Університет менеджменту освіти”
ДГУ	– державний гуманітарний університет
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського	– Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського
ДПА	– довідково-пошуковий апарат
ДПІ	– державний педагогічний інститут
ДПУ	– державний педагогічний університет
ДУ	– державний університет
ЕК	– електронний каталог
ЕДД	– електронна доставка документів
ЄГІР	– єдиний галузевий інформаційний ресурс
ЄРК	– єдина реєстраційна картотека
ЗНЗ	– загальноосвітній навчальний заклад
ІГІР	– інтегрований галузевий інформаційний ресурс
ІКТ	– інформаційно-комунікаційні технології
ІП	– інформаційні потреби
ІПА	– інженерно-педагогічна академія
ІПОПК	– інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів
ІППО	– інститут післядипломної педагогічної освіти

ІТ	– інформаційні технології
ІФЛА	– міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ
КВНЗ	– комунальний вищий навчальний заклад
ЛОНПБ	– комунальний заклад Львівської обласної ради „Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека”
МБА	– міжбібліотечний абонемент
МНПБ	– Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва
МОН України	– Міністерство освіти і науки України
НАПН України	– Національна академія педагогічних наук України
НДР	– науково-дослідна робота
НМД	– науково-методична діяльність
ННЦ ПТО НАПН України	– навчально-науковий центр професійно-технічної освіти НАПН України
НПУ	– національний педагогічний університет
НУ	– національний університет
ОІУВ	– обласний інститут удосконалення вчителів
ОІПОПП	– обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників
ОРФ	– обмінно-резервний фонд
ПЗ	– програмне забезпечення
РВ	– рідкісні видання

ВСТУП

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як головний координаційний науково-методичний центр мережі освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України (далі – МОН України) та Національної академії педагогічних наук України (далі – НАПН України) з 2011 р. розвиває важливий напрям аналітичної діяльності – методичний моніторинг, що дає можливість виявляти основні тенденції і відстежувати стратегічні зрушення у діяльності освітянських бібліотек. До 2011 р. бібліотекою один раз на три роки готувались інформаційно-аналітичні огляди діяльності окремих видів бібліотек. Ураховуючи стрімкі зміни, що відбуваються в освітянських бібліотеках, у 2009 р. розроблено нову концепцію оглядового видання „Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики”.

Метою підготовки комплексного оглядового видання є аналіз стану основних напрямів діяльності різних видів провідних книгозбірень мережі та прийняття відповідних рішень щодо вдосконалення бібліотечно-інформаційного забезпечення фахівців освітянської галузі.

Дослідження проводиться шляхом вивчення, узагальнення та аналізу статистичних показників роботи Комунального закладу Львівської обласної ради „Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека”, Науково-педагогічної бібліотеки м. Миколаєва, спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України,

бібліотек обласних ІППО, бібліотек ВНЗ III-IVр. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів та підготовки на їх основі аналітичних оглядів. У шостому випуску оглядового видання „Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики” висвітлено діяльність провідних освітянських бібліотек за 2015 р.

Подано також узагальнену інформацію про спільну діяльність ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та провідних бібліотек мережі, зокрема з питань щодо формування, зберігання й використання фондів, бібліотечно-інформаційного й бібліографічного обслуговування користувачів, впровадження інформаційно-комунікативних технологій, кадрового забезпечення, співпраці освітянських бібліотек зі створення електронного галузевого бібліографічного й реферативного ресурсу.

Укладачі щорічника висловлюють вдячність керівникам бібліотек за своєчасне подання статистичних даних щодо діяльності своїх установ.

Оглядове видання розраховано на фахівців провідних освітянських бібліотек України, наукових працівників, спеціалістів, які здійснюють бібліотечно-інформаційне забезпечення педагогічної науки, освіти й практики.

I. ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОВІДНИХ КНИГОЗБІРЕНЬ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ У 2015 РОЦІ

1.1. Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека та Миколаївська науково-педагогічна бібліотека

1.1.1. Аналітична інформація

Комунальний заклад Львівської обласної ради „Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека” (далі – ЛОНПБ) та Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва (далі – МНПБ) посідають чільне місце серед провідних книгозбірень мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України.

Головною метою діяльності бібліотек є задоволення фахових інформаційних потреб науково-педагогічних, педагогічних та управлінських кадрів, учителів, студентів, учнівської молоді. Книгозбірні сприяють підвищенню ефективності наукових досліджень у галузі наук про освіту, методик викладання навчальних предметів, упровадженню передового педагогічного досвіду в практику роботи навчальних закладів, а також підвищенню професійного, духовного і культурного рівня різних категорій користувачів.

Основою функціонування бібліотеки є її фонд – головне джерело задоволення інформаційних потреб користувачів.

Як свідчать звітні документи, станом на 01.01.2016 р. бібліотечний фонд ЛОНПБ налічував 445,8 тис. прим., фонд МНПБ – 90,5 тис. прим.

Основну частину фондів обох бібліотек становлять книжки та брошури: у ЛОНПБ їх налічується понад 363,5 тис. прим. (82 % загальної кількості документів), у

МНПБ – близько 58,6 тис. прим. (65 %). На другому місці у фондах бібліотек періодичні видання – понад 81,9 тис. прим. (18 %) у ЛОНПБ та понад 36,3 тис. прим. (35 %) у МНПБ.

Формування фонду електронних документів – одне з актуальних завдань сучасної бібліотеки, проте, відповідно до статистичних звітів, в обох книгозбірнях майже відсутні електронні документи. У ЛОНПБ фонд електронних видань залишається незмінним протягом двох років і налічує 354 документи (0,08 %), у МНПБ – 142 документи (0,2 %), що на 36 прим. менше порівняно з попереднім роком.

Аналіз фондів бібліотек за цільовим призначенням показав, що у ЛОНПБ переважають навчальні видання – близько 353,7 тис. прим. (79 %). У фонді МНПБ найбільшу кількість становлять літературно-художні видання – понад 56,4 тис. прим. (62 %), а навчальних видань – близько 23,8 тис. прим. (26 %). У ЛОНПБ літературно-художні видання займають друге місце, їх налічується понад 55 тис. прим. (12 %). Кількість наукової літератури у ЛОНПБ – 34,6 тис. прим. (8 %), у МНПБ – понад 10,3 тис. прим. (11 %).

Переважна більшість документів у фондах обох книгозбірень російськомовні: у ЛОНПБ їх понад 245,9 тис. прим. (55 %), у фонді МНПБ – понад 44,9 тис.

прим. (50 %). Кількість документів українською мовою становить у ЛОНПБ близько 182 тис. прим. (41 %), у МНПБ – понад 44,6 тис. прим. (49 %).

Процес комплектування є основою початкового етапу роботи бібліотеки з формування бібліотечного фонду, від якого залежить вся бібліотечно-інформаційна діяльність.

Слід зауважити, що порівняльний аналіз показників кількості нових надходжень у 2015 р. та в 2014 р. показав, що у звітному році бібліотеками отримано більше нових документів. Так, фонд МНПБ поповнено на 4083 прим. документів, що на 1045 прим. більше, ніж у попередньому році. Фонд ЛОНПБ поповнився на 3610 прим., що на 7 прим. більше.

Коефіцієнт оновлення фондів становить у ЛОНПБ – 0,8 %, у МНПБ – 4,5 %.

За результатами аналізу джерел комплектування фонду МНПБ можна стверджувати, що основним джерелом поповнення залишається придбання документів за рахунок бюджетних коштів (3509 прим., або 86 % загальної кількості документів). Решта надходжень до фонду МНПБ розподілилась таким чином: 410 прим. (10 %) надійшли в дарунок від авторів, установ, громадських і політичних об'єднань, видавництв; 151 прим. (3,7 %) – з обмінно-резервних фондів та 13 прим. (0,3 %) отримано взамін загублених.

Як і в попередньому році, впродовж 2015 р. основним джерелом поповнення фонду в ЛОНПБ були „інші” джерела, за рахунок яких до книгозбірні надійшло 2634 прим. документів (73 %). Показник подарованих бібліотеці видань становить 937 прим. документів (26 %).

З обмінно-резервних фондів отримано 39 прим. документів (1 %). Викликає занепокоєння той факт, що за рахунок коштів закладу у звітному році до фонду ЛОНПБ не надійшло жодного примірника документів.

На основі аналізу джерел надходження документів виявлено, що впродовж 2015 р. комплектування фондів ЛОНПБ та МНПБ дещо покращилось. Збільшилась кількість нових надходжень, бібліотеки почали використовувати обмінно-резервні фонди та активно працювати з дарувальниками.

Моніторинг нових надходжень літератури за видами документів свідчить, що обидві бібліотеки впродовж останніх років віддають перевагу комплектуванню фонду періодичними виданнями. У звітному році цей показник в обох книгозбірнях становить понад 70 % загальної кількості отриманих документів. ЛОНПБ передплатила 136 назв журналів і газет, що на 25 менше порівняно з 2014 р. У МНПБ перелік періодичних видань залишився незмінним і становить 170 назв. На другому місці серед загальної кількості нових надходжень у книгозбірнях – книжки та брошури: у ЛОНПБ – 30 % (1098 прим.), у МНПБ – 29 % (1201 прим.). За звітними матеріалами, до МНПБ впродовж 2015 р. надійшло 15 прим. електронних документів, а до ЛОНПБ – жодного. Такий стан справ із комплектуванням електронними документами викликає занепокоєння, адже у своїх статистичних документах бібліотеки звітують про наявність електронних бібліотек, що в свою чергу передбачає поповнення їх електронними ресурсами.

Аналіз надходження документів за цільовим призначенням показав, що в 2015 р. МНПБ віддала перевагу літературно-художнім документам, оскільки їхня частка в загальній кількості нових надходжень становила 54 % (2206 прим.), на другому місці – навчальна література – 41 % (1663 прим.), частка наукової літератури становила 5 % (214 прим.). Для порівняння: у 2014 р. до МНПБ надійшло 196 прим. наукових видань (6 %), 1209 прим. (40 %) навчальних видань та 578 прим. (19 %) літературно-художніх документів.

У ЛОНПБ впродовж звітнього року кількість навчальної літератури зменшилась з 763 прим. (22 %) у 2014 р. до 436 прим. (12 %), кількість літературно-художніх видань також зменшилась з 692 прим. (19 %) до 522 прим. (14 %), майже не змінився обсяг надходжень наукової літератури – 140 прим. (4 %), у 2014 р. цей показник становив 221 прим. (6 %).

Досить низьким є відсоток надходження до книгозбірень наукової літератури, адже бібліотеки є єдиними науково-педагогічними інформаційними центрами у своїх регіонах.

Моніторинг нових надходжень документів за галузями знань виявив тенденцію в обох книгозбірнях до збільшення кількості літератури з питань педагогіки та психології. Впродовж звітнього року до ЛОНПБ надійшло 1892 прим. цих документів (52 %), до фонду МНПБ – 2035 прим. (50 %). Для порівняння: у 2014 р. фонд ЛОНПБ поповнився на 1772 прим. психолого-педагогічних видань (49 %), фонд МНПБ – на 1530 прим. (50 %). На другому місці за кількістю надходжень

залишається література з суспільних наук: ЛОНПБ – 516 прим. (14 %), МНПБ – 1345 прим. (33 %). На третьому місці в обох бібліотеках художня література – у ЛОНПБ надійшло 503 прим. (13 %), а в МНПБ 391 прим. (10 %).

Аналіз надходження нових документів за мовами показав, що впродовж останніх років при комплектуванні фонду обидві бібліотеки віддають перевагу україномовним виданням. Так, у 2015 р. до фонду ЛОНПБ надійшло 3342 прим. документів українською мовою, що становить 93 % загальної кількості нових надходжень, до фонду МНПБ – 2806 прим. (69 %).

У 2015 р. із фонду МНПБ вилучено значну кількість документів, зокрема 9863 прим. застарілих, зношених, втрачених документів (у тому числі 1125 прим. книжок і брошур та 8687 прим. періодичних видань), що становить 10 % загального обсягу фонду. З фонду ЛОНПБ у звітньому році документи не вилучались.

Отже, аналіз діяльності ЛОНПБ і МНПБ щодо формування фондів дає підстави стверджувати, що робота бібліотек у цьому напрямі на сучасному етапі розвитку комп'ютерних технологій та впровадження їх в усі сфери життя суспільства потребує перебудови традиційної структури комплектування, оскільки з'являється велика кількість електронних ресурсів, які мають бути облікованими. У бібліотеках необхідно поновити систему нормативних та інших документів, які регламентують роботу з електронними виданнями, зокрема, Положення про систему фондів бібліотеки, Положення про електронну бібліотеку, Профіль комплектування електронними документами та ін.

Діяльність обох бібліотек передбачає максимальне забезпечення інформаційних потреб користувачів у процесі наукової, професійної, освітньої, загальнокультурної та інших видів діяльності.

Аналіз кількості користувачів за єдиною реєстраційною картотекою показав, що впродовж 2015 р. у ЛОНПБ цей показник зменшився на 105 і становить 5952 особи, у МНПБ він навпаки зріс на 45 і становить 5103 особи.

Найчисельнішими групами користувачів у ЛОНПБ, як і в попередньому році, залишаються студенти вищих навчальних закладів – 2516 осіб (42 % загальної кількості користувачів за єдиною реєстраційною картотекою) та вчителі – 1494 осіб (25 %). У МНПБ показники за групами користувачів не змінилися – на першому місці вчителі – 1900 осіб (37 %), на другому місці – користувачі категорії „інші” – 1252 осіб (25 %). Користувачів-бібліотекарів у ЛОНПБ 353 особи (6 %), у МНПБ – 429 осіб (8 %). Жодна з бібліотек не надала відомостей щодо кількості віддалених користувачів.

Порівнюючи показники відвідувань книгозбірень, слід зазначити, що на відміну від попереднього року, впродовж 2015 р. в обох установах збільшилась загальна кількість відвідувань. Так, у ЛОНПБ кількість відвідувань збільшилась на 10,3 тис. і становить близько 40,8 тис., а в МНПБ – на 2,3 тис. і становить понад 30,9 тис. Упродовж звітного періоду зросла й кількість звернень на портали бібліотек. Кількість віртуальних відвідувань у ЛОНПБ збільшилась на 228 і становить близько 14,5 тис. У МНПБ на відміну від попередніх років, коли спостерігалось зменшення показника

кількості віртуальних відвідувань, у 2015 р. він збільшився на 1,3 тис. і становить понад 11,9 тис.

Проаналізувавши показники використання інформаційного ресурсу, необхідно зауважити, що впродовж звітного періоду в обох бібліотеках кількість книговидачі зменшилась і становить 124,5 тис. прим. у ЛОНПБ (менше на 19,2 тис.) та 103,8 тис. прим. у МНПБ (менше на 6,3 тис. прим.).

Аналіз кількості книговидач за галузями знань у бібліотеках свідчить про те, що, як і в попередньому році, у 2015 р. попитом користувалися документи з педагогіки та психології: 85,8 тис. прим. (69 % загальної кількості книговидачі) у ЛОНПБ та 68,1 тис. прим. (66 %) у МНПБ. На другому місці у ЛОНПБ – документи із суспільних наук – 9,9 тис. прим. (8 %), а у МНПБ – художня література – 13,1 тис. прим. (13 % загальної кількості книговидачі). Кількість виданих документів з бібліотекознавства та бібліографознавства у ЛОНПБ становить понад 1,9 тис. прим. (1,6 %), а в МНПБ – близько 2,1 тис. прим. (2 % загальної кількості книговидачі).

Жодна бібліотека, яким би досконалим фондом вона не володіла, не в змозі задовольнити повною мірою інформаційні запити своїх користувачів без МБА та ЕДД. Послуги МБА та ЕДД покликані скорочувати кількість відмов читачам на документи, яких немає в фондах бібліотек, та здійснювати їх доставку. Як свідчать звітні документи, у звітному році в МНПБ кількість абонентів МБА становила 1, для якого з інших бібліотек було отримано 1 документ. Показник кількості дистантних користувачів ЕДД в МНПБ – 13, отримано 23

замовлення, відправлено 37 та отримано 75 електронних документів. Для порівняння: у 2014 р. кількість дистантних користувачів у МНПБ становила 11, отримано 23 онлайн-замовлень, відправлено 171 та отримано 205 електронних документів. Відповідно до статистичних звітів у діяльності ЛОНПБ не впроваджено такі форми роботи, як МБА та ЕДД.

Отже, аналіз показників кількості користувачів, відвідувань, використання інформаційного ресурсу, застосування послуг МБА та ЕДД показав, що у МНПБ, на відміну від попереднього року, спостерігається підвищення рівня інформаційно-бібліотечного обслуговування користувачів, а ЛОНПБ для поліпшення роботи з користувачами слід поєднувати традиційні форми роботи з впровадженням нових інформаційних технологій.

Одне з чільних місць у діяльності бібліотек посідає довідково-бібліографічне обслуговування, що забезпечує максимальне задоволення запитів користувачів. Головним інструментом у цій роботі слугує довідково-бібліографічний апарат, який складається як з традиційних каталогів і картотек, так і з електронного каталогу.

З року в рік істотно збільшується нарощування інформаційного потенціалу електронних каталогів бібліотек. Станом на 01.01.2016 р. обсяг електронного каталогу ЛОНПБ становив близько 73,1 тис. записів. Упродовж звітнього періоду введено понад 14,5 тис. записів. ЕК МНПБ у 2015 р. збільшився на 15,6 тис. записів і становить понад 260,1 тис. записів. Інформацією

щодо кількості звернень до каталогів книгозбірнями не надано.

Важливою складовою забезпечення інформаційних потреб усіх категорій користувачів бібліотек є виконання всіх видів бібліографічних довідок. Упродовж звітнього періоду кількість наданих довідок збільшилась в обох книгозбірнях. Так, фахівці ЛОНПБ надали на 579 довідок більше (усього – 7987), фахівці МНПБ – на 46 довідок більше (усього – 739), з них 12 – віртуальною довідковою службою. Значному розширенню тематики читацьких запитів та підвищенню рівня їх задоволення сприяє використання на сайті бібліотеки сервісів „Віртуальна довідка” та „Віртуальна бібліографічна довідка”, проте окремим розділом цю послугу не представлено як на сайті ЛОНПБ, так і на сайті МНПБ.

В обох бібліотеках діє система інформаційного обслуговування, зорієнтована на індивідуальне та групове інформування освітян регіону.

Кількість індивідуальних і групових абонентів ВРІ в ЛОНПБ вже кілька років поспіль залишається незмінною – 7 індивідуальних і 2 групових, проте кількість наданих їм повідомлень зменшилась з 28 до 7 повідомлень індивідуальним абонентам та з 16 до 4 повідомлень груповим абонентам. У МНПБ спостерігається щорічне збільшення кількості індивідуальних абонентів. Так у 2014 р. їх було 5 (надано 67 повідомлень), а у звітньому році цей показник становив 14 (надано 57 повідомлень), кількість групових абонентів зменшилась з 54 (надано 321 повідомлення) до 5 (надано 15 повідомлень).

Невід'ємною складовою довідково-бібліографічної роботи є підготовка і розповсюдження власної бібліографічної продукції.

Упродовж 2015 р. фахівцями ЛОНПБ підготовлено 2 бібліографічних покажчики, календар знаменних і пам'ятних дат „Основні знаменні та пам'ятні дати 2015 р. і тематика книжково-журнальних виставок до них”, 4 рекомендаційних бібліографічних списки літератури, 44 бібліографічних огляди. Фахівці МНПБ підготували 4 бібліографічних покажчики, 9 списків нових надходжень та 31 бібліографічний огляд.

Свою бібліографічну продукцію книгозбірні презентують на власних сайтах. До фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у звітному році власні бібліографічні покажчики (4 назви) передала лише МНПБ.

Організація різноманітних книжкових виставок сприяє більш повному розкриттю бібліотечних фондів. Упродовж 2015 р. ЛОНПБ підготувала 109 тематичних та 1 віртуальну виставки. МНПБ організувала 10 виставок нових надходжень, 28 тематичних виставок, 19 виставок, присвячених педагогічним питанням, та 4 віртуальні виставки.

Отже, аналіз довідково-бібліографічної діяльності ЛОНПБ та МНПБ показав, що відбувається поступове вдосконалення системи бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів за рахунок переорієнтування роботи бібліотек на напрями, що підвищують ефективність доступу до інформації і забезпечують розширення переліку послуг. Але такі зміни потребують розвитку технічного забезпечення,

відповідної підготовки кадрів, нових організаційних рішень у бібліотеках.

Упровадження в практику роботи бібліотек новітніх інформаційно-комунікаційних технологій дає змогу розв'язати важливі завдання відповідно до запитів сучасного суспільства: сформувати принципово нові інформаційні ресурси бібліотек, істотно вдосконалити якість обслуговування читачів у бібліотеці, розширити сферу інформаційного обслуговування користувачів за межами бібліотек.

Аналіз матеріально-технічного забезпечення бібліотек показав, що у звітному році комп'ютерний парк ЛОНПБ збільшився на 2 одиниці і налічує 12 комп'ютерів, які підключено до мережі Інтернет. Кількість АРМ у бібліотеці 12, у тому числі 10 – для співробітників, 2 – для користувачів.

У МНПБ у 2015 р. кількість комп'ютерів не змінилась і становить 17. Усі комп'ютери підключено до мережі Інтернет. Кількість АРМ – 17, з них для співробітників – 15, для користувачів – 2.

В обох книгозбірнях для зручності користувачів організовано безкоштовний доступ до ресурсів Інтернету за допомогою технології Wi-Fi.

Обидві книгозбірні працюють у професійному програмному забезпеченні для бібліотек САБ „ІРБІС”.

ЛОНПБ та МНПБ активно популяризують свої електронні ресурси на власних сайтах. Так, на сайті ЛОНПБ відвідувачі мають змогу здійснити пошук в електронному каталозі, який складається з баз даних „Книги”, „Навчально-методична література”, „Цінні та рідкісні книги” та „Періодичні видання”, ознайомитися з

календарем знаменних дат, новими надходженнями, повними текстами бібліографічних і методичних документів, сценаріїв, підготовлених фахівцями бібліотеки, переглянути віртуальні виставки. Через сайт користувачі можуть замовити безкоштовну сервісну послугу з індексування документів за УДК/ББК. На допомогу бібліотечному фахівцю на сайті розміщено нормативно-правову базу, є посилання на головні бібліотеки країни. У розділі „Зворотний зв'язок” відвідувачам сайту надано можливість поставити будь-яке питання, що стосується бібліотечного обслуговування та отримати відповідь на зазначену електронну адресу.

На сайті МНПБ представлено зведений електронний каталог книгозбірень м. Миколаєва, який складається з каталогів МНПБ, Центральної бібліотеки ім. М. Л. Кропивницького, Миколаївської обласної бібліотеки для дітей ім. В. Лягіна, Центральної бібліотеки для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменко, Наукової бібліотеки Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського, Миколаївської обласної бібліотеки для юнацтва та Миколаївського філіалу КНУКіМ. Користувачі також мають змогу скористатись повними текстами видань бібліотеки та літературно-художнього журналу „Соборна вулиця”, переглянути віртуальні книжкові виставки. Доступ до повнотекстових баз даних надається в локальній мережі бібліотеки.

Отже, аналіз стану формування електронних ресурсів ЛОНПБ та МНПБ показав, що бібліотеки мають достатній власний потенціал і знайшли своє місце у

всесвітній мережі Інтернет. Проте для забезпечення належної роботи користувачів у сучасному інформаційному середовищі необхідно активізувати роботу щодо розвитку дистантних форм обслуговування й оперативного доступу до власних ресурсів та зовнішніх джерел інформації.

Робота із шкільними бібліотеками є одним із важливих напрямів науково-методичної діяльності обох книгозбірень. Як методичний центр шкільних бібліотек м. Миколаєва МНПБ у 2015 р. займалась вивченням їхньої роботи, надавала індивідуальні та групові консультації з усіх питань діяльності, а для ознайомлення з новими матеріалами про роботу шкільних бібліотек близького та далекого зарубіжжя проводила Дні фахівця, представляла інтереси шкільних бібліотек в обласній бібліотечній асоціації. З метою підвищення фахового рівня бібліотечних працівників шкільних книгозбірень фахівцями МНПБ було також проведено навчальний семінар „Роль шкільних бібліотекарів у використанні інструментів та сервісів електронного урядування”, засідання круглого столу „Українська книга як фактор загальнолюдських цінностей у вихованні дітей”, семінар „Роль шкільної бібліотеки в інформаційному просторі навчального закладу” та підготовлено методичні рекомендації „Роль шкільного бібліотекаря у здійсненні пошуково-дослідницької роботи у навчальному закладі”.

ЛОНПБ здійснювала науково-методичне забезпечення шкільних бібліотек м. Львова та Львівської області. Упродовж звітнього року фахівці ЛОНПБ читали лекції на курсах підвищення кваліфікації шкільних

бібліотекарів („Шкільна бібліотека – інформаційний та культурно-просвітницький центр школи”, „Основи бібліотечно-бібліографічних знань”), провели низку заходів для методистів з бібліотечних фондів та голів методоб’єднань шкільних бібліотекарів („Робоча тека методиста”, „Іновації у методичній роботі”, „Виставкова робота в бібліотеці”, „Впровадження Інтернет-технологій в практику роботи шкільної бібліотеки”), підготували календар „Основні знаменні та пам’ятні дати 2015-2016 навчального року та тематика книжково-журнальних виставок до них”.

Підсумовуючи науково-методичну роботу ЛОНПБ та МНПБ слід зазначити, що організаційно-методична координаційна діяльність щодо інноваційного розвитку шкільних бібліотек регіонів здійснюється книгозбірнями на високому професійному рівні.

Динамічні перетворення в усіх сферах життя змінюють не лише суспільну роль бібліотек, а й роль бібліотекаря в цьому процесі. Комп’ютеризація бібліотек потребує від спеціалістів уміння використовувати універсальне прикладне програмне забезпечення, знання особливостей текстових редакторів та вміння їх застосовувати, навички роботи із сервісами Інтернету для розв’язання професійних завдань.

У звітному році в обох бібліотеках кількість працюючих збільшилась на одну особу. Станом на 01.01.2016 р. у штаті ЛОНПБ працювало 23 особи, з них на повну ставку – 17, у МНПБ – 20 фахівців, з них на повну ставку – 17. Якісний склад кадрів у бібліотеках не змінився: із бібліотечною освітою в МНПБ працює 14 осіб (70 %), у ЛОНПБ – 4 особи (17 %). Досвід роботи

переважної більшості фахівців становить понад 20 років – 9 осіб (40 %) у ЛОНПБ та 12 осіб (60 %) у МНПБ, з досвідом роботи від 10 до 20 років у ЛОНПБ працює 4 особи, у МНПБ – 3 особи, зі стажем до 10 років у ЛОНПБ – 6 осіб, у МНПБ – 2, з досвідом роботи до 3 років у ЛОНПБ працює 4 працівники, у МНПБ – 3 особи.

Особливої актуальності для МНПБ набуває питання ефективності та якості підвищення кваліфікації кадрів, оскільки, як свідчать звітні документи, у 2015 р. навчання пройшов лише один працівник бібліотеки. Проте підготовка й перепідготовка в галузі бібліотечної справи й бібліографії необхідні як дипломованим фахівцям бібліотеки, так і тим практикам, які не мають спеціальної бібліотечної освіти.

На відміну від МНПБ у ЛОНПБ у звітному році на курсах підвищення кваліфікації навчалися 11 працівників (48 % штату бібліотеки).

Читання фахової літератури є пріоритетним напрямом самоосвіти, з цією метою ЛОНПБ передплачує 8 назв українських періодичних видань з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності. МНПБ у 2015 р. передплачувала лише газети „Шкільна бібліотека плюс” та „Шкільний бібліотекар”, тому для ознайомлення з передовим досвідом та інноваціями в роботі бібліотек України та світу рекомендуємо звертатись до БД „Бібліотечна справа” ЕК ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, яка містить ресурс з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності.

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського є головним науково-методичним центром мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, одним із завдань якого є формування системи освіти бібліотечних фахівців освітянських книгозбірень. Важливою ділянкою цієї роботи є проведення семінарів і конференцій та долучення провідних бібліотек мережі до спільної організації заходів. У травні 2015 р. Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва була співорганізатором та приймаючою стороною всеукраїнського науково-практичного семінару „Освітянські бібліотеки України на шляху трансформації в базові документально-комунікаційні комплекси: стан та перспективи”. Слід наголосити на високому рівні підготовки та проведення семінару, залучення до участі в роботі заходу широкого кола бібліотечних фахівців Південного регіону України.

ВИСНОВКИ

Моніторинг основних напрямів роботи ЛОНПБ та МНПБ показав, що впродовж 2015 р. бібліотеки спрямовували свою діяльність на поліпшення якості обслуговування користувачів, застосовуючи новітні інформаційні технології. Основними проблемними питаннями бібліотек залишаються неналежне матеріально-технічне забезпечення та недостатнє фінансування. З метою розширення можливостей

бібліотек щодо інформаційного забезпечення потреб користувачів регіонів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як головний координаційний та науково-методичний центр мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України рекомендує:

- ✓ продовжувати й удосконалювати співпрацю з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та провідними книгозбірнями мережі у створенні галузевого бібліографічного й реферативного ресурсу, формуванні зведених бібліографічних баз даних;
- ✓ активізувати роботу щодо поповнення фондів електронними документами;
- ✓ для поповнення власних фондів застосовувати книгообмін;
- ✓ ЛОНПБ активніше використовувати можливості МБА та ЕДД;
- ✓ створити на власних сайтах віртуальну довідкову службу;
- ✓ вишукати можливості для передплати доступу до зовнішніх джерел наукової, освітньої та суспільної інформації;
- ✓ надсилати власну бібліографічну та методичну продукцію до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;
- ✓ МНПБ активізувати роботу з підвищення кваліфікації та вдосконалити систему професійного навчання працівників бібліотеки.

1.1.2. Статистична інформація

Таблиця 1. ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки	Наявність фонду (прим.)			Надходження (прим.)			Вибуття (прим.)			Використання фонду (прим.)		
		2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст
1.	ЛОНПБ	442210	445820	+3610	3603	3610	+7	1368		-1368	143768	124540	-19228
2.	МНПБ	96304	90524	-5780	3038	4083	+1045	748	9863	+9115	110122	103799	-6323
	Усього	538514	536344	-2170	6641	7693	+1052	2116	9863	+7747	253890	228339	-25551

Таблиця 2. КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ ТА ВІДВІДУВАНЬ. ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки	Користувачі			Відвідування						Обертаність	Книго-забезпеченість	Читаність	Відвідуваність
		За ЄРК			Кількість відвідувань			У т.ч. віртуальних відвідувань						
		2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст				
1.	ЛОНПБ	6057	5952	-105	30487	40759	+10272	14236	14464	+228	0,3	74,9	23,7	6,8
2.	МНПБ	5058	5103	+45	28589	30907	+2318	10649	11914	+1265	1,2	17,7	20,3	3,7
	Усього	11115	11055	-60	59076	71666	+12590	24885	26378	+1493	0,7	46,3	22	5,3

Таблиця 3. АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки	Технічне забезпечення				Програмне забезпечення	Електронні ресурси			Представлення в мережі Інтернет	Наявність на сайті ЕК	Наявність на сайті ЕБ
		Кількість комп'ютерів	Кількість АРМ		Кількість комп., що мають доступ до мережі Інтернет		Обсяг власних електр. БД	Записи у ЕК	Введено записів за звітний рік			
			Для співробітників	Для користувачів								
1.	ЛОНПБ	12	10	2	12	ІРБІС 64	248	73069	14546	сайт	так	так
2.	МНПБ	17	15	2	17	ІРБІС 64	11200	260114	15586	сайт	так	ні
	Усього	29	25	4	29	ІРБІС - 2	11448	333183	30132	сайт -2	2	1

Таблиця 4. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки	Кількість бібліотечних працівників		За освітою				За стажем роботи				Кількість працівників, що працюють на повну ставку	
				Повна вища	у т. ч. бібліотечна	Базова вища	у т. ч. бібліотечна	До 3 років	3 3 до 9 років	10-20 років	Понад 20 років		
		2014	2015									2014	2015
1.	ЛОНПБ	22	23	20	3	1		4	6	4	9	17	17
2.	МНПБ	19	20	17	13			3	2	3	12	18	17
	Усього	41	43	37	16	1		7	8	7	21	35	34

1.2. Спеціальні наукові бібліотеки установ Національної академії педагогічних наук України

1.2.1. Аналітична інформація

До складу мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України входить 7 спеціальних наукових книгозбірень установ Національної академії педагогічних наук України. Головною метою діяльності цих бібліотек є формування профільних документних ресурсів та інформаційно-бібліотечне забезпечення наукових досліджень установ, на базі яких вони створені.

У розділі подано аналіз діяльності 6 книгозбірень установ НАПН України у 2015 р., зокрема, спеціальної наукової бібліотеки імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, спеціальної наукової бібліотеки Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України, спеціальної наукової бібліотеки Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, спеціальної наукової бібліотеки Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, спеціальної наукової бібліотеки Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти” НАПН України (ДВНЗ „УМО” НАПН України), спеціальної наукової бібліотеки „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти НАПН України“ („ННЦ ПТО” НАПН України). Звітні документи про діяльність у 2015 р. спеціальної наукової бібліотеки Інституту вищої освіти НАПН України не подавались у зв'язку із звільненням завідувача книгозбірні. Слід зазначити, що рейтингове оцінювання діяльності книгозбірень установ НАПН України за 2015 р. не

проводитиметься, оскільки із зміною керівництва бібліотек ДВНЗ „УМО” НАПН України й Інституту соціальної та політичної психології НАПН України відомості про діяльність надано не в повному обсязі, в бібліотеках триває інвентаризація фонду й приведення у відповідність із чинним законодавством установчих документів.

Важливою складовою якісного обслуговування користувачів є інформаційний ресурс бібліотеки. Станом на 01.01.2016 р. сукупний фонд спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України (бібліотека Інституту соціальної та політичної психології НАПН України не подала відомості з питань формування інформаційних ресурсів) становив близько 276 тис. прим. Найбільші за обсягом фонди зосереджено в бібліотеці ДВНЗ „УМО” НАПН України (понад 112 тис. прим.) та бібліотеці імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України (близько 101 тис. прим.).

У звітному періоді до фондів бібліотек установ НАПН України надійшло 2510 прим. документів, що на 1506 прим. менше, ніж у 2014 р. Порівнюючи показник надходження документів з відповідним показником 2014 р. слід зауважити, що надходження документів збільшилися на 172 прим. і становлять 619 прим. в бібліотеці Інституту професійно-технічної освіти

НАПН України, в інших бібліотеках кількість нових документів з року в рік зменшується.

Аналіз джерел надходження документів показав, що на відміну від попереднього року в 2015 р. найбільшу частку комплектування фондів бібліотек установ НАПН України становлять видання, отримані у дарунок від авторів, установ, читачів, організацій тощо – 30 % загальної кількості нових надходжень (745 прим.). Вже не перший рік лідером у цьому напрямі є бібліотека ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України (316 прим., або 70 % загальної кількості нових надходжень до бібліотеки). Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти НАПН України в 2015 р. також значно поповнила свій фонд за рахунок дарів – 248 прим. (40 %).

На другому місці серед джерел поповнення бібліотечних фондів є документи, придбані за кошти установи – 25 % (638 прим). Найбільш ефективно використовує це джерело бібліотека ДВНЗ „УМО” НАПН України – 524 прим. (72 % загальної кількості нових надходжень до бібліотеки). До бібліотеки Інституту професійно-технічної освіти НАПН України впродовж 2015 р. за рахунок коштів інституту надійшло 114 прим. документів (18 %). Не отримують кілька років поспіль кошти на комплектування фондів бібліотеки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України та Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України кошти на комплектування фондів не отримували.

Важливою складовою фондів бібліотек є видання установ НАПН України. Як свідчать звітні документи, з кожним роком збільшується кількість нових надходжень від редакційних структур установ. Так в 2014 р. бібліотеками отримано 544 прим. документів (13,6 % загальної кількості надходжень), а в 2015 р. – 568 прим. (23 %). Найбільша кількість документів надійшла до бібліотек ДВНЗ „УМО” НАПН України (190 прим.) та Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (165 прим.).

Незначну частку нових надходжень до фондів спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України становлять видання, що надійшли з інших джерел комплектування – 4 % (103 прим.).

За звітною документацією можна зробити висновок, що в 2015 р. лише бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України працювала з боржниками і отримала 10 прим. документів взамін загублених.

Виявлено, що в 2015 р. жодна з бібліотек установ НАПН України не скористалась такою важливою формою отримання літератури, як книгообмін.

Аналіз надходження документів за галузями знань показав, що в 2015 р. частка документів з питань педагогіки й психології майже не змінилась і становить 42 % (1050 прим.), у 2014 р. – 38,9 % (1562 прим.). У звітних документах, отриманих від деяких бібліотек, не відображено відомості щодо розподілу документів за іншими галузями знань, тому не можна зробити повний аналіз.

Порівняно з 2014 р. у звітному році за видовим складом основний відсоток надходжень до бібліотек становили книжки та брошури – 55 % (1383 прим.), періодичні та продовжувані видання – 45 % (1120 прим.), тоді як в 2014 р. більшу частину нових надходжень становили періодичні та продовжувані видання – 51,9 % (1733 прим.), книжки та брошури – 33,9 % (1362 прим.). Інформацію про надходження нових електронних документів у кількості 7 прим. подала лише бібліотека ДВНЗ „УМО” НАПН України, що свідчить про неналежну роботу книгозбірень з формування електронних інформаційних ресурсів або некомпетентність бібліотечних працівників у веденні обліку цього виду документів.

У 2015 р., як і в попередньому році, найбільша кількість передплачених видань надійшла у бібліотеки „ННЦ ПТО” НАПН України – 56 назв та ДВНЗ „УМО” НАПН України – 45 назв. У решті бібліотек установ НАПН України у звітному році спостерігається зменшення кількості назв періодичних видань: у бібліотеці Інституту професійно-технічної освіти – на 13 назв і становить 17 назв газет і журналів, у бібліотеці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих – на 8 назв і становить 19 назв, у бібліотеці Інституту соціальної і політичної психології – на 2 назви і всього 26 назв. Найменша кількість періодичних видань надійшла до бібліотеки імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України – 7 назв, що на 3 менше порівняно з 2014 р.

Аналіз надходження до фондів спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України нових документів за цільовим призначенням показав, що в 2015 р. 55 % надходжень становила наукова література (1373 прим.), в 2014 р. – 40,8 % (1640 прим.). Найбільшу кількість наукових видань, як і в попередньому році, отримали бібліотеки Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (617 прим.) та Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України (454 прим.). Кількість отриманої навчальної літератури становить 25 % (637 прим.), у 2014 р. – 9,8 % (393 прим.). Найбільше навчальної літератури надійшло в бібліотеку „ННЦ ПТО” НАПН України – 392 прим.

Моніторинг надходження до бібліотечних фондів спеціальних наукових книгозбірень установ НАПН України нової літератури за мовами показав, що більшість документів видано українською мовою – 76 % (1903 прим.).

У 2015 р. з фондів бібліотек вилучено 1024 прим. застарілих, зношених і втрачених документів, що становить 0,4 % загального обсягу бібліотечного фонду спеціальних наукових книгозбірень установ НАПН України.

На основі аналізу формування бібліотечних фондів книгозбірень установ НАПН України виявлено проблемні питання. Так, через брак коштів, оновлення фондів бібліотек протягом останніх років має негативну динаміку, зменшується кількість нових надходжень, скоротився перелік періодичних видань,

поповнення фондів електронними повнотекстовими документами за винятком окремих бібліотек відсутнє, бібліотеки продовжують ігнорувати таке джерело поповнення своїх фондів, як обмінно-резервні фонди.

Пріоритетним напрямом діяльності спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України є максимальне забезпечення інформаційних потреб користувачів у процесі наукової, професійної, освітньої, загальнокультурної та інших видів діяльності.

Аналіз кількості залучених до книгозбірень користувачів показав, що в 2015 р. цей показник збільшився на 45 порівняно з 2014 р., проте збільшення спостерігається в бібліотеці ДВНЗ „УМО” НАПН України на 316 користувачів та на 1 користувача в бібліотеці „ННЦ ПТО” НАПН України. В інших бібліотеках відбулось зменшення чисельності користувачів за ЄРК: на 134 користувачі стало менше у бібліотеці Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України і становить 512, на 91 – у бібліотеці Інституту соціальної і політичної психології НАПН України і становить 123 користувачі, на 39 – у бібліотеці імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України і становить 341 користувач, на 8 – у бібліотеці Інституту професійно-технічної освіти НАПН України і становить 103 користувачі.

Як свідчать звітні документи, найчисельнішою категорією користувачів у спеціальних наукових бібліотеках установ НАПН України є слухачі курсів – 45 % (2960 осіб), у 2014 р. – 44 % (2869 осіб), на другому

місці залишаються студенти – 23 % (1529 осіб), 24 % (1532 особи) – у 2014 р. Професорсько-викладацький склад становить 10 % загальної кількості користувачів (674 особи), у 2014 р. – 11 % (711 осіб). Показник кількості користувачів-аспірантів зменшився з 6 % (398 осіб) у 2014 р. до 2 % (184 особи) у 2015 р. На відміну від попереднього року, коли жодна з бібліотек не надала інформацію про віддалених користувачів, у 2015 р. цей показник становить 337, у тому числі 320 віддалених користувачів зареєстровано у бібліотеці Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України, 17 користувачів – у бібліотеці ДВНЗ „УМО” НАПН України.

Загальний показник відвідування спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України в 2015 р. зменшився на понад 1,1 тис. і становить близько 48,8 тис. Незначне збільшення спостерігається в бібліотеках Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України (на 549) – усього відвідувань близько 4,9 тис. та ДВНЗ „УМО” НАПН України (на 245) – усього відвідувань понад 40,2 тис. У решті бібліотек зафіксовано незначне зменшення кількості відвідувань. Кількість віртуальних відвідувань у своїх звітних документах зазначили лише бібліотеки ДВНЗ „УМО” НАПН України та Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, кількість віртуальних відвідувань – відповідно 5237 та 150.

Моніторинг показників використання фондів спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України виявив тенденцію до їх зменшення, зокрема, в

2014 р. він становив 207,5 тис. прим., а в 2015 р. – 198,6 тис. прим. Незначне збільшення книговидачі зафіксовано лише в бібліотеці ДВНЗ „УМО” НАПН України на 40 і становить 181372. У решті бібліотек щороку спостерігається зменшення показника використання фонду.

Порівняльний аналіз кількості книговидач за галузями знань свідчить, що найбільшою у загальних обсягах використаного інформаційного ресурсу, як і в попередніх роках, є частка документів з питань педагогіки та психології і становить понад 88 % (близько 174,8 тис. прим.).

Важливими формами забезпечення читачів відсутніми у фондах бібліотек документами є замовлення літератури через МБА та ЕДД. Аналіз показників обслуговування за МБА показав, що кількість абонентів МБА у книгозбірнях установ НАПН України поступово зростає. Так, за статистичними даними, в 2014р. їх налічувалось 42, а в 2015 р. – 69. Кількість виданих іншим бібліотекам документів збільшилась на 8 і становить 73. Показник отриманих з інших бібліотек документів також збільшився і становить 116. Найактивніше користуються МБА бібліотеки ДВНЗ „УМО” НАПН України – 56 абонентів, отримано 79 документів, видано іншим бібліотекам 58 документів та Інституту професійно-технічної освіти НАПН України – 11 абонентів, отримано 33 документи. У бібліотеці Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України 2 абоненти МБА, видано іншим бібліотекам 15 документів, отримано 4. Інформацію про використання

послуги ЕДД надали бібліотеки ДВНЗ „УМО” НАПН України та Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Книгозбірні Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, „ННЦ ПТО” НАПН України та Інституту соціальної та політичної психології НАПН України інформації щодо застосування ЕДД та МБА не надали.

На основі аналізу показників кількості користувачів, відвідувань, використання інформаційного ресурсу можна зробити висновок, що в 2015 р. мала місце тенденція щодо зниження всіх зазначених показників. Позитивна динаміка спостерігається лише в роботі бібліотек з обслуговування користувачів за МБА та ЕДД. Для збереження контингенту й вдосконалення обслуговування користувачів спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України необхідно запроваджувати в практику діяльності технології дистанційного обслуговування.

Розвиток інформаційного суспільства та активне впровадження нових інформаційних технологій, продуктів, послуг зумовлюють зміни форм і методів інформаційного обслуговування користувачів бібліотек. Фундаментом цієї діяльності є створення довідково-бібліографічного апарату, що складається із системи каталогів і картотек як в традиційній, так і в електронній формі. Упродовж звітнього періоду бібліотеки установ НАПН України продовжували поповнювати абеткові й систематичні каталоги, систематичні картотеки статей, картотеки статей

співробітників установи та каталоги дисертацій і авторефератів дисертацій. Власні електронні каталоги формують лише три бібліотеки: Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України (1882 записи), Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України (2105 записів) та Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (157 записів).

Довідково-бібліографічне обслуговування є важливою складовою забезпечення інформаційних потреб усіх категорій користувачів бібліотек. У 2015 р. бібліотекарями надано 990 довідок, що на 55 довідок менше порівняно з 2014 р. В автоматизованому режимі надано 628 довідок. Найбільше довідок виконано в бібліотеці Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України – 496 та бібліотеці ДВНЗ „УМО” НАПН України – 426. Інформацію з цього питання надали також книгозбірні Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (60 довідок, з них 15 в автоматизованому режимі) та „ННЦ ПТО” (8 довідок).

У бібліотеках діє система інформаційного обслуговування, зорієнтована на індивідуальне та групове інформування аспірантів, здобувачів, професорсько-викладацького складу, науково-педагогічних працівників. Кількість індивідуальних абонентів у 2015 р. збільшилась на 23 і становить 162, їм надано 793 повідомлення. Цей показник перевищує показник попереднього року на 531. Кількість групових абонентів збільшилась на 2 і становить 5, кількість наданих повідомлень збільшилась на 42 і становить 51. Найкраще організовано цю роботу в бібліотеці „ННЦ

ПТО” НАПН України (120 індивідуальних абонентів, 2 групових абоненти). Значно покращилось інформаційне обслуговування в бібліотеці ДВНЗ „УМО” НАПН України, оскільки в 2014 р. було 2 індивідуальних та 1 груповий абоненти, а в 2015 р. – 37 індивідуальних та 2 групових абоненти. Не надали інформації з цього питання книгозбірні Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України, Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України та Інституту соціальної та політичної психології НАПН України.

Створення й розповсюдження власних інформаційно-бібліографічних ресурсів, зокрема, бібліографічних покажчиків, рекомендаційних списків, календарів тощо є важливою складовою довідково-бібліографічної роботи бібліотек. У 2015 р. три книгозбірні установ НАПН України займались підготовкою такої продукції. Відповідно до звітних документів у бібліотеці Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України підготовлено 1 бібліографічний покажчик та 4 рекомендаційних списки. У бібліотеці ДВНЗ „УМО” НАПН України підготовлено – 2 покажчики, бібліотеці Інституту професійно-технічної освіти НАПН України – 1 бібліографічний покажчик. Проте жоден з документів не був переданий до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Вторинна продукція бібліотек створюється для популяризації й розкриття фондів книгозбірень й інформаційного забезпечення потреб користувачів, тому інформацію про власну видавничу

продукцію необхідно висвітлювати на своїх сторінках та сайтах установ, а також виставляти повні тексти документів.

На основі аналізу показників інформаційно-бібліографічної діяльності спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України в 2015 р. можна зробити висновок, що для вдосконалення інформаційного обслуговування користувачів необхідно розпочати роботу щодо впровадження на сайтах установ та сторінках бібліотек сервісних послуг (віртуальна довідка, запитай бібліотекаря тощо), створювати та популяризувати власну бібліографічну продукцію.

Активне впровадження в практику роботи бібліотек новітніх інформаційно-комунікаційних технологій сприяє перетворенню їх на сучасні інформаційні центри та підвищенню затребуваності користувачами. Однак, як засвідчили аналіз статистичних документів та обстеження бібліотек установ НАПН України, цей процес відбувається дуже повільно. Комп'ютерний парк книгозбірень не оновлювався вже понад 5 років. Станом на 01.01.2016 р. у них налічувалось 18 одиниць комп'ютерної техніки: бібліотека ДВНЗ „УМО” НАПН України має 8 комп'ютерів, проте всі вони потребують заміни, у книгозбірні „ННЦ ПТО” НАПН України – 4, по 2 комп'ютери в бібліотеках Інституту професійно-технічної освіти НАПН України та Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України, у бібліотеках Інституту соціальної та політичної психології НАПН України й Інституту психології ім. Г. С. Костюка

НАПН України – по одному. Кількість автоматизованих робочих місць у цих книгозбірнях становить 14 одиниць, у тому числі 7 для співробітників і 7 для користувачів.

Усі бібліотеки установ НАПН України підключено до Інтернету. У бібліотеках ДВНЗ „УМО” НАПН України та Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України забезпечено безкоштовний доступ до ресурсів Інтернету з використанням технології Wi-Fi.

Аналіз наявності автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи виявив, що книгозбірні Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України та Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України користуються САБ „ІРБІС”, бібліотека ДВНЗ „УМО” НАПН України працює в АБІС „УФД Бібліотека”. У бібліотеках Інституту соціальної та політичної психології НАПН України і „ННЦ ПТО” НАПН України встановлено демоверсію САБ „ІРБІС”.

Огляд представництва бібліотек установ НАПН України в мережі Інтернет показав, що власні сторінки на веб-сайтах своїх установ мають книгозбірні Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України та ДВНЗ „УМО” НАПН України. На сторінці наукової бібліотеки ДВНЗ „УМО” НАПН України подано інформацію про її місію та основні функції, вміщено перелік періодичних видань, які передплатила бібліотека на 2015 р. На сторінці

бібліотеки ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України вміщено розділи: „Загальні відомості про бібліотеку”, „Правила користування бібліотекою”, „Нові надходження” (інформація за січень-вересень 2015 р.), „Рідкісні і цінні книги”, „Віртуальні виставки книг”, „Список праць Г.С. Костюка”, „Список праць про Г.С. Костюка”, „Передплата” (інформація за 2015 рік). Найкраще оформлена сторінка бібліотеки Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України: представлено інформацію про книгозбірню, портфолію Штоми Л. Н., постійно оновлюються списки нових надходжень, авторефератів і дисертацій, захищених в Інституті, подано повні тексти власної бібліографічної продукції. Проте сьогодні такі сторінки не забезпечують інформаційних потреб користувачів. З огляду на це працівникам бібліотек установ НАПН України необхідно забезпечити впровадження й використання на власних веб-сторінках нових послуг, зокрема, організації електронного каталогу та електронної бібліотеки, електронної доставки документів, віртуальної довідки тощо.

З метою створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського започаткувала спільно з бібліотеками мережі створення на базі порталу бібліотеки зведених баз даних, зокрема, зведеної бази даних збірників наукових праць, зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології, зведеної бази фахових періодичних видань, які

передплачують ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського й провідні освітянські бібліотеки.

З вересня 2014 р. через портал ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського надано користувачам доступ до „Зведеної бібліографічної бази даних збірників наукових праць”. У проекті беруть участь бібліотеки Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України та Інституту професійно-технічної освіти НАПН України.

У проекті зі створення зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології беруть участь бібліотеки Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України, Інституту професійно-технічної освіти НАПН України.

До зведеної бази галузевих періодичних видань включено всі фахові періодичні видання, які отримала ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського протягом 2013–2014 рр., 12 назв періодичних видань, що надходять до бібліотеки Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 13 назв – до бібліотеки Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, 23 назви – до бібліотеки ДВНЗ „УМО” НАПН України, 17 передплачених назв періодичних видань бібліотеки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 19 назв бібліотеки Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, 30 назв газет і журналів бібліотеки „ННЦ ПТО” НАПН

України та 10 назв бібліотеки Інституту вищої освіти НАПН України.

Отже, аналіз упровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України та створення ними власних електронних ресурсів виявив низку проблем, розв'язання яких забезпечить користувачам книгозбірень нові можливості роботи в інформаційному середовищі. Насамперед йдеться про оснащення бібліотек сучасним комп'ютерним обладнанням, придбання ліцензійного програмного забезпечення, оскільки відсутність АБІС або неналежне її застосування гальмує автоматизацію всіх основних бібліотечних процесів та ускладнює можливість комунікативного обміну інформацією, створення сучасних веб-сторінок бібліотек.

З метою якісного задоволення потреб існуючих і залучення нових користувачів спеціальним науковим бібліотекам установ НАПН України необхідно створювати та вдосконалювати власні сторінки, які забезпечували б стабільність інформаційних ресурсів, оперативність оновлення інформації і водночас були б самостійним інформаційним ресурсом і засобом інформаційного пошуку.

Бібліотечні кадри – важливий чинник ефективного функціонування бібліотеки. Від їх професіоналізму, розуміння поставлених перед бібліотекою завдань, вміння розв'язувати їх оперативно й раціонально нині залежить не лише якість задоволення інформаційних потреб користувачів, а й успішність трансформації

спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України в сучасні бібліотечно-інформаційні центри.

Станом на 01.01.2016 р. у книгозбірнях установ НАПН України працювало 16 бібліотечних працівників: 6 у бібліотеці ДВНЗ „УМО“ НАПН України, по 3 – в Інституті психології ім. Г. С. Костюка та „ННЦ ПТО“ НАПН України, бібліотеці Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України – 2 співробітники (бібліотекар працює лише 1 день на тиждень), по одному співробітнику – у бібліотеках Інституту соціальної і політичної психології НАПН України та Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Така кількість фахівців не забезпечує належне функціонування цих книгозбірень.

Однією з головних проблем кадрового забезпечення спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України залишається відсутність у працівників відповідної фахової освіти, адже з 16 осіб лише 2 фахівці мають повну вищу бібліотечну освіту та 3 – базову вищу бібліотечну освіту.

Аналіз кадрового забезпечення за стажем роботи показав, що 5 працівників мають стаж роботи понад 20 років, стаж роботи до 20 років – 3 працівники, до 10 років – 6 фахівців, у 2 працівників стаж роботи в цих книгозбірнях становить менше року. Плинність кадрів є проблемою в книгозбірнях ДВНЗ „УМО“ НАПН України та Інституту соціальної і політичної психології НАПН України.

Як свідчать звітні документи, в 2015 р. лише 2 працівники бібліотеки ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України підвищували свій фаховий рівень.

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського велику увагу приділяє вдосконаленню професійної освіти працівників бібліотек спеціальних наукових установ НАПН України. З цією метою організуються семінари, лекції, практичні заняття з вивчення САБ „ІРБІС“ та УДК, курси підвищення кваліфікації тощо. Крім цього, фахівцям книгозбірень установ НАПН України рекомендовано стати індивідуальними членами Української бібліотечної асоціації, де вони мають змогу підвищити свій фаховий рівень, відвідуючи семінари й майстер-класи.

Підвищення фахового рівня шляхом вивчення інноваційного досвіду роботи бібліотек України та зарубіжних країн, представленого у фахових періодичних виданнях, є однією з форм самоосвіти, проте впродовж 2015 р. періодика з питань бібліотекознавства та бібліографії надходила лише в бібліотеку „ННЦ ПТО” НАПН України („Шкільна бібліотека плюс” та „ШБІЦ”). Зважаючи на це, слід використовувати інформаційний ресурс з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності бібліотек, представлений у кабінеті бібліотекознавства та на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

ВИСНОВКИ

Аналіз діяльності спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України показав, що впродовж 2015 р. працівники книгозбірень спрямовували свою роботу на забезпечення фахових потреб науковців, проте низка нерозв’язаних питань гальмувала цей процес. Тому ДНПБ України В. О. Сухомлинського як головний координаційний науково-методичний центр мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України рекомендує керівництву установ та завідувачам бібліотек:

- ✓ знайти можливості для технічного переоснащення бібліотек та придбання ліцензійного бібліотечного програмного продукту;
- ✓ знайти можливості для збільшення фінансування на комплектування фондів бібліотек (придбання книжок, передплати періодичних видань, у тому числі фахових бібліотечних);
- ✓ активізувати роботу щодо поповнення фондів електронними повнотекстовими документами;
- ✓ використовувати можливості обмінно-резервного фонду ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського та бібліотек інших систем і відомств для поповнення фондів;
- ✓ розпочати роботу щодо впровадження й використання на власних веб-сторінках нових послуг, зокрема, організації електронного каталогу та електронної бібліотеки, віртуальної довідки;

✓ активізувати роботу щодо створення та популяризації власної бібліографічної продукції;

✓ збільшити кількість штатних одиниць в бібліотеках Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України, Інституту професійно-технічної освіти НАПН України;

✓ брати активну участь у науково-практичних конференціях, семінарах, практикумах, тренінгах тощо, які проводять ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, УБА, бібліотеки інших систем та відомств.

1.2.2. Статистична інформація

Таблиця 1. ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ (станом на 01.01.2016)

№ за /п	Назва бібліотеки	Наявність фонду (прим.)			Надходження (прим.)			Вибуття (прим.)			Використання фонду (прим.)		
		2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст
1.	Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	100973	100636	-337	634	454	-180	374	790	+416	5930	5757	-173
2.	Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	10016	10766	+750	401	267	-134		234		10366	7490	-2876
3.	Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	5034			382						4877		
4.	Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	3853	4469	+616	447	619	+172	49			3384	2307	-1077
5.	Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	113104	112380	-724	724	724	0				181332	181372	+40
6.	Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	48536	47695	-841	1428	446	-982				1580	1306	-274
	Усього	281516	275946	-536	4016	2510	-1124	423	1024	+601	207469	198232	-4360

Таблиця 2. КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ ТА ВІДВІДУВАНЬ. ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ (станом на 01.01.2016)

№ за /п	Назва бібліотеки	Користувачі			Відвідування						Відносні показники			
		За ЄРК			Кількість відвідувань			У т.ч. віртуальних відвідувань			Оберганість	Книго-забезпеченість	Читаність	Відвідуваність
		2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст				
1.	Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	380	341	-39	2010	1900	-110				0,06	295,1	16,9	5,6
2.	Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	646	512	-134	4301	4850	+549	3655	320	-3335	0,7	21,1	14,6	9,5
3.	Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	214	123	-91	1358									
4.	Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	111	103	-8	562	541	-21				0,5	43	22	5,2
5.	Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	4348	4664	+316	39981	40226	+245		5237	+5237	1,6	24,1	38,9	8,6
6.	Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	763	764	+1	1682	1261	-421				0,03	62,4	1,7	1,7
	Усього	6462	6507	+45	49894	48778	-1116	3655	5557	+1902	0,74	69,77	18,82	6,61

Таблиця 3. АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (станом на 01.01.2016)

№ за /п	Назва бібліотеки	Технічне забезпечення				Програмне забезпечення	Електронні ресурси			Представлення в мережі Інтернет	Наявність на сайті ЕК	Наявність на сайті ЕБ	Наявність на сайті репозитарію
		Кількість комп'ютерів	Кількість АРМ		К-сть комп., що мають доступ до мережі Інтернет		Обсяг власних БД	Записи в ЕК	Введено записів за звітний рік				
			Для співробітників	Для користувачів									
1.	Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	1	1		1	ІРБІС		2105	627	сторінка			
2.	Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	2	1	1	1	ІРБІС				сторінка			
3.	Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	1	1		1	ІРБІС (демо-версія)							
4.	Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	2	1	1	2	ІРБІС		157	30				
5.	Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	8	2	2	4	УФД „Бібліотека“				сторінка			
6.	Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	4	1	3	4	ІРБІС (демо-версія)							
	Усього	18	7	7	13	ІРБІС – 5 УФД - 1		2262	657	3			

Таблиця 4. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (станом на 01.01.2016)

№ за /п	Назва бібліотеки	Кількість бібліотечних працівників		За освітою				За стажем роботи				Кількість працівників, що працюють на повну ставку	
				Повна вища	У т. ч. бібліотечна	Базова вища	У т. ч. бібліотечна	До 3 років	З 3 до 9 років	10-20 років	Понад 20 років		
		2014	2015									2014	2015
1.	Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	3	3	2	1	1			1		2	3	3
2.	Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	2	2	1	1						1	2	1
3.	Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	2	1	1								2	1
4.	Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	1	1	1					1			1	1
5.	Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	6	6	2	1	1	1	1	1	2	2	6	6
6.	Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	3	3	2					1			3	3
	Усього:	17	16	9	3	2	1	1	4	2	5	17	15

1.3. Бібліотеки обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти

1.3.1. Аналітична інформація

Післядипломна педагогічна освіта в Україні покликана задовольняти індивідуальні потреби громадян у особистісному та професійному зростанні, а також забезпечувати потреби держави в кваліфікованих кадрах з високим рівнем професіоналізму та культури, здатних компетентно й відповідально виконувати посадові функції. Здійснюють цю роботу обласні інститути післядипломної педагогічної освіти (далі – ОІППО). Важливим учасником процесу перепідготовки та безперервного навчання фахівців є структурний підрозділ ОІППО – бібліотека.

До мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України входить 22 спеціальні навчально-педагогічні бібліотеки обласних (міських) інститутів післядипломної педагогічної освіти. У цьому розділі проаналізовано діяльність 21 бібліотеки ОІППО на основі статистичних звітів за 2015 р. Бібліотека Житомирського ОІППО через об'єктивні причини звіт не надіслала. В огляді представлено рейтинг бібліотек ОІППО, який визначено за комплексними показниками роботи книгозбірень, відображеними у статистичних звітах, та моніторингом представлення цих бібліотек у глобальній мережі Інтернет.

Основним напрямом діяльності бібліотек ОІППО є формування інформаційного ресурсу з урахуванням фахових потреб користувачів. Сукупний фонд бібліотек ОІППО станом на 01.01.2016 р. становив близько

715 тис. прим., що на 7,6 тис. прим. більше порівняно з 2014 р.

За звітними документами виявлено, що найбільші за обсягом фонди зосереджено в бібліотеках КЗ „Запорізький ОІППО“ (близько 66,8 тис. прим.), Чернігівського ОІППО імені К. Д. Ушинського (близько 54,6 тис. прим.), Рівненського ОІППО (понад 48 тис. прим.) та КВНЗ „Херсонська АНО“ (понад 47 тис. прим.).

За видовим складом сукупний бібліотечний фонд книгозбірень ОІППО у 2016 р. розподілився так: 80 % (близько 574 тис. прим.) становлять книжки та брошури, 11 % (79,4 тис. прим.) – періодичні видання, 1,4 % (9,7 тис. прим.) – електронні документи, 7 % (52 тис. прим.) – інші види документів.

Аналіз документів за цільовим призначенням показав, що обсяг навчальних видань у фондах бібліотек ОІППО становить 43,5 % (понад 304 тис. прим.), наукових – 16 % (понад 114 тис. прим.), літературно-художніх – 19 % (понад 138 тис. прим.), рідкісних та цінних – 0,4% (2805 прим.). Найбільшу кількість навчальних видань зосереджено в книгозбірні КЗ „Запорізький ОІППО“ (близько 50 тис. прим.), ОНБІЦ КЗ „Дніпропетровський ОІППО” (понад 40 тис. прим.) та Миколаївського ОІППО (понад 32 тис. прим.). Найбільша кількість рідкісних і цінних видань

зберігається в бібліотеках КВНЗ „Харківська АНО” (1173 прим.) та Миколаївського ОППО (932 прим.).

Упродовж звітнього періоду до бібліотек ОППО надійшло 16,7 тис. прим. нових документів, що на 2,4 тис. прим. менше порівняно з 2014 р. Як і в попередньому році, найбільше документів отримано бібліотекою КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського” (3309 прим.), збільшилось надходження до бібліотеки КВНЗ КОР „Київська АНО” і становить 2124 прим. Третій рік поспіль найменша кількість нових документів надходить до бібліотеки ІППО Чернівецької області (126 прим.). Низьким є показник надходження нової літератури у книгозбірень КВНЗ „Дніпропетровський ОППО” (140 прим.), Закарпатського ІППО (173 прим.), та Сумського ОППО (176 прим.).

Основним джерелом надходження документів до бібліотек ОППО є придбання видань за рахунок коштів, виділених інститутами на комплектування фондів своїх книгозбірень. У 2015 р. цей показник не змінився й становить 51 % (близько 8,4 тис. прим.). Найкраще були профінансовані бібліотеки КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського” (1719 прим.), КВНЗ КОР „Київська АНО” (1534 прим.), Миколаївського ОППО (1148 прим.) та Чернігівського ОППО імені К. Д. Ушинського (1089 прим.). У звітних документах семи бібліотек ОППО відомості щодо комплектування фондів за рахунок коштів інститутів відсутні.

На другому місці за кількістю надходження документів вже кілька років поспіль є централізоване забезпечення – 25 % (понад 4 тис. прим.) (у 2014 р. – 6 тис. прим.).

Відсоток надходження до бібліотек ОППО нових документів за рахунок подарунків від авторів, установ, читачів, видавництв у 2015 р. не змінився і становить 20 % (3,4 тис. прим.). Найактивнішою в цій діяльності залишається бібліотека КВНЗ „Харківська АНО” (1250 прим.).

Упродовж 2015 р. зменшились показники надходження документів за рахунок повернення користувачами літератури взамін загубленої і становить 0,1 % (18 прим.) (у 2014 р. – 186 прим.), кількості видань, отриманих від редакційних структур ОППО – 0,4 % (59 прим.) (у 2014 р. – 176 прим.) та обмінно-резервних фондів – 0,3 % (44 прим.) (у 2014 р. – 67 прим.).

Надходження документів за галузями знань у 2015 р. розподілились таким чином: найбільшу кількість становлять документи педагогічної та психологічної тематики – 47 % (понад 7,9 тис. прим.), кількість документів з питань літературознавства й мовознавства становить 13 % (2,1 тис. прим.), по 9 % загальної кількості нових надходжень становлять документи із суспільних наук (1,5 тис. прим.), природничих наук (1,4 тис. прим.) та художньої літератури (1,4 тис. прим.). До фондів бібліотек ОППО надійшла незначна кількість документів з мистецтва та спорту – 3 % (444 прим.),

документів з питань бібліотекознавства, бібліографознавства та інформаційної діяльності – 2 % (287 прим.) та документів іншої тематики – 2 % (274 прим.).

Аналіз нових надходжень за видами документів показав, що як і в попередньому році, більшу частину становлять книжки та брошури – 53 % (близько 8,9 тис. прим.), у 2014 р. цей показник становив 56,3 % (10,7 тис. прим.). Кількість періодичних видань у звітному році становить 46 % (понад 7,6 тис. прим.), у 2014 р. цей показник становив 41,1 % (9,8 тис. прим.). Середній показник надходження періодики у 2015 р. дещо збільшився і становить 110 назв (95 назв у 2014 р.). Лідерами з передплати періодичних видань залишаються бібліотеки КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського” (228 назв) та КВНЗ КОР „Київська АНО” (207 назв). Як і в попередньому році, найнижчими є показники з передплати в бібліотеці Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського (45 назв). Не надала відомостей щодо кількості передплачених видань бібліотека Одеського ОІУВ.

З року в рік залишається низьким показник надходження до бібліотек ОППО електронних документів, який в 2015 р. становить лише 1 % (235 прим.), у 2014 р. – 353 прим. Проте формування фонду електронних документів – це одне із завдань сучасної бібліотеки для забезпечення інформаційної підтримки науки і виробництва, представлення здобутків працівників освіти у світовому мережевому просторі,

підвищення ролі бібліотек в інформаційній інфраструктурі суспільства, найбільш повного та оперативного задоволення потреб користувачів.

Моніторинг нових надходжень документів за цільовим призначенням показав, що в 2015 р. фонди бібліотек ОППО найбільше комплектувались навчальними та науковими документами. За звітний період книгозбірнями отримано близько 5,7 тис. прим. навчальної літератури, що становить 34 % загальної кількості нових надходжень (10,5 тис. прим. у 2014р.) та понад 5,3 тис. прим. наукової літератури (32 %) (4,8 тис. прим. у 2014 р.). Найбільша кількість навчальних документів надійшла до книгозбірень Миколаївського ОППО (1219 прим.), Львівського ОППО (969 прим.) та Запорізького ОППО (887 прим.). Як і в попередньому році, значно збагатили фонд науковими виданнями бібліотеки КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського” (2202 прим.) та КВНЗ КОР „Київська АНО” (1998 прим.).

Аналіз надходження до бібліотечних фондів нової літератури за мовами показав, що більшість документів видано українською мовою – 90 % (понад 15 тис. прим.).

Упродовж звітнього періоду з фондів бібліотек ОППО вилучено значну кількість застарілих, зношених, втрачених документів – 3 % загального обсягу бібліотечного фонду (понад 21,4 тис. прим.).

Отже, аналіз формування інформаційних ресурсів бібліотек ОППО засвідчив, що діяльність книгозбірень з питань комплектування фондів потребує постійної уваги

та допомоги з боку керівництва установ, на базі яких вони функціонують, оскільки кількість коштів на поповнення фондів та передплату періодичних видань з кожним роком зменшується, поповнення фондів електронними документами майже не здійснюється, обмінно-резервні фонди інших бібліотек не використовуються.

За рейтингом бібліотек ОППО з формування фонду (табл.1) виявлено, що найкраще цю роботу організовано в бібліотеках КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського” (перше місце), Миколаївського ОППО (друге місце), третє місце посідають бібліотеки КВНЗ КОР „Київська АНО” та Чернігівського ОППО ім. К. Д. Ушинського. Книгозбірням ІППО Чернівецької області (17-те місце), Одеського ОІУВ (16-те місце) та Закарпатського ІППО (15-те місце) слід звернути увагу на залучення додаткових коштів, заохочення й стимулювання дарувальників, використання книгообміну як додаткового джерела комплектування своїх фондів.

Таблиця 1. Рейтинг бібліотек обласних ІППО з формування фонду

Назва бібліотеки ОППО	Основні ознаки (місце)				Рейтинг
	Усього документів	Надійшло за звітний період	Придбано за кошти закладу	Передплачено за звітний період (назви)	
КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського”	10	1	1	1	1

Миколаївського ОППО	7	4	3	4	2
КВНЗ Київської обласної ради „АНО”	15	2	2	2	3
Чернігівського ОППО ім. К. Д. Ушинського	2	5	4	10	
Волинського ІППО	6	8	10	6	4
Запорізького ОППО	1	7	6	16	
КВНЗ „Харківська АНО”	9	3	7	11	
КНЗ „Черкаський ОПОПП”	8	11	14	3	5
Рівненського ОППО	3	16	12	9	6
Львівського ОППО	20	6	5	12	7
КВНЗ „Херсонська АНО”	4	13	9	17	
КВНЗ „Дніпропетровський ОППО”	5	20	16	4	8
Хмельницького ОППО	11	9	11	15	9
Івано-Франківського ОППО	17	15	8	8	10
КЗ „Сумський ОІПО”	14	18	16	5	11
Тернопільського ОКІППО	12	14	16	13	12
Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського	13	10	16	18	13
КВНЗ „Вінницька АНО”	16	17	13	14	14
Закарпатського ІППО	19	19	16	7	15
Одеського ОІУВ	21	12	16	19	16
ІППО Чернівецької області	18	21	15	17	17

Пріоритетним напрямом роботи бібліотек ОППО є максимальне забезпечення інформаційних потреб усіх категорій користувачів у процесі наукової, професійної, освітньої, загальнокультурної та інших видів діяльності.

Як свідчать звітні документи, у бібліотеках ОППО спостерігається позитивна тенденція щодо збільшення кількості користувачів за ЄРК, оскільки у 2014 р. було зареєстровано 64216 користувачів, що на 1909 більше, ніж у 2013 р., а впродовж 2015 р. їх кількість зросла ще на 427 і становить 64643. Збільшення користувачів

відбулось в 11 бібліотеках, значно збільшилась кількість користувачів в бібліотеці КВНЗ „Харківська АНО” – з 748 у 2014 р. до 2925 користувачів у 2015 р. Найбільша кількість користувачів залишається в ОНБІЦ КВНЗ „Дніпропетровський ОППО” (9305), бібліотеках КВНЗ КОР „Київська АНО” (6072) та Тернопільського ОКППО (6135). Бібліотеками з найменшою кількістю читачів залишаються книгозбірні Сумського ОППО (239) та КВНЗ „Вінницька АНО” (265).

Основною категорією користувачів у книгозбірнях ОППО є слухачі курсів – 68 % (близько 43,9 тис.), у 2014 р. – 80,3 % (51,6 тис.). На другому місці – вчителі – 19 % (понад 12,1 тис.), у 2014 р. – 16,3 % (10,4 тис.). Співробітники ОППО та бібліотекарі становлять по 4 % загальної кількості користувачів (по 2,4 тис.), у 2014 р. кількість співробітників ОППО становила 4,8 % (3,1 тис.), а бібліотекарі – 1,9 % (1,2 тис.). У 2015 р. бібліотеками ОППО обслуговано 2,1 тис. користувачів професорсько-викладацького складу та 1,7 тис. студентів, що становить по 3 % загальної кількості користувачів. Кількість віддалених користувачів у 2015 р. порівняно з попереднім роком збільшилась на 1,7 тис. і становить 3,8 тис. (6 %).

Моніторинг відвідувань бібліотек ОППО показав, що у звітному році їх кількість зростала. Так, загальна кількість відвідувань збільшилась на 58 тис. і становить 1 млн. 134 тис., кількість віртуальних відвідувань збільшилась на 74,7 тис. і становить близько 946 тис. Як і в попередньому році, інформацію щодо кількості

віртуальних відвідувань надало шість книгозбірень, найвищі показники залишаються у бібліотек КВНЗ „Харківська АНО” (505 тис.) та Волинського ІППО (409 тис.).

Аналіз використання інформаційного ресурсу книгозбірень ОППО свідчить про те, що продовжується тенденція минулих років щодо зменшення кількості книговидачі. Так у 2014 р. книговидача зменшилась на 28 тис. прим. і становила 896 тис. прим., а у звітному році становить 792 тис. прим., що на 104 тис. менше порівняно з 2014 р. Незначне збільшення показника використання інформаційного ресурсу спостерігається лише в шести бібліотеках ОППО. Найвищими залишаються показники документовидачі в ОНБІЦ КВНЗ „Дніпропетровський ОППО” – понад 180 тис. прим. та бібліотеці КВНЗ КОР „Київська АНО” – близько 98 тис. прим., найнижчими (ї мають тенденцію до зменшення) є показники в книгозбірнях Сумського ОППО – 1,7 тис. прим. та Одеського ОІУВ – 2,9 тис. прим.

Документи з психолого-педагогічних питань становлять найбільшу частку в загальних обсягах використаного інформаційного ресурсу – 43 % (близько 343 тис. прим.). На другому місці документи з літературознавства та мовознавства – 12 % (близько 96 тис. прим.), на третьому – документи з суспільних наук 11 % (близько 91 тис. прим.).

Важливими формами забезпечення користувачів відсутніми у фондах бібліотек ОППО документами є замовлення літератури через МБА та ЕДД. Як свідчать

статистичні звіти, у 2015 р. лише дев'ять бібліотек ОППО обслуговували користувачів за МБА (11 у 2014 р.). Кількість абонентів МБА у 2015 р. зменшилась на 17 і становить 113. Зменшилась й кількість отриманих документів з інших бібліотек – 307 (454 у 2014 р.), проте кількість виданих іншим бібліотекам документів зросла на 14 і становить 266. Як і в попередньому році, найактивніше використовували послугу МБА бібліотеки КВНЗ „Дніпропетровський ОППО” (кількість абонентів МБА – 28, видано документів іншим бібліотекам – 58, отримано документів з інших бібліотек – 4) та КВНЗ КОР „Київська АНО” (кількість абонентів МБА – 21, видано документів іншим бібліотекам – 117, отримано документів з інших бібліотек – 16).

Інформацію про послугу ЕДД для віддалених користувачів надали три бібліотеки: Волинського ІППО, КЗ „Дніпропетровський ОППО“, ІППО Чернівецької області. Загальна кількість дистантних користувачів у цих книгозбірнях становить 66, отримано 210 on-line замовлень, відправлено 131 електронний документ, отримано 62 електронних документи.

Отже, за результатами аналізу показників кількості користувачів та відвідувань можна говорити про позитивну динаміку, проте зменшення показників використання інформаційного ресурсу та обслуговування за МБА та ЕДД свідчить про те, що бібліотекам ОППО необхідно створити умови для комфортного та цілодобового доступу користувачів до мережі Інтернет і власних електронних ресурсів, активніше

використовувати такий вид бібліотечного сервісу, як електронна доставка документів.

Рейтинг бібліотек ОППО з інформаційно-бібліотечного обслуговування користувачів (табл.2) визначає, що, як і в попередньому році, лідерами в цьому напрямі є бібліотеки КВНЗ КОР „Київська АНО” – перше місце, на другому місці – ОНБІЦ КВНЗ „Дніпропетровський ОППО”, третє місце посідає бібліотека Волинського ІППО. Книгозбірням Сумського ОППО, Одеського ОІУВ та КВНЗ „Вінницька АНО” слід звернути увагу на збереження контингенту користувачів та якісне задоволення їхніх інформаційних потреб.

Таблиця 2. Рейтинг бібліотек обласних ІППО з інформаційно-бібліотечного обслуговування

Назва бібліотеки ОППО	Основні ознаки (місце)					Рейтинг
	Кількість користувачів за ЄРК	Кількість віддалених користувачів	Загальна кількість відвідувань	Кількість віртуальних відвідувань	Кількість книговидач	
КВНЗ Київської обласної ради „АНО”	3	2	3	3	2	1
КВНЗ „Дніпропетровський ОППО”	1	1	8	5	1	2
Волинського ІППО	11	21	2	2	3	3
ІППО Чернівецької області	17	3	14	6	8	4

КВНЗ „Харківська АНО”	1	21	1	1	15	5
Тернопільського ОКІППО	2	21	4	21	5	6
КНЗ „Черкаський ОПОПП”	13	21	5	4	1	
Закарпатського ІППО	8	2	9	21	16	7
Хмельницького ОІППО	5	21	7	21	6	8
КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”	7	21	11	21	11	9
Миколаївського ОІППО	9	21	13	21	7	
КВНЗ „Херсонська АНО”	15	21	10	21	4	
Запорізького ОІППО	6	21	12	21	13	10
Рівненського ОІППО	14	21	6	21	12	11
Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського	4	21	2	21	14	12
Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського	17	21	20	21	9	13
Львівського ОІППО	16	21	15	21	18	14
Івано-Франківського ОІППО	18	21	17	21	17	15
КВНЗ „Вінницька АНО”	20	21	16	21	19	16
Одеського ОІУВ	19	21	18	21	2	17
КЗ „Сумський ОІПО”	21	21	19	21	21	18

Важливою складовою діяльності бібліотек щодо розкриття бібліотечних зібрань, ведення довідково-пошукового апарату в традиційній та електронній формах, виконання бібліографічних довідок, підготовки бібліографічних посібників є довідково-бібліографічна робота.

Упродовж 2015 р. поряд з формуванням традиційних каталогів і картотек книгозбірні ОІППО поповнювали новими бібліографічними записами й власні електронні каталоги. З 21 бібліотеки ОІППО, які

подали звітні документи, електронний каталог є у 14 книгозбірень, загальний обсяг ЕК становить близько 274 тис. записів. За звітний рік кількість їх зросла на 24,1 тис. записів. З кожним роком зростає кількість звернень до ЕК: у 2015 р. – на 92 тис. і становить близько 407 тис. ЕК розміщено на чотирьох сайтах (сторінках) бібліотек ОІППО (Волинського ІППО, Івано-Франківського ОІППО, КВНЗ „Харківська АНО”, ОНБЦ КВНЗ „Дніпропетровський ОІППО”). Найбільшими за кількістю бібліографічних записів залишаються ЕК в бібліотеках КВНЗ „Херсонська АНО” (58,7 тис. записів), КЗ ЛОР „Львівський ОІППО” (33,6 тис. записів), Івано-Франківського ОІППО (32,9 тис. записів).

Важливою складовою забезпечення інформаційних потреб користувачів бібліотек є виконання всіх видів бібліографічних довідок. У 2015 р. бібліотеками ОІППО надано 13,3 тис. довідок, що на 0,9 тис. менше, ніж у 2014 р. Кількість довідок, наданих в автоматизованому режимі, – 2,7 тис., у тому числі віртуальною довідковою службою – 316. Лідерами у цій справі залишаються бібліотеки КВНЗ КОР „Київська АНО” (2,9 тис. довідок), КВНЗ „Харківська АНО” (2,5 тис. довідок) та Миколаївського ОІППО (2,1 тис. довідок). Проте жодна з бібліотек ОІППО не використовує на своїх сайтах/сторінках/блогах сервіси „Віртуальна бібліографічна довідка” та „Віртуальна довідка”, що сприяло б значному розширенню тематики читацьких запитів та підвищенню рівня їх задоволення.

У бібліотеках ОППО діє система інформаційного обслуговування користувачів у режимі вибіркового розповсюдження інформації. Кількість індивідуальних абонентів ВРІ істотно не змінилась і становить 2,1 тис., яким надано 3,6 тис. повідомлень. Кількість групових абонентів ВРІ зменшилась на 38 і становить 301, кількість наданих їм повідомлень також зменшилась на 449 і становить 972.

Бібліотеки ОППО активно популяризують свої фонди шляхом організації різноманітних книжкових виставок. Впродовж 2015 р. було підготовлено на 10 виставок більше, ніж у попередньому році, зокрема, 177 виставок нових надходжень, 386 тематичних виставок, 259 виставок за профілем діяльності інституту та 80 віртуальних виставок.

Підготовка власної бібліографічної продукції є важливим напрямом довідково-бібліографічної діяльності бібліотек. Як свідчать звітні документи, у 2015 р. підготовлено 61 бібліографічний покажчик (63 у 2014 р.), у тому числі 42 – рекомендаційних, 13 – біобібліографічних, 2 – науково-допоміжних, а також 305 рекомендаційних бібліографічних списків, 111 списків нових надходжень та 391 бібліографічний огляд. Власну бібліографічну продукцію на своїх сайтах/сторінках/блогах оприлюднюють 10 бібліотек ОППО (5 у 2014 р.): Волинського ІППО, КВНЗ „Дніпропетровський ОППО”, Івано-Франківського ОППО, КВНЗ КОР „Київська АНО”, КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського”,

Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського, Сумського ОППО, Тернопільського ОКІППО, Хмельницького ОППО та Чернігівського ОППО ім. К. Д. Ушинського. Жодна з бібліотек ОППО не надіслала у 2015 р. свою друковану продукцію до ДНІБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Отже, аналіз основних показників інформаційно-бібліографічної діяльності бібліотек ОППО свідчить про необхідність удосконалення дистанційних форм інформаційного обслуговування (віддалений доступ до ресурсів бібліотек, інтерактивні форми спілкування тощо).

Рейтинг бібліотек ОППО з інформаційно-бібліографічної діяльності (табл.3) такий: лідерами є бібліотеки Рівненського ОППО (перше місце), КВНЗ „Херсонська АНО” (друге місце) та Закарпатського ІППО (третє місце). Книгозбірням Одеського ОІУВ, ІППО Чернівецької області, КЗ „Сумський ОПО” необхідно зосередитись на задоволенні інформаційних запитів користувачів шляхом впровадження онлайн-послуг, використання електронної пошти для прийняття запиту та надання відповіді, використання соціальних мереж для просування послуг та обміну інформацією й досвідом.

Таблиця 3. Рейтинг бібліотек обласних ІППО з інформаційно-бібліографічної діяльності

Назва бібліотеки ОППО	Основні ознаки (місце)
-----------------------	------------------------

	Створено бібліографічних покажчиків	Створено бібліографічних списків	Бібліографічні огляди	Кількість довідок	З них в автоматизованому режимі	Рейтинг
Рівненського ОІППО	5	1	4	5	2	1
КВНЗ „Херсонська АНО”	3	9	1	4	1	2
Закарпатського ІППО	6	3	4	9	8	3
КВНЗ Київської обласної ради „АНО”	21	8	7	1	5	4
Волинського ІППО	1	12	9	14	7	5
КНЗ „Черкаський ОІПОІП”	21	7	2	10	6	6
Львівського ОІППО	5	13	15	13	4	7
Тернопільського ОКІППО	4	13	3	11	21	8
Запорізького ОІППО	6	6	14	7	21	9
Хмельницького ОІППО	1	4	11	18	21	10
КВНЗ „Дніпропетровський ОІППО”	21	10	14	8	3	11
Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського	6	14	6	12	21	12
Миколаївського ОІППО	5	16	17	3	21	13
Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського	21	11	5	6	21	14
Івано-Франківського ОІППО	2	11	16	16	21	15
КВНЗ „Харківська АНО”	21	14	10	2	21	16
КВНЗ „Вінницька АНО”	21	2	12	19	21	17
КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”	21	11	8	15	21	18
КЗ „Сумський ОІПО”	21	5	13	17	21	19
ІППО Чернівецької області	21	15	10	19	21	20
Одеського ОІУВ	21	16	17	19	21	21

Рівень інформатизації бібліотек ОІППО є головною умовою ефективності впровадження нових освітніх технологій та вдосконалення бібліотечно-інформаційного забезпечення потреб освітян регіону.

На основі аналізу матеріально-технічної бази бібліотек ОІППО виявлено, що станом на 01.01.2016 р. загальна кількість комп'ютерів становить 85, у тому числі 6 отримано у звітному році. Найкраще комп'ютерною технікою забезпечені книгозбірні КВНЗ „Харківська АНО“ (13 комп'ютерів), Миколаївського ОІППО та Рівненського ОІППО (кожна має по 12 комп'ютерів). Кількість АРМ становить 92, з них 30 – для співробітників, 62 – для користувачів. До мережі Інтернет не підключено бібліотеку КВНЗ „Вінницька АНО”. У дев'яти бібліотеках (12 у 2014 р.) організовано безкоштовний доступ до ресурсів Інтернету з використанням технології Wi-Fi.

У своїй роботі бібліотеки ОІППО використовують наступне програмне забезпечення САБ „ІРБІС” (шість книгозбірень), зокрема, КВНЗ „Дніпропетровський ОІППО”, Закарпатського ІППО, КВНЗ КОР „Київська АНО”, Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського, КВНЗ „Херсонська АНО” та Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського, програму „MARK–SQL” – бібліотеки Львівського ОІППО та ІППО Чернівецької області, бібліотека КВНЗ „Харківська АНО“ використовує „Microsoft Access”, бібліотека Хмельницького ОІППО працює в програмі „Шкільна

бібліотека”, бібліотека КНЗ „Черкаський ОПОПП” у програмі „Славутич”, з власним програмним забезпеченням працює бібліотека Волинського ІППО. Відомостей щодо наявності в бібліотеці програмного забезпечення не надали дев'ять бібліотек: КВНЗ „Вінницька АНО”, Запорізького ОППО, Івано-Франківського ОППО, КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського”, Миколаївського ОППО, Одеського ОППО, Рівненського ОППО, Сумського ОППО та Тернопільського ОКІППО.

Дослідження представництва бібліотек ОППО в мережі Інтернет показало, що власні сторінки на веб-сайтах своїх інститутів мають 14 книгозбірень, власний сайт розробили бібліотеки Івано-Франківського ОППО та ІППО Чернівецької області. Бібліотека КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського” має власний блог. Більшість бібліотек на своїх сторінках представили лише інформацію про бібліотеку (історична довідка, мета та завдання, перелік ресурсів, основні показники роботи, адреса та контакти) та портфоліо працівників.

За результатами проведеного моніторингу сайтів/сторінок/блогів бібліотек ОППО на їх відповідність інформаційним потребам користувачів та представлених на них електронних інформаційних ресурсів виявлено, що доступ до ЕК надають бібліотеки Волинського ІППО, Івано-Франківського ОППО, КВНЗ „Харківська АНО”, ОНБЦ КВНЗ „Дніпропетровський ОППО”.

Електронні бібліотеки функціонують у книгозбірнях КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського”, КВНЗ „Харківська АНО”, ІППО Чернівецької області, Тернопільського ОКІППО.

Власна бібліографічна продукція представлена на 10 сайтах/сторінках/блогах бібліотек ОППО.

Віртуальні виставки на своїх сторінках (сайтах) презентують п'ять книгозбірень (чотири у 2014 р.), а саме: Волинського ІППО, Івано-Франківського ОППО, КВНЗ КОР „Київська АНО”, Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського, Тернопільського ОКІППО.

Жодна з бібліотек ОППО на своїх сайтах/сторінках/блогах не використовує інтерактивне спілкування з користувачами, не передплачує та не організовує доступу до національних і міжнародних інформаційних електронних ресурсів.

Отже, аналіз упровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність бібліотек ОППО та створення ними власних електронних ресурсів показав, що відсутність доступу до мережі Інтернет, ліцензійного програмного забезпечення, застаріле комп'ютерне обладнання унеможливають якісне задоволення потреб користувачів та гальмують процес перетворення книгозбірень на сучасні інформаційні центри.

Рейтинг бібліотек ОППО щодо створення власних електронних ресурсів (табл.4) такий: на першому місці – ОНБЦ КВНЗ „Дніпропетровський ОППО”, друге місце у книгозбірні Львівського ОППО, на третьому

місці бібліотека Івано-Франківського ОІППО. Бібліотекам КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”, Миколаївського ОІППО, Одеського ОІППО, Рівненського ОІППО, Сумського ОІППО та Тернопільського ОКІППО необхідно активніше впроваджувати сучасні досягнення в галузі інформаційних, комунікаційних і мультимедійних технологій у бібліотечні процеси.

Таблиця 4. Рейтинг бібліотек обласних ІППО з формування електронних ресурсів

Назва бібліотеки ОІППО	Основні ознаки (місце)					Рейтинг
	Кількість самостійно створених БД	Придбані (переплачені) БД	БД в режимі тестового доступу	Обсяг ЕК	Кількість введених записів	
КВНЗ „Дніпропетровський ОІППО”	4	1	3	3	8	1
Львівського ОІППО	4	1	1	15	9	2
Івано-Франківського ОІППО	4	1	21	2	4	3
КВНЗ „Херсонська АНО”	2	21	21	1	1	4
КВНЗ Київської обласної ради „АНО”	21	21	2	5	3	5
Волинського ІППО	3	21	21	4	5	6
КВНЗ „Харківська АНО”	1	21	21	7	6	7
КНЗ „Черкаський ОІПОПП”	5	21	21	8	7	8
Хмельницького ОІППО	5	21	21	6	10	9
Закарпатського ІППО	3	21	21	14	11	10
Полтавського ОІППО ім.	4	21	21	13	12	11

М. В. Остроградського						
ІППО Чернівецької області	21	21	21	11	2	12
Запорізького ОІППО	21	21	21	9	14	13
Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського	21	21	21	10	13	
КВНЗ „Вінницька АНО”	21	21	21	12	14	14
КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”	21	21	21	15	14	15
Миколаївського ОІППО	21	21	21	15	14	
Одеського ОІУВ	21	21	21	15	14	
Рівненського ОІППО	21	21	21	15	14	
КЗ „Сумський ОІПО”	21	21	21	15	14	
Тернопільського ОКІППО	21	21	21	15	14	

Ефективність роботи бібліотеки багато в чому залежить від рівня кваліфікації та професіоналізму співробітників. Сьогодні високий рівень кваліфікації, а також затребуваність і успішність фахівця визначаються не тільки і не стільки володінням базовими знаннями, скільки готовністю постійно навчатись, здобувати й застосовувати нові вміння й навички.

Аналіз кадрового складу бібліотек ОІППО показав, що в 2015 р. кількість працівників зменшилась на 4 і становить 39 осіб, з них на повну ставку працювало 36. Зменшення фахівців на одну особу відбулось у книгозбірнях Одеського ОІППО, КВНЗ „Херсонська АНО”, ІППО Чернівецької області та Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського. Кількісний склад бібліотек ОІППО такий: у восьми бібліотеках працює по одній особі, у десяти книгозбірнях – по 2 особи, по 3

особи працює у 2 бібліотеках, найбільша кількість працюючих у ОНБІЦ КЗ „Дніпропетровський ОІППО” – 5 осіб.

Якісний склад кадрів розподілився таким чином: бібліотечну освіту мають 20 працівників (51 %), у тому числі повну вищу – 14 осіб, базову – 3 особи, неповну вищу – 3 особи.

Показники кадрового забезпечення за стажем роботи залишаються незмінними вже кілька років: 17 осіб (43 %) працюють у бібліотеках ОІППО понад 20 років, 11 осіб (28 %) – від 10 до 20 років, 8 осіб (21 %) – до 10 років, 3 особи (8 %) – зі стажем роботи до 3 років.

Невпинний розвиток інформаційних технологій потребує від бібліотечних фахівців постійного удосконалення фахового рівня. У 2015 р. на курсах підвищення кваліфікації навчались 7 бібліотечних працівників книгозбірень ОІППО (15 у 2014 р.), зокрема, по два фахівці із ОНБІЦ КВНЗ „Дніпропетровський ОІППО” та КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”, по одному фахівцю із Рівненського ОІППО, Тернопільського ОКІППО та Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського.

Вагоме місце в професійній самоосвіті бібліотечних кадрів займає вивчення інноваційного досвіду роботи бібліотек шляхом ознайомлення з новими публікаціями у фахових періодичних виданнях, проте передплата періодики з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності є актуальною проблемою

для бібліотек ОІППО, оскільки з кожним роком зменшується її репертуар. У 2015 р. найбільшу кількість (по шість фахових видань) передплачували бібліотеки Волинського ІППО, КВНЗ „Дніпропетровський ОІППО” та Миколаївського ОІППО. П'ять назв фахових періодичних видань надійшло до бібліотеки Черкаського ОІПОПП. У 7 книгозбірень надійшло по чотири назви фахових журналів і газет, п'ять бібліотек передплатили по три назви, три книгозбірні – по дві назви та одна бібліотека – одну назву. Книгозбірня Одеського ОІППО з року в рік не передплачує жодного фахового періодичного видання.

Фахівці бібліотек ОІППО беруть активну участь в роботі з навчання й удосконалення майстерності шкільних бібліотекарів регіону. Інформацію з цього питання надали 16 бібліотек ОІППО, з якої випливає, що впродовж 2015 р. працівниками бібліотек ОІППО на курсах підвищення кваліфікації шкільних бібліотекарів прочитано 1049 годин, з них 445 теоретичних та 604 практичних. Найактивніше у звітному році працювали співробітники бібліотек КНЗ „Черкаський ОІПОПП” (258 годин), Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського (162 години), Львівського ОІППО (148 годин) та Рівненського ОІППО (144 години).

Отже, аналіз кадрового забезпечення бібліотек ОІППО показав, що основними проблемами є: відсутність фахової освіти у працівників, низький показник навчання фахівців книгозбірень ОІППО на

курсах підвищення кваліфікації, вкрай обмежене фінансування на передплату фахової періодики.

Рейтинг з кадрового забезпечення бібліотек ОІППО такий: перше місце поділяють бібліотеки: КВНЗ „Дніпропетровський ОІППО” та КНЗ „Черкаський ОІПОПП”. На другому місці бібліотека Тернопільського ОКІППО. Третю сходинку посідають бібліотеки Волинського ОІППО, КВНЗ КОР „Київська АНО”, Миколаївського ОІППО, Рівненського ОІППО та КВНЗ „Харківська АНО”. На четвертому місці бібліотеки КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”, КВНЗ „Херсонська АНО” та Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського. На п'ятому місці книгозбірні Закарпатського ІППО, Сумського ОІППО та Хмельницького ОІППО. Останнє місце у бібліотек: КВНЗ „Вінницька АНО”, КЗ „Запорізький ОІППО”, Івано-Франківського ОІППО, Львівського ОІППО, Одеського ОІУВ, Полтавського ОІППО та ІППО Чернівецької області (табл. 5).

Таблиця 5. Рейтинг бібліотек обласних ІППО з кадрового забезпечення

Назва бібліотеки ОІППО	Основні ознаки (місце)		
	Кількість бібліотечних працівників	Кількість працівників з фаховою освітою	Рейтинг
КВНЗ „Дніпропетровський ОІППО”	1	2	1

КНЗ „Черкаський ОІПОПП”	2	1	
Тернопільського ОКІППО	2	2	2
Волинського ІППО	3	2	3
КВНЗ Київської обласної ради „АНО”	3	2	
Миколаївського ОІППО	3	2	
Рівненського ОІППО	3	2	
КВНЗ „Харківська АНО”	3	2	
КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”	3	3	4
КВНЗ „Херсонська АНО”	3	3	
Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського	3	3	
Закарпатського ІППО	4	3	5
КЗ „Сумський ОІПО”	3	4	
Хмельницького ОІППО	3	4	
КВНЗ „Вінницька АНО”	4	4	6
Запорізького ОІППО	4	4	
Івано-Франківського ОІППО	4	4	
Львівського ОІППО	4	4	
Одеського ОІУВ	4	4	
Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського	4	4	
ІППО Чернівецької області	4	4	

ВИСНОВКИ

Проведений моніторинг роботи бібліотек ОІППО у 2015 р. показав, що низький рівень освоєння інформаційно-комунікаційних технологій та уповільнене впровадження їх в бібліотечну практику гальмує процес перетворення даних книгозбірень на сучасні центри накопичення релевантної інформації та ефективного інформаційного супроводу діяльності установ, на базі яких вони функціонують. Рейтинг бібліотек, який

визначено за комплексними відносними показниками роботи протягом звітного року (табл. 6), засвідчив, що перше місце належить бібліотеці Волинського ІППО, на другому місці – ОНБІЦ КВНЗ „Дніпропетровський ОІППО”, третє місце поділяють бібліотеки КВНЗ КОР „Київська АНО”, КНЗ „Черкаський ОІПОПП” та КВНЗ „Херсонська АНО”.

Таблиця 6. Рейтинг бібліотек обласних ІППО за 2015 рік

Рейтинг	Назва бібліотеки
1	Волинського ІППО
2	КВНЗ „Дніпропетровський ОІППО”
3	КВНЗ Київської обласної ради „АНО”
	КНЗ „Черкаський ОІПОПП”
4	КВНЗ „Херсонська АНО”
	КВНЗ „Харківська АНО”
5	Львівського ОІППО
	Рівненського ОІППО
6	Закарпатського ІППО
7	Хмельницького ОІППО
8	Запорізького ОІППО
	Миколаївського ОІППО
9	Тернопільського ОКІППО
10	КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”
	Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського
11	Івано-Франківського ОІППО
12	Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського
13	ІППО Чернівецької області
14	КВНЗ „Вінницька АНО”
15	КЗ „Сумський ОІПО”
16	Одеського ОІУВ

З метою підвищення рівня якості обслуговування користувачів, ефективності використання традиційних і електронних ресурсів, подальшого впровадження новітніх технологій у бібліотечні процеси ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як координаційний і методичний центр мережі освітянських бібліотек України рекомендує керівникам ОІППО та завідувачам бібліотек цих установ:

- ✓ вишукати можливості для технічного переоснащення бібліотек, придбання ліцензійного програмного забезпечення;
- ✓ розв’язати питання щодо належного комплектування фондів (придбання книжок, передплати періодичних видань, у тому числі фахових бібліотечних) та передплати доступу до зовнішніх джерел наукової, освітньої та суспільної інформації;
- ✓ активізувати роботу щодо поповнення фондів електронними повнотекстовими документами;
- ✓ використовувати можливості книгообміну для поповнення власних фондів;
- ✓ активніше співпрацювати з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського щодо створення галузевого бібліографічного й реферативного ресурсів;
- ✓ підключити книгозбірню Вінницького ОІПОПП до мережі Інтернет;

- ✓ активізувати роботу щодо створення електронних каталогів, тематичних баз даних тощо;
- ✓ продовжити роботу щодо розміщення на власних сайтах/сторінках електронного каталогу, електронної бібліотеки, запровадити електронну доставку документів, віртуальну довідкову службу;
- ✓ впроваджувати в практику діяльності бібліотек ОШПО інноваційний досвід роботи ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та провідних бібліотек мережі;
- ✓ брати активну участь у науково-практичних конференціях, семінарах, практикумах, тренінгах тощо, які проводять ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, УБА, бібліотеки інших систем і відомств.

1.3.2. Статистична інформація

Таблиця 1. НАЯВНІСТЬ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки ОІППО	Наявність фонду (прим.)			Надходження (прим.)			Вибуття (прим.)			Використання фонду (прим.)		
		2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст
1.	КВНЗ „Вінницька АНО”	28249	28444	+195	362	195	-167				4409	4037	-372
2.	Волинського ІППО	44897	45566	+669	575	669	+94				58640	53089	-5551
3.	ОНБІЦ КЗ „Дніпропетровський ОІППО”	33033	46326	+13293	502	140	-362	459	635	+176	180330	180370	+40
4.	Закарпатського ІППО	23626	19031	-4595	596	173	-423		4768	+4768	19685	19230	-455
5.	КЗ „Запорізький ОІППО”	68027	66793	-1234	728	917	+189	1489	2151	+662	22894	22435	-459
6.	Івано-Франківського ОІППО	26770	26563	-207	469	251	-218	899	458	-441	17842	15277	-2565
7.	КВНЗ КОР „Київська АНО”	31141	31405	+264	1567	2124	+557	2109	1860	-249	125267	97737	-27530
8.	КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”	40882	39747	-1135	2810	3309	+499	2805	2620	-185	28035	24013	-4022
9.	КЗ ЛОР „Львівський ОІППО”	14476	15485	+1009	1580	1009	-571				12887	11887	-1000
10.	Миколаївського ОІППО	41583	43122	+1539	1536	1539	+3				55462	41076	-14386
11.	Одеського ОІУВ					432	+432				3253	2856	-397
12.	Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського	31614	32123	+509	745	544	-201				16587	22208	+5621
13.	Рівненського ОІППО	48223	49114	+891	84	224	+140	4267	137	-4130	23101	23820	+719
14.	КЗ „Сумський ОІППО”				393	176	-217				2422	1668	-754
15.	Тернопільського ОКІППО	33200	33549	+349	180	349	+169				47318	47272	-46
16.	КВНЗ „Харківська АНО”	38753	40326	+1573	1416	1737	+321		164	+164	22171	20916	-1255
17.	КВНЗ „Херсонська АНО”	47121	47548	+427	2241	427	-1814		145	+145	94245	49697	-44548
18.	Хмельницького ОІППО	36372	35190	-1182	685	547	-138		1640	+1640	50548	46612	-3936
19.	КНЗ „Черкаський ОІПОПІ ЧОР”	40753	40548	-205	941	467	-474		672	+672	31196	31284	+88
20.	ІППО Чернівецької області	19200	19420	+220	73	126	+53				38679	38837	+158
21.	Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського	59373	54584	-4789	1532	1367	-165		6156	+6156	37684	37776	+92
	Усього	707293	714884	+7591	19015	16722	-2293	12028	21406	+9378	892655	792097	-100558

Таблиця 2. КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ ТА ВІДВІДУВАНЬ. ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки ОШПО	Користувачі			Відвідування						Відносні показники			
		За ЄРК			Кількість відвідувань			У т.ч. віртуальних відвідувань			Обертаність	Книгозабезпеченість	Читаність	Відвідуваність
		2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст				
1.	КВНЗ „Вінницька АНО”	258	265	+7		2037	+2037				0,14	107,3	15,2	7,7
2.	Волинського ІППО	2891	2917	+26	322060	409002	+86942	306329	393367	+87038	1,16	15,6	18,2	5,4
3.	ОНБЦ КЗ „Дніпропетровський ОІППО”	9257	9305	+48	13855	14802	+947	2070	4000	+1930	4	5	20	2
4.	Закарпатського ІППО	3500	3400	-100	14760	14380	-380				0,8	6,9	5,6	4,2
5.	КЗ „Запорізький ОІППО”	4100	4050	-50	6520	6390	-130				0,33	16,5	5,5	1,6
6.	Івано-Франківського ОІППО	1108	939	-169	1405	1238	-167				0,57	29,5	16,3	1,3
7.	КВНЗ КОР „Київська АНО”	6061	6072	+11	49347	48958	-389	27543	29672	+2129	3,1	5,2	16	3,2
8.	КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”	3784	3676	-108	6433	6617	+184				0,6	10,8	6,5	1,8
9.	КЗ ЛОР „Львівський ОІППО”	1290	1400	+110	2342	2342					0,7	11	8,4	1,6
10.	Миколаївського ОІППО	3259	3234	-25	5928	5038	-890				0,9	13,3	12,7	1,6
11.	Одеського ОІУВ	780	686	-94		686	+686							
12.	Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського	4959	5552	+593							0,7	6,3	3,3	1,1
13.	Рівненського ОІППО	2100	1980	-12	19992	22176	+2184				0,48	24,8	12	11,2
14.	КЗ „Сумський ОІППО”	263	239	-24	505	437	-68				0,05	134,4	6,9	1,8
15.	Тернопільського ОКІППО	6050	6135	+85	30250	30293	+43				1,4	5,4	7,7	4,9
16.	КВНЗ „Харківська АНО”	748	2925	+2177	518356	504623	-13733	514932	498653	-16279	0,5	13,8	7,1	2
17.	КВНЗ „Херсонська АНО”	2422	1896	-526	24249	13272	-10977				1,05	25,1	26,2	7
18.	Хмельницького ОІППО	4744	4732	-12	18250	18928	+678				2	7	10	4
19.	КНЗ „Черкаський ОІПОП ЧОР”	2008	2022	+14	28674	28579	-95	20252	20137	-115	0,77	20	15,5	14,1
20.	ІППО Чернівецької області	2008	2070	+62	4703	4589	-114	55	45	-10	4,2	4,4	18,7	2,2
21.	Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського	1008	1148	+40	5351		-5351				0,69	47,6	32,9	6,4
	Усього	62598	64643	+1945	1072980	1134387	+61407	871181	945874	+74693	1,2	25,5	13,2	4,3

Таблиця 3. АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки ОІППО	Технічне забезпечення				Програмне забезпечення	Електронні ресурси			Представленя в мережі Інтернет	Наявність на сайті ЕК	Наявність на сайті ЕБ	Наявність на сайті репозитарію
		Кількість комп'ютерів	Кількість АРМ		К-сть комп., що мають доступ до Інтернет		Обсяг власних БД	Записи в ЕК	Введено записів за звітний рік				
			Для співробітників	Для користувачів									
1.	КВНЗ „Вінницька АНО”	1	1			ACCESS		3100		сторінка			
2.	Волинського ІППО	4	2	2	4	власна		24799	2070	сторінка	так		
3.	ОНБЦ КЗ „Дніпропетровський ОІППО”	5	5		5	ІРБІС		27371	1085	сторінка	так		
4.	Закарпатського ІППО	1	1		1	ІРБІС	800	1200	400	сторінка			
5.	КЗ „Запорізький ОІППО”	5	1	4	5			16000					
6.	Івано-Франківського ОІППО	1	1		1	„Бібліотека“		32978	2460	сайт	так		
7.	КВНЗ КОР „Київська АНО”	1	1		1	ІРБІС		24736	3524	сторінка			
8.	КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”	36		36	36					блог		так	
9.	КЗ ЛОР „Львівський ОІППО”	2	1	1		MARK-SQL	33624		940				
10.	Миколаївського ОІППО	12	1	11	12								
11.	Одеського ОІУВ	1			1								
12.	Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського	1			1	ІРБІС	500	2700	320	сторінка	в л/м		
13.	Рівненського ОІППО	12	2	10	12					сторінка			
14.	КЗ „Сумський ОІППО”	4			4								
15.	Тернопільського ОКІППО	4	3	1	4					сторінка		так	
16.	КВНЗ „Харківська АНО”	13	2	11	13	ACCESS	19743	23914	1737	сторінка	так	так	
17.	КВНЗ „Херсонська АНО”	3	2	1	2	ІРБІС	58706	58706	5430	сторінка			
18.	Хмельницького ОІППО	5			5	Шкільна б-ка		24100	455	сторінка	так		
19.	КНЗ „Черкаський ОІПОІП”	5	1	-	5	Славутич		17200	1400	сторінка			
20.	ІППО Чернівецької області	2	1		2	MARK-SQL		4200	4200	сайт		так	
21.	Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського	2	1	1	2	ІРБІС		12746	100	сторінка			
	Усього	120	26	78	116	ІРБІС – 6, інша – 7, власна - 1	113373	273750	24121	сторінка – 13, сайт -2, блог-1	5	5	

Таблиця 4. **КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ** (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки ОІППО	Кількість бібліотечних працівників		За освітою				За стажем роботи				Кількість працівників, що працюють на повну ставку	
				Повна вища	У т. ч. бібліотечна	Базова вища	У т. ч. бібліотечна	До 3 років	До 10 років	До 20 років	Понад 20 років	2014	2015
		2014	2015										
1.	КВНЗ „Вінницька АНО”	1	1	1							1	1	
2.	Волинського ІППО	2	2	1	1				1		1	2	
3.	ОНБІЦ КЗ „Дніпропетровський ОІППО”	5	5	4	2	2			2	1	2	5	
4.	Закарпатського ІППО	1	1		1						1	1	
5.	КЗ „Запорізький ОІППО”	1	1	1				1				1	
6.	Івано-Франківського ОІППО	1	1	1							1	1	
7.	КВНЗ КОР „Київська АНО”	2	2	1	1					1	1	2	
8.	КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”	2	2	1			1		1	1		2	
9.	КЗ ЛОР „Львівський ОІППО”	1	1	1							1	1	
10.	Миколаївського ОІППО	2	2	1	1	1	1				2	2	
11.	Одеського ОІУВ	2	1	1						1		2	
12.	Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського	1	1	1						1		1	
13.	Рівненського ОІППО	2	2	2	2						2	2	
14.	КЗ „Сумський ОІППО”	2	2	2				1	1			2	
15.	Тернопільського ОКІППО	3	3	3	1				1	1	1	3	
16.	КВНЗ „Харківська АНО”	2	2	1	1					1	1	2	
17.	КВНЗ „Херсонська АНО”	3	2	1		1	1			1	1	3	
18.	Хмельницького ОІППО	2	2	2				1		1		1	
19.	КНЗ „Черкаський ОІПОПІ ЧОР”	2	3	3	3					2	1	2	
20.	ІППО Чернівецької області	2	1	1					1			2	
21.	Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського	3	2	2	1				1		1	1	
	Усього	43	39	31	14	4	3	3	8	11	17	40	

1.4. Бібліотеки вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації педагогічного та інженерно-педагогічного профілів

1.4.1. Аналітична інформація

Сучасна бібліотека вищого навчального закладу є важливою складовою його інформаційного простору, бо саме вона становить первинну базу інформаційних ресурсів для реалізації навчального процесу та наукової діяльності.

Станом на 01.01.2016 року до мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України входять 35 книгозбірень ВНЗ III-IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів (далі – бібліотеки ВНЗ).

У щорічнику проаналізовано діяльність 31 бібліотеки ВНЗ, які надіслали до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського звітні документи за 2015 р., зокрема, 21 педагогічного й інженерно-педагогічного університету та одного гуманітарного й дев'яти класичних університетів, у структурі яких є педагогічні факультети. Не надали інформацію про свою роботу бібліотеки Горлівського ІІМ ДВНЗ „Донбаський педагогічний університет”, Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки, Ізмаїльського ДГУ та Хмельницького НУ. В огляді представлено рейтинги бібліотек ВНЗ за основними напрямками діяльності. У 2015 р. для більш достовірних результатів рейтингового оцінювання бібліотеки ВНЗ поділено на дві групи: перша група бібліотеки з кількістю працюючих понад 30 осіб та друга група – бібліотеки з кількістю працюючих до 30 осіб.

Головне завдання вузівської бібліотеки полягає у формуванні повноцінного інформаційного ресурсу для забезпечення якісного навчального процесу і наукових досліджень.

Загальний документний фонд бібліотек ВНЗ, які надіслали звітні документи, станом на 01.01.2016 р. налічує понад 17,4 млн. прим. Найбільшими за обсягами є фонди бібліотек таких вищих навчальних закладів, як НПУ ім. М.П. Драгоманова – близько 1,2 млн. прим., Ніжинського ДУ ім. М. Гоголя – понад 988 тис. прим., Кам'янець-Подільського НУ ім. І. Огієнка – понад 972 тис. прим. та Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка – понад 950 тис. прим.

Проведений моніторинг показав, що за видовим складом сукупний фонд бібліотек ВНЗ розподіляється таким чином: 84 % становлять книжки та брошури (близько 14,6 млн. прим.), 11 % – періодичні видання (понад 1,9 млн. прим.), кількість електронних видань в 2015 р. збільшилась вдвічі і становить 0,7 % загальної кількості документів – близько 120 тис. прим., інші види документів – 3 % (понад 536 тис. прим.).

Кількість рідкісних видань у фондах бібліотек ВНЗ становить близько 1 % (понад 157 тис. прим.) загального обсягу документів. Найбільші колекції рідкісних видань мають бібліотеки: Кам'янець-Подільського НУ ім. І. Огієнка – понад 27 тис. одиниць зберігання, Ніжинського

ДУ ім. Миколи Гоголя – понад 23 тис. одиниць зберігання, Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського – понад 16 тис. одиниць зберігання та Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка – понад 15 тис. одиниць зберігання.

За результатами аналізу документів за цільовим призначенням обсяг навчальних видань становить 45 % (понад 7,8 млн. прим.), з них в електронному форматі – 0,6 % (понад 45 тис. прим.), кількість наукових видань – 25 % (понад 4,3 млн. прим.), обсяг літературно-художніх видань становить 11 % (понад 1,8 млн. прим.). Найбільшим є фонд навчальних видань у бібліотеках ВНЗ Української ІПА (понад 549 тис. прим.), НПУ ім. М. П. Драгоманова (понад 518 тис. прим.) та Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка (понад 506 тис. прим.).

Аналіз бібліотечного фонду книгозбірень ВНЗ за мовною ознакою свідчить про те, що переважна більшість документів є російськомовними – 53 % (понад 9 млн. прим.), кількість документів українською мовою становить 41 % (понад 7 млн. прим.) та іншими мовами – 6 % (близько 775 тис. прим.). Проте найближчим часом ця ситуація зміниться, оскільки протягом останніх років більшість документів (від 75 до 85 % загальної кількості нових надходжень), якими комплектуються бібліотечні фонди ВНЗ, видано українською мовою. У 2015 р. цей показник становив 81 % (близько 145 тис. прим.).

З метою повноцінного формування ресурсів в 2015 р. до книгозбірень ВНЗ надійшло близько 180 тис. прим. З року в рік спостерігається тенденція щодо

зменшення кількості нових надходжень (у 2014 р. – понад 188 тис. прим.).

Середній показник надходження документів до однієї бібліотеки також зменшується. Так, у 2014 р. він становив 6294 прим., а в 2015 р. – 5798 прим. Найбільшу кількість документів, як і в 2014 р., отримали бібліотеки Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького (13,5 тис. прим.), Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника (13,1 тис. прим.), НПУ ім. М. П. Драгоманова (12,3 тис. прим.). Порівняно з попереднім роком істотно збільшилось надходження літератури до бібліотек ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди” (12,1 тис. прим.), Київського університету ім. Бориса Грінченка (11,7 тис. прим.) та Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка (8,2 тис. прим.).

Моніторинг основних джерел комплектування фондів бібліотек ВНЗ показав, що сьогодні головним джерелом є отримання документів у дарунок від фізичних та юридичних осіб. Цей показник з року в рік збільшується. Так, відсоток надходження документів, отриманих у дарунок у 2015 р., становить 28 % загальної кількості нових надходжень (понад 49,3 тис. прим.), у 2014 р. – 23 % (понад 43,3 тис. прим.). Найактивнішими в цій діяльності є бібліотеки НПУ ім. М. П. Драгоманова (5,7 тис. прим.), Уманського ДПУ ім. П. Тичини (4 тис. прим.), Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка (3,2 тис. прим.) та Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка (3,1 тис. прим.).

Показник надходження документів за рахунок бюджетних і позабюджетних коштів навчальних закладів з кожним роком зменшується: у 2014 р. – 21 % (близько

40,6 тис. прим.) загальної кількості надходжень, а в 2015 р. – 14 % (понад 25,2 тис. прим.). У 2015 р. за ці кошти на комплектування фондів найкраще були профінансовані книгозбірні Уманського ДПУ ім. П. Тичини (2,9 тис. прим.), Київського університету ім. Бориса Грінченка (2,5 тис. прим.), Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка (2,4 тис. прим.) та НПУ ім. М. П. Драгоманова (2,2 тис. прим.). Як свідчать звітні документи, у бібліотеки Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка, ДВНЗ „Донбаський ДПУ”, Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка та Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького кошти на поповнення фондів не виділялись.

Показник надходження документів від редакційних структур навчальних закладів істотно не змінився: у 2014 р. – 7 % (13,2 тис. прим.), а в 2015 – 8 % (понад 12,7 тис. прим.). Добре налагоджена робота щодо отримання обов'язкового примірника в бібліотеках Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка, Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя, НПУ ім. М. П. Драгоманова та Херсонського ДУ.

Бібліотеки ВНЗ активно працюють з боржниками, про що свідчить показник надходження документів за рахунок повернення користувачами літератури взамін загубленої: у 2015 р. – 8 % загальної кількості надходжень (понад 14 тис. прим.), у 2014 р. – 7,8 % (14,7 тис. прим.). Проте працівники книгозбірень ВНЗ, попри рекомендації ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, не використовують таке джерело надходження документів, як книгообмін, тому цей показник становить лише 0,8 % загальної кількості

надходжень (1,4 тис. прим.), у 2014 р. – 1,6 % (3,1 тис. прим.).

За моніторингом надходження документів за галузями знань виявлено, що в 2015 р., як і в попередньому році, під час комплектування фондів перевага віддавалась документам з психолого-педагогічних питань – 21 % (понад 36,3 тис. прим.) та суспільних наук – 16 % (понад 28,5 тис. прим.). У бібліотеки ВНЗ надійшла значна кількість документів з питань літературознавства і мовознавства – 9 % (понад 16,5 тис. прим.) та художньої літератури – 6 % (понад 10,8 тис. прим.). Показник надходження документів з питань бібліотекознавства та бібліографознавства залишається незмінним протягом декількох років і становить 0,6 % (близько 1,1 тис. прим.).

Як свідчать статистичні документи щодо надходження документів за видовим складом, на першому місці книжки та брошури – 60 % (понад 108 тис. прим.), на другому – періодичні видання – 18 % (близько 32,4 тис. прим.).

Передплата періодики є одним із головних джерел комплектування фонду бібліотеки, проте Постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 р. № 117 „Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закупаються за бюджетні кошти” унеможливила здійснення цієї процедури на I півріччя 2015 р. Таким чином у більшості бібліотек ВНЗ значно скоротилась кількість назв передплачених видань. Середній показник надходження періодики в 2015 р. становить 129 назв, що на 26 менше порівняно з попереднім роком. Лідерами з

передплати періодичних видань є бібліотеки НПУ ім. М. П. Драгоманова – 272 назви, Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника – 260 назв та Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського – 233 назви. Найнижчими є показники передплати в бібліотеках Маріупольського ДУ – 21 назва та Ніжинського ДУ ім. М. Гоголя – 13 назв. Книгозбірні КЗ „Харківська ГПА” та Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького інформації щодо передплати періодичних видань не надали.

Протягом останніх років спостерігається позитивна тенденція щодо збільшення надходження до фондів книгозбірень ВНЗ електронних документів. Так, у 2014 р. їх надійшло 11 тис. прим., що становило 6 %, а в 2015 р. – понад 24 тис. прим., або 13 % загальної кількості надходжень. Найбільшу кількість електронних документів взято на облік в бібліотеках Київського університету ім. Бориса Грінченка (5,8 тис. прим.), НПУ ім. М. П. Драгоманова (2,8 тис. прим.) та Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького (2,6 тис. прим.).

До фондів бібліотек ВНЗ в 2015 р. надійшло 2438 прим. рідкісних та цінних документів. Значно поповнився фонд рідкісними та цінними документами в бібліотеці Полтавського НПУ ім. В. Г. Короленка (1,9 тис. прим.).

Аналіз надходження документів за цільовим призначенням свідчить, що на відміну від попереднього року основну частину становить наукова література – 39 % загальної кількості надходження документів (70,5 тис. прим.) (у 2014 р. найбільше надійшло навчальних видань). Найбільша кількість наукових документів

надійшла в бібліотеки Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника (9,3 тис. прим.), Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького (6,6 тис. прим.) та НПУ ім. М. П. Драгоманова (6 тис. прим.). На другому місці навчальна література – 36 % (близько 65,6 тис. прим.), у тому числі в електронному форматі – 8 % (близько 4,6 тис. прим.). Лідерами з поповнення фондів навчальними виданнями є бібліотеки Уманського ДПУ ім. П. Тичини (6,7 тис. прим.), Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка (6 тис. прим.) та НПУ ім. М. П. Драгоманова (5,1 тис. прим.).

Кількість документів, що вибули з фондів бібліотек ВНЗ у 2015 р., становить 1,2 % загального обсягу бібліотечного фонду (понад 213,1 тис. прим.).

Аналіз надходження документів до бібліотечних фондів книгозбірень ВНЗ виявив низку проблемних питань.

- ✓ Так переважна більшість бібліотек обмежена в коштах на придбання необхідних підручників, навчальних посібників, монографій, вітчизняних і зарубіжних періодичних видань.
- ✓ Відповідно до стандартів ЮНЕСКО фонд бібліотеки повинен оновлюватися один раз на 10 років. При цьому у фонді має бути 10 % видань, що вийшли за останні 5 років, 5 % – поточного року. У бібліотеках ВНЗ середній показник оновлення фонду – 1,4 %.
- ✓ Працівники бібліотек ВНЗ не використовують як джерело поповнення фондів обмінно-резервні фонди.

Разом з тим поступово збільшується поповнення фондів електронними повнотекстовими документами.

За результатами проведеного дослідження визначено рейтинг бібліотек з формування фонду (табл. 1, 1а). Лідерами в цій діяльності є бібліотеки НПУ ім. М. П. Драгоманова, Уманського ДПУ ім. П. Тичини (перше місце), Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника, ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди” (друге місце) та Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка, Київського університету ім. Бориса Грінченка (третє місце). Книгозбірням, які виявилися на останніх місцях у рейтингу, зокрема, Хмельницької ГПА та Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського, з метою вдосконалення процесів формування фонду бібліотеки необхідно застосовувати системний підхід при створенні навчальної документно-інформаційної бази закладу.

Таблиця 1. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів з формування фонду (бібліотеки з кількістю працюючих понад 30 осіб)

Назва бібліотеки ВНЗ	Основні ознаки (місце)				Рейтинг
	Усього документів	Надійшло за звітний період	Придбано за кошти закладу	Передплачено за звітний період (назв)	
НПУ ім. М.П.Драгоманова	1	3	2	1	1
Прикарпатського НУ ім. В.Стефаника	6	2	8	2	2
Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	12	5	5	5	3
Кам'янець-	3	11	13	4	4

Подільського НУ ім. Івана Огієнка					
Української ША	5	13	3	12	5
Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка	9	4	12	9	6
Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	10	1	18	8	7
Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка	8	10	10	10	8
Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	7	7	11	13	
Херсонського ДУ	16	12	6	7	9
Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	17	8	14	3	10
Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	11	15	1	16	11
Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка	14	6	18	6	12
Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	4	16	9	15	
Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського	18	9	4	14	13
Рівненського ДГУ	15	14	7	11	14
Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	2	17	16	19	15
Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький НУ”	13	19	17	18	16
Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	19	18	15	17	17

Таблиця 1а. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів з формування фонду (бібліотеки з кількістю працюючих до 30 осіб)

Назва бібліотеки ВНЗ	Основні ознаки (місце)				
	Усього документів	Надійшло за звітний період	Придбано за кошти закладу	Передлачено за звітний період (назв)	Рейтинг
Уманського ДПУ ім. П.Тичини	4	3	1	2	1
ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	5	1	6	1	2
Київського університету ім. Б.Грінченка	7	2	2	3	3
Житомирського ДУ ім. І.Франка	2	4	3	10	4
ДВНЗ „Донбаський ДПУ”	1	9	11	4	5
Мелітопольського ДПУ ім. Б.Хмельницького	3	7	9	6	
Бердянського ДПУ	8	6	7	8	6
Маріупольського ДУ	10	5	4	11	7
Кременецької обласної ГПА ім. Т.Шевченка	12	8	5	7	8
Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка	6	10	11	9	9
КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	9	12	10	5	
Хмельницької ГПА	11	11	8	12	10

Забезпечення повного, якісного та оперативного бібліотечно-бібліографічного й інформаційного обслуговування студентів, аспірантів, наукових і науково-педагогічних працівників, співробітників ВНЗ згідно з їхніми інформаційними запитами на основі широкого доступу до бібліотечних та інформаційних ресурсів є основним завданням сучасних бібліотек вищих навчальних закладів.

Як свідчать звітні документи в 2015 р. кількість користувачів бібліотек ВНЗ зменшувалась і за єдиним реєстраційним обліком становить 229893, що на 10337 менше порівняно з попереднім роком. Незначне збільшення користувачів спостерігається лише в шести книгозбірнях. Студенти є найчисельнішою категорією користувачів бібліотек ВНЗ – 82 % загальної кількості користувачів (близько 189 тис. осіб), професорсько-викладацький склад – 5 % (понад 12,5 тис. осіб).

Показник кількості відвідувань порівняно з попереднім роком зменшився на 200 тис. і становить понад 8,7 млн., проте показник віртуальних відвідувань з кожним роком збільшується. Так, у 2014 р. він становив 2,1 млн., а у звітному році – понад 2,5 млн. Значно збільшилась кількість віртуальних відвідувань в бібліотеках Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського, Житомирського ДУ ім. І.Франка, Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка та Кременецького обласного ГПІ ім. Т.Шевченка.

Показник кількості документовидачі також продовжує зменшуватись: у 2014 р. він становив понад 14,6 млн., у 2015 р. – близько 14 млн. Загальна кількість

використання інформаційного ресурсу у 2015 р. зменшилась у 20 книгозбірнях, незначне збільшення спостерігається в 11 книгозбірнях.

Частка документів з психолого-педагогічних питань у загальних обсягах використаного інформаційного ресурсу в 2015 р. становить 25 % (близько 3,6 млн. прим.), на другому місці – документи з літературознавства й мовознавства – 14 % (понад 1,9 млн. прим.) та суспільних наук – 13 % (понад 1,8 млн. прим.).

У разі відсутності потрібних документів у фондах власної книгозбірні працівники бібліотек ВНЗ продуктивно використовують фонди інших бібліотек і забезпечують повноцінне та якісне виконання запитів своїх користувачів, застосовуючи МБА та ЕДД.

Моніторинг використання в бібліотеках ВНЗ послуги МБА показав, що, як і в попередньому році, цю послугу застосовують 20 книгозбірень. Кількісні показники майже не змінились: кількість абонентів у 2014 р. – 333, у 2015 р. – 340, кількість виданих документів іншим бібліотекам у 2014 р. – 1082 прим., у 2015 р. – 1022, кількість отриманих документів у 2014 р. – 1877 прим., у 2015 р. – 1986. Лідерами з використання МБА залишаються бібліотеки НПУ ім. М. П. Драгоманова (152 абоненти, отримано 516 документів, видано іншим бібліотекам 421 документ) та Уманського ДПУ ім. П. Тичини (63 абоненти, отримано 25 документів, видано іншим бібліотекам 293 документи).

Послугу ЕДД протягом звітного періоду застосовувало 16 книгозбірень, що на чотири більше порівняно з 2014 р. Зважаючи на переваги електронної доставки документів як одного із перспективних напрямів оперативного та якісного задоволення інформаційних потреб користувачів працівники бібліотек ВНЗ у 2015 р. почали активніше застосовувати її в роботі. Так, кількість дистантних користувачів збільшилась втричі і становить 446 (145 у 2014 р.), кількість отриманих on-line замовлень – 661 (615 у 2014 р.), отриманих електронних документів – 814 (773 у 2014 р.), кількість відправлених електронних документів – 4531 (3216 у 2014 р.).

Отже, аналіз динаміки основних показників діяльності бібліотек ВНЗ дає підстави зробити висновок, що продовжується тенденція щодо зменшення кількості користувачів та книговидачі. Разом з тим збільшення кількості віртуальних відвідувань свідчить про те, що рівень доступності ресурсів бібліотек стає можливим більш широкому колу користувачів.

Рейтинг бібліотек з інформаційно-бібліотечного обслуговування користувачів (табл.2, 2а) такий: належним чином організовано роботу в книгозбірнях НПУ ім. М. П. Драгоманова, Уманського ДПУ ім. П. Тичини (перше місце), Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського, ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди” (друге місце) та Прикарпатського НУ ім. В. Стефаніка, Житомирського ДУ ім. І.Франка (третє місце). Бібліотекам, які отримали найнижчі місця у рейтингу, зокрема, Хмельницької ГПА та

Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського, з метою збільшення кількості користувачів необхідно впроваджувати та удосконалювати дистантні форми обслуговування.

Таблиця 2. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів з інформаційно-бібліотечного обслуговування(бібліотеки з кількістю працюючих понад 30 осіб)

Назва бібліотеки ВНЗ	Основні ознаки (місце)					Рейтинг
	Кількість користувачів за ЄРК	Кількість віддалених користувачів	Загальна кількість відвідувань	Кількість віртуальних відвідувань	Кількість книговидач	
НПУ ім. М.П.Драгоманова	1	11	1	5	3	1
Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	15	6	2	1	1	2
Прикарпатського НУ ім. В.Стефаника	3	4	6	11	5	3
Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	13	3	4	2	8	4
Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка	2	5	14	9	6	5
Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	11	9	3	6	7	
Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	14	2	9	3	10	6
Української ША	8	1	11	10	12	7
Рівненського ДГУ	4	19	5	14	2	8
Херсонського ДУ	7	19	7	15	4	9
Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка	16	14	8	7	13	10
Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	5	19	10	19	9	11
Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка	9	13	15	17	11	12

Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	17	7	17	8	18	13
Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький НУ”	12	19	12	12	14	14
Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	19	12	18	4	17	15
Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського	6	19	13	18	15	16
Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	18	8	16	13	16	
Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	10	10	19	16	19	17

Таблиця 2а. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів з інформаційно-бібліотечного обслуговування(бібліотеки з кількістю працюючих до 30 осіб)

Назва бібліотеки ВНЗ	Основні ознаки (місце)					Рейтинг
	Кількість користувачів за ЄРК	Кількість віддалених користувачів	Загальна кількість відвідувань	Кількість віртуальних відвідувань	Кількість книговидач	
Уманського ДПУ ім. П.Тичини	1	4	1	1	1	1
ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	4	2	3	4	2	2
Житомирського ДУ ім. І.Франка	2	6	2	2	4	3
Маріупольського ДУ	5	3	5	5	7	4
Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка	7	1	8	9	6	5
Київського університету ім. Бориса Грінченка	3	12	7	6	3	

Мелітопольського ДПУ ім. Б.Хмельницького	8	5	6	3	12	6
ДВНЗ „Донбаський ДПУ”	9	12	4	11	5	7
Бердянського ДПУ	6	12	9	10	8	8
Кременецької обласної ГПА ім. Т.Шевченка	10	12	11	7	11	9
КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	11	12	12	8	10	10
Хмельницької ГПА	12	12	10	11	9	11

Довідково-бібліографічна діяльність є важливою функцією бібліотеки ВНЗ, яка тісно пов'язана з обслуговуванням користувачів, створенням довідково-інформаційних ресурсів та довідково-пошукового апарату як засобу організації доступу до них. Електронний каталог є складовою цього апарату. Від його організації значною мірою залежить якість обслуговування користувачів під час виконання різних видів запитів.

Станом на 01.01.2016 р. загальний обсяг ЕК бібліотек ВНЗ становить понад 6,3 млн. записів, тобто впродовж звітного періоду кількість записів зросла більше як на 600 тис. Найбільшими за кількістю бібліографічних записів є ЕК бібліотек ВНЗ: НПУ ім. М. П. Драгоманова (понад 726 тис. записів), Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка (понад 514 тис. записів) та Чернігівського НПУ ім. Т. Шевченка (понад 512 тис. записів). Кількість звернень до ЕК у 2015 р. зросла на 200 тис. і становить понад 1,3 млн. Найбільшу

кількість звернень користувачів до ЕК бібліотек зафіксовано в книгозбірнях НПУ ім. М. П. Драгоманова (близько 329 тис.), Ніжинського ДУ ім. М. Гоголя (близько 122 тис.), Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка (понад 118 тис.) та Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького (близько 107 тис.). Електронні каталоги розміщено на 25 сайтах (сторінках) книгозбірень, проте вільний доступ надається на сайтах 23 бібліотек, решта – у локальній мережі університету (ці показники залишилися незмінними).

Довідково-бібліографічне обслуговування є головною ділянкою довідково-бібліографічної діяльності бібліотеки. Виконання бібліографічних довідок – важлива складова цієї роботи. Проте, як свідчать звітні документи, загальна кількість довідок, наданих фахівцями бібліотек ВНЗ, щороку зменшується. Так, у 2015 р. порівняно з попереднім роком показник зменшився на 10 тис. і становить 481 тис. Показник кількості довідок, наданих в автоматизованому режимі, щороку збільшується: у 2015 р. він зріс на 19 тис. і становить близько 116 тис.

Перспективним і пріоритетним напрямом інформаційного обслуговування користувачів бібліотек ВНЗ є віртуально-довідкове обслуговування. З кожним роком кількість довідок, наданих віртуальною довідковою службою бібліотек ВНЗ, зростає. Так, у 2014 р. їх кількість становила 6395 (14 бібліотек подала інформацію), а в 2015 р. кількість довідок становить 7342 (інформацію подала 21 бібліотека). Сервіси „Віртуальна

бібліографічна довідка” та „Віртуальна довідка” представлено на сайтах (сторінках) 23 бібліотек ВНЗ.

Бібліотеки ВНЗ недостатньо працюють над підвищенням якості систематичного інформування користувачів, оскільки кількість індивідуальних і групових абонентів вибіркового розповсюдження інформації (ВРІ) щороку зменшується. Як свідчать звітні документи, у 2015 р. у бібліотеках ВНЗ на 78 зменшилась кількість індивідуальних абонентів ВРІ і становить 11458, кількість надісланих їм повідомлень зменшилась вдвічі і становить близько 7,2 тис. Кількість групових абонентів ВРІ зменшилась на 467 і становить 381, проте кількість надісланих їм повідомлень зросла на 2,7 тис. і становить близько 8,8 тис. Завдяки новим технологіям упроваджуються подальші зміни в організацію ВРІ. Автоматизований режим забезпечує розсилку не лише бібліографічної інформації, а й анкет для виявлення запитів користувачів, та отримання заявок з певних тем абонентів ВРІ.

Підготовка власної бібліографічної продукції є невід’ємною складовою довідково-бібліографічної діяльності книгозбірень. У 2015 р. бібліотеками ВНЗ підготовлено лише на два документи більше порівняно з попереднім роком (149). Свою друковану продукцію в кількості 13 прим. (у 2014 р. – 17 прим.) до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського надіслали дев’ять бібліотек ВНЗ: по дві назви: Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського, Кам’янець-Подільського НУ ім. І. Огієнка, Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький НУ”, Хмельницької ГПА, по одній назві –

Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка, НПУ ім. М. П. Драгоманова, Ніжинського ДУ ім. М. Гоголя та Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського. У зв’язку з реорганізацією веб-порталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського вторинну продукцію, отриману від книгозбірень мережі в 2015 р., на сайті не представлено. Інформацію про власну видавничу продукцію розміщено на 25 сайтах (сторінках) книгозбірень ВНЗ, а повні тексти видань бібліотеки – на 20 сайтах, зазначені показники залишились незмінними з 2014 р.

Упровадження інноваційних форм в обслуговування користувачів позитивно впливає на якісний рівень бібліографічного інформування користувачів, дає змогу оперативно задовольнити їх потреби, сприяє появі нових якісних продуктів і послуг, розширенню можливостей отримання інформації, всебічно забезпечує наукову та навчальну діяльність закладу.

Отже, за підсумком довідково-бібліографічної діяльності бібліотек ВНЗ визначено рейтинг (табл. 3, 3а), відповідно до якого лідерами в цій справі є бібліотеки НПУ ім. М. П. Драгоманова, Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка (перше місце), Полтавського НПУ ім. В. Г. Короленка, Бердянського ДПУ (друге місце) та Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського, Житомирського ДУ ім. І. Франка (третє місце). Бібліотекам, які мають найнижчий рейтинг, зокрема, Харківського НПУ ім. Г. С. Сковороди та КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”, для забезпечення високих показників якості, оперативності

та повноти бібліографічно-інформаційного обслуговування необхідно розширити асортимент електронних ресурсів і послуг.

Таблиця 3. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів з довідково-бібліографічної діяльності (бібліотеки з кількістю працюючих понад 30 осіб)

Назва бібліотеки ВНЗ	Основні ознаки (місце)						Рейтинг
	Створено бібліографічних покажчиків	Створено бібліогр. списків	Бібліографічні огляди	Кількість довідок	У т. ч. в автоматизованому режимі	У т. ч. віртуальною довідковою службою	
НПУ ім. М.П.Драгоманова	3	2	17	4	3	3	1
Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка	9	3	8	5	6	8	2
Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	4	1	11	13	12	4	3
Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	10	8	7	8	2	11	4
Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	8	16	15	1	1	8	5
Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький НУ”	4	6	5	12	19	5	6
Херсонського ДУ	8	10	15	7	10	1	
Прикарпатського НУ ім. В.Стефаніка	1	16	13	6	14	2	7
Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	7	4	10	9	4	19	8
Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	9	13	9	11	9	6	9

Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	9	12	2	15	13	7	10
Рівненського ДГУ	2	16	16	3	8	14	11
Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського	7	15	1	2	16	19	12
Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка	11	8	4	17	11	10	13
Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	8	5	3	18	15	12	
Української ША	6	11	12	16	5	13	14
Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка	11	7	6	14	17	9	15
Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	11	9	15	10	7	19	16
Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	5	14	14	19	18	19	17

Таблиця 3а. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів з довідково-бібліографічної діяльності (бібліотеки з кількістю працюючих до 30 осіб)

Назва бібліотеки ВНЗ	Основні ознаки (місце)						Рейтинг
	Створено бібліографічних покажчиків	Створено бібліогр. списків	Бібліографічні огляди	Кількість довідок	У т. ч. в автоматизованому режимі	У т. ч. віртуальною довідковою службою	
Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка	3	3	3	5	2	5	1
Бердянського ДПУ	12	2	7	4	5	1	2
Житомирського ДУ ім. І.Франка	4	1	1	10	12	4	3
Хмельницької ГПА	12	5	4	6	1	6	4
Мелітопольського ДПУ ім. Б.Хмельницького	1	5	9	2	6	12	5

ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	3	8	8	1	4	12	6
Маріупольського ДУ	2	7	3	3	11	12	7
ДВНЗ „Донбаський ДПУ”	4	12	2	7	3	12	8
Уманського ДПУ ім. П.Тичини	4	6	9	9	10	3	9
Кременецької обласної ГПА ім. Т.Шевченка	12	4	6	11	8	2	10
Київського університету ім. Бориса Грінченка	1	12	5	12	9	12	11
КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	12	8	8	8	7	12	12

Одним з важливих факторів, що впливають на бібліотечну практику на сучасному етапі, є глобальна інформатизація суспільства, в умовах якої у бібліотеках ВНЗ забезпечується розвиток нових технологій бібліотечної діяльності. У зв'язку з цим перед працівниками бібліотек постає питання щодо застосування нових підходів до бібліотечної роботи на базі сучасних ІКТ, їх організації і впровадження.

Разом з тим, як свідчать звітні документи, комп'ютерний парк більшості книгозбірень ВНЗ потребує переоснащення, оскільки протягом останніх п'яти років значного збільшення нової техніки не спостерігається. Станом на 01.01.2016 р. в бібліотеках ВНЗ налічується 1169 одиниць комп'ютерної техніки, що на 27 менше, ніж у 2014 р., тобто старі машини списуються, а нові не придбаваються. У 2015 р. у бібліотеки ВНЗ придбали 26 одиниць техніки. Кількість

автоматизованих робочих місць зменшилась на 23 і становить 1147, у тому числі для користувачів – 584.

Усі бібліотеки ВНЗ мають програмне забезпечення. Програмне забезпечення „УФД/Бібліотека” використовують 17 книгозбірень, САБ „ІРБІС” – десять бібліотек, „UNILIB” – дві бібліотеки, „Політек-Софт” – одна бібліотека та з власним програмним забезпеченням працює одна бібліотека.

Безкоштовний доступ користувачів до ресурсів Інтернету з використанням технології Wi-Fi організовано у 30 бібліотеках (28 у 2014 р.).

Аналіз представництва бібліотек ВНЗ у мережі Інтернет, які подали звітні документи, дає підстави стверджувати, що 22 книгозбірні мають власні сайти (20 у 2014 р.), дев'ять – сторінку на сайті ВНЗ. У 2015 р. створено сайт бібліотеки ім. М. О. Лавровського Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя та реорганізовано в сайт сторінку Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка.

Моніторинг сайтів (сторінок) бібліотек ВНЗ щодо представлення на них електронних інформаційних ресурсів, які характеризують рівень забезпеченості навчального процесу й науково-педагогічної діяльності закладу, показав, що, як і в попередньому році, електронний каталог розміщено на сайтах 25 книгозбірень.

Електронну бібліотеку на своїх сайтах мають 20 книгозбірень, що на дві більше порівняно з 2014 р. Кількість повнотекстових документів, представлених в електронних бібліотеках, становить понад 100,3 тис., показник кількості звернень протягом 2015 р. зменшився

вдвічі і становить понад 553 тис. Найбільшими за обсягами залишаються електронні бібліотеки книгозбірень Кам'янець-Подільського НУ ім. І. Огієнка (35 тис. документів), Мелітопольського ДПУ (13,4 тис. документів) та Української ШПА (9,3 тис. документів). За 2015 р. бібліотеками ВНЗ III-IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів оцифровано понад 2 тис. документів, що на 6 тис. менше порівняно з 2014 р.

Особливого попиту в користувачів мають репозитарії наукових праць викладачів і студентів ВНЗ, які сформовано на 15 сайтах (сторінках). У 2014 р. цей показник становив 14. З кожним роком збільшується кількість звернень до репозитаріїв, у 2014 р. – понад 2,8 млн., а в 2015 р. – близько 7,9 млн. Найбільшими за обсягами, як і в попередньому році, є репозитарії наукових бібліотек Мелітопольського ДПУ (32,9 тис. документів), Житомирського ДУ ім. І. Франка (15,2 тис. документів), Київського університету ім. Бориса Грінченка (8,4 тис. документів) та НПУ ім. М. П. Драгоманова (8 тис. документів).

Організація доступу до національних і міжнародних інформаційних електронних ресурсів – один із головних пріоритетів інформаційно-бібліотечної діяльності, проте неналежне фінансування книгозбірень унеможливило оптимізацію цього процесу. Як свідчать звітні документи, за 2015 р. 11 бібліотек ВНЗ придбавали та передплачували бази даних провідних світових постачальників інформації (у 2014 р. цей показник становив 13 бібліотек). Найбільшу кількість придбали бібліотеки Української ШПА (10 БД) та Кіровоградського

ДПУ ім. В.Винниченка (6 БД), вісім бібліотек придбали по одній БД. На сайтах 20 книгозбірень проводились тестові випробування популярних у світі баз даних та видавничих пакетів (у 2014 р. – 21 бібліотека).

Бібліотеки ВНЗ III-IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів беруть активну участь у конкурсах, які організовує Українська бібліотечна асоціація. У 2015 р. бібліотека Бердянського ДПУ стала переможцем в щорічному Всеукраїнському конкурсі бібліотечних інтернет-сайтів в номінації „Кращий сайт з популяризації читання бібліотеки вищого навчального закладу”.

Моніторинг рівня розвитку інформаційних технологій у бібліотеках ВНЗ, обсягу й характеру електронних ресурсів (власних і придбаних), наявність засобів віддаленого доступу користувачів до світових інформаційних ресурсів дає змогу визначити рейтинг бібліотек ВНЗ з цього питання (табл. 4, 4а). Перше місце посідають бібліотеки НПУ ім. М.П.Драгоманова, ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”, друге – бібліотеки Полтавського НПУ ім. В. Г. Короленка, Прикарпатського НУ ім. В. Стефаніка та Київського університету ім. Бориса Грінченка, третє – бібліотеки Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка, Бердянського ДПУ та Уманського ДПУ ім. П.Тичини. Книгозбірням Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди та КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія” необхідно активізувати роботу з впровадження новітніх інформаційних, комунікаційних і мультимедійних технологій у бібліотечні процеси.

Таблиця 4. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів з формування електронних ресурсів (бібліотеки з кількістю працюючих понад 30 осіб)

Назва бібліотеки ВНЗ	Основні ознаки (місце)							
	Кількість самостійно створених БД	Придбані (передплачені) БД	БД у режимі тестового	Обсяг ЕК	Кількість введених записів	Обсяг ЕБ	Обсяг репозитарію	Рейтинг
НПУ ім. М.П.Драгоманова	12	3	1	1	1	5	1	1
Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка	2	3	4	6	2	6	3	2
Прикарпатського НУ ім. В.Стефаніка	2	3	3	5	4	4	5	
Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	1	19	3	2	9	7	2	3
Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	4	19	4	4	5	1	7	4
Української ШПА	6	1	3	17	19	2	4	5
Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	7	19	2	9	10	3	10	6
Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	2	19	4	3	15	13	6	7
Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький НУ”	9	3	2	16	6	19	13	8
Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка	3	19	4	12	3	9	19	9
Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	11	3	4	14	16	11	19	10
Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського	5	19	4	13	18	8	19	11
Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	12	19	19	8	7	10	12	12

Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка	11	2	19	19	14	15	9	13
Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	13	19	4	15	8	12	19	14
Рівненського ДГУ	10	3	19	10	11	19	19	15
Херсонського ДУ	9	19	2	18	17	19	8	16
Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	8	19	19	7	12	19	11	17
Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	13	19	19	11	13	14	19	18

Таблиця 4а. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів з формування електронних ресурсів (бібліотеки з кількістю працюючих до 30 осіб)

Назва бібліотеки ВНЗ	Основні ознаки (місце)							
	Кількість самостійно створених БД	Придбані (передплачені) БД	БД у режимі тестового доступу	Обсяг ЕК	Кількість введених записів	Обсяг ЕБ	Обсяг репозитарію	Рейтинг
ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	1	1	3	1	2	6	5	1
Київського університету ім. Бориса Грінченка	5	1	12	7	6	2	3	2
Бердянського ДПУ	7	1	12	2	1	5	12	3
Уманського ДПУ ім. П.Тичини	2	12	1	6	8	7	4	
Житомирського ДУ ім. І.Франка	4	12	5	5	4	12	2	4
Мелітопольського ДПУ ім. Б.Хмельницького	3	12	12	10	5	1	1	

Маріупольського ДУ	7	12	2	3	7	4	12	5
Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка	2	12	4	8	3	9	12	6
Кременецької обласної ГПА ім. Т.Шевченка	7	12	5	11	12	3	12	7
Хмельницької ГПА	6	12	12	9	10	8	6	8
ДВНЗ „Донбаський ДПУ”	7	12	12	4	9	12	12	9
КЗ „Харківська гуманітарно- педагогічна академія”	4	12	12	12	11	10	12	10

Перетворення бібліотеки ВНЗ на науково-інформаційний центр університету, її нова роль виробника електронних ресурсів потребують проведення у книгозбірні наукових досліджень. Науково-дослідна робота бібліотеки ВНЗ полягає у здійсненні фундаментальних і прикладних досліджень у бібліотекознавстві для раціоналізації бібліотечної практики, професійного розвитку бібліотечних кадрів, адаптації книгозбірень до сучасних вимог освітнього середовища.

З 35 бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів, що входять до мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, 17 за своїм статусом є науковими. З метою вивчення науково-дослідної діяльності цих бібліотек у 2015 р. до статистичних форм звітності вперше було додано таблицю „Науково-дослідна робота”. Інформацію з цього питання подали 16 бібліотек ВНЗ, чотири з яких зазначили, що науково-дослідну роботу не проводять.

Здійснення наукових досліджень для наукової бібліотеки ВНЗ є необхідним чинником її

функціонування як мобільного і значущого підрозділу університету. Відповідно до звітних документів у бібліотеках ВНЗ проводяться такі види досліджень: архівне – одна бібліотека, прикладне – чотири бібліотеки, фундаментальне – одна бібліотека, дисертаційне – одна бібліотека, наукове – дві бібліотеки, науково-дослідницьке – одна бібліотека, наукове бібліографування – одна бібліотека.

Однією з найважливіших проблем, що постає в процесі наукового дослідження, є вибір теми дослідження, оскільки необхідно обґрунтувати її новизну, актуальність обрання й практичну значущість. Аналіз статистичних документів показав, що теми наукових досліджень у бібліотеках ВНЗ розподілились таким чином: історія розвитку університету та бібліотеки – чотири книгозбірні, інформаційні потреби користувачів – чотири книгозбірні, рідкісні видання – дві книгозбірні, науковці університету – дві книгозбірні.

Наукові дослідження бібліотек ВНЗ безпосередньо пов’язані з їхньою практичною діяльністю, тому метою досліджень є вивчення історії університету та бібліотеки, вивчення та популяризація наукового доробку професорсько-викладацького складу університету, вивчення та популяризація фонду рідкісних видань, дослідження шляхів формування інформаційних потреб користувачів у бібліотеці ВНЗ, інформаційна підтримка наукових досліджень ВНЗ, розробка та впровадження інноваційних технологій з організації бібліотечно-інформаційної діяльності, спрямованої на задоволення пізнавальних потреб студентів.

За результатами наукових досліджень у бібліотеках ВНЗ планується видати три науково-допоміжних покажчики, дві аналітичні довідки, п'ять наукових публікацій, один науковий звіт, одну монографію та захистити дві дисертації.

Отже, аналіз науково-дослідної роботи бібліотек ВНЗ показав, що для підвищення ефективності наукових досліджень необхідно внести принципові зміни в її організацію. Наукова діяльність бібліотек ВНЗ, як і інші напрями роботи, потребує більшої підтримки з боку Міністерства освіти і науки України, і насамперед своєчасного нормативного забезпечення, оскільки сьогодні немає чітких критеріїв й порядку реорганізації діючих бібліотек у наукові. Потребує перегляду з урахуванням набутого досвіду наукової роботи типове положення про наукові бібліотеки вищих навчальних закладів. Наукові дослідження слід проводити за певними методами і принципами, етапами й строками та цілеспрямовано впроваджувати в практичну діяльність закладів, оприлюднювати на наукових конференціях, семінарах, у збірниках наукових праць, фахових виданнях, визначених ВАК України. Бібліотека повинна звітувати перед університетом, у структурі якого вона функціонує, за розроблені науково-дослідні проекти. Наукова дослідна робота має впливати на продуктивність і результативність діяльності бібліотеки.

Кадрове забезпечення бібліотек ВНЗ висококваліфікованими спеціалістами є одним із нагальних питань сьогодення, адже працівник сучасної бібліотеки повинен володіти принципово новими

знаннями, вміннями та навичками, адекватними викликам і потребам інформаційного суспільства. І як свідчать статистичні дані, потреба в таких фахівцях у вузівських бібліотеках зростає, оскільки має місце тенденція до скорочення штатів та переведення працівників на неповний робочий день. Станом на 01.01.2016 р. кількість бібліотекарів у книгозбірнях ВНЗ становить 1098, що на 28 менше порівняно з 2014 р., у тому числі на повну ставку працюють 965 осіб. Гострою проблемою залишається питання забезпечення бібліотек кваліфікованими фахівцями, оскільки із загальної кількості працюючих бібліотечною освіту мають 38 % (419 осіб).

Незмінними вже кілька років є показники кадрового забезпечення за стажем роботи, які свідчать про те, що переважна більшість бібліотечних працівників в книгозбірнях ВНЗ мають стаж роботи понад 20 років – 44 % (480 осіб), до 20 років стажу – 25 % (277 особи), до 10 років – 23 % (249 особи), до 3 років – 8 % (93 осіб).

Протягом останніх років помітно зростає суперечність між вимогами, які ставить сучасне суспільство перед бібліотечними працівниками, та їх професійною компетенцією. З огляду на це працівникам книгозбірень ВНЗ необхідно постійно підвищувати свій фаховий рівень. Протягом кількох років залишається низьким показник навчання бібліотечних фахівців книгозбірень ВНЗ на курсах підвищення кваліфікації – лише 75 працівників (7 % загальної кількості працюючих) підвищили свій фаховий рівень у 2015 р.

Цей показник низький не тому, що бібліотекарі не хочуть навчатись, а тому, що вони не можуть пройти цю форму навчання через відсутність необхідної освітньої інфраструктури і брак фінансування. Разом з тим у бібліотеках ВНЗ проводиться робота, спрямована на підвищення кваліфікації та самоосвіти працівників, зокрема, організація лекцій, семінарів, семінарів-практикумів, практичні заняття, стажування, консультації, екскурсії, ділові ігри, майстер-класи тощо.

Отже, за рейтингом кадрового забезпечення бібліотек ВНЗ (табл. 5, 5а) найкращий стан справ у книгозбірнях Рівненського ДГУ та Уманського ДПУ ім. П.Тичини (перше місце), Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького та ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди” (друге місце), Полтавського НПУ ім. В. Г. Короленка та Житомирського ДУ ім. І. Франка (третє місце). Для бібліотек, які мають найнижчий рейтинг, зокрема Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського та Хмельницької ГПА, кадрове питання має стати провідним у загальному процесі управління бібліотекою ВНЗ, що передбачає добір і просування кадрів, підготовку й безперервне навчання, розстановку працівників відповідно до структури бібліотеки та аналіз кадрового потенціалу.

Таблиця 5. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів з кадрового забезпечення (бібліотеки з кількістю працюючих понад 30 осіб)

Назва бібліотеки ВНЗ	Основні ознаки (місце)		
	Кількість бібліотечних працівників	Відсоток працівників з фаховою освітою	Рейтинг
Рівненського ДГУ	3	1	1
Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	5	3	2
Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка	8	5	3
Української ШПА	12	2	4
Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	7	9	5
Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	12	4	
Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	6	11	6
Херсонського ДУ	9	8	7
Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	4	13	8
НПУ ім. М.П.Драгоманова	1	16	9
Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	12	6	10
Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського	11	7	11
Прикарпатського НУ ім. В.Стефаніка	2	17	12
Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	10	12	13
Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький НУ”	13	10	14
Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка	12	14	15
Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	12	15	16
Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка	10	18	17
Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	13	19	18

Таблиця 5а. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів з кадрового забезпечення (бібліотеки з кількістю працюючих до 30 осіб)

Назва бібліотеки ВНЗ	Основні ознаки (місце)					Рейтинг
	Кількість користувачів за ЄРК	Кількість віддалених користувачів	Загальна кількість відвідувань	Кількість віртуальних відвідувань	Кількість книговидач	
Уманського ДПУ ім. П.Тичини	1	4	1	1	1	1
ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	4	2	3	4	2	2
Житомирського ДУ ім. І.Франка	2	6	2	2	4	3
Маріупольського ДУ	5	3	5	5	7	4
Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка	7	1	8	9	6	5
Київського університету ім. Бориса Грінченка	3	12	7	6	3	
Мелітопольського ДПУ ім. Б.Хмельницького	8	5	6	3	12	6
ДВНЗ „Донбаський ДПУ”	9	12	4	11	5	7
Бердянського ДПУ	6	12	9	10	8	8
Кременецької обласної ГПА ім. Т.Шевченка	10	12	11	7	11	9
КЗ „Харківська гуманітарно-	11	12	12	8	10	10

педагогічна академія”						
Хмельницької ГПА	12	12	10	11	9	11

ВИСНОВКИ

Аналіз діяльності бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів у 2015 р. показав, що книгозбірні динамічно розвиваються й поступово трансформуються в науково-інформаційні центри, які є невід’ємною складовою інформаційного простору навчального закладу і яким властива комплексність у поєднанні традиційних та інноваційних методів роботи.

Рейтинг бібліотек ВНЗ, який визначено за комплексними відносними показниками роботи в 2015 р. (табл. 6, 6а), такий: перше місце належить науковій бібліотеці НПУ ім. М. П. Драгоманова та бібліотеці ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”, друге місце посідають бібліотеки Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка, Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка та Житомирського ДУ ім. І. Франка, третє – у бібліотек Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника, Київського університету ім. Бориса Грінченка та Уманського ДПУ ім. П.Тичини.

Таблиця 6. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів за 2015 рік (бібліотеки з кількістю працюючих понад 30 осіб)

Рейтинг	Назва бібліотеки ВНЗ
1	НПУ ім. М.П.Драгоманова
2	Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка
3	Прикарпатського НУ ім. В.Стефаника
4	Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського
5	Української ІПА
6	Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького
7	Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка
8	Херсонського ДУ
9	Рівненського ДГУ
10	Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка
11	Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка
12	Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка
13	Криворізького ІІ ДВНЗ „Криворізький НУ”
14	Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка
15	Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя
16	Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди
17	Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського

Таблиця 6а. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів за 2015 рік (бібліотеки з кількістю працюючих до 30 осіб)

Рейтинг	Назва бібліотеки ВНЗ
1	ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”
2	Житомирського ДУ ім. І.Франка
3	Київського університету ім. Бориса Грінченка Уманського ДПУ ім. П.Тичини
4	Бердянського ДПУ

5	Маріупольського ДУ
	Мелітопольського ДПУ ім. Б.Хмельницького
6	Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка
7	Кременецької обласної ГПА ім. Т.Шевченка
8	ДВНЗ „Донбаський ДПУ”
9	Хмельницької ГПА
10	КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”

Проведений моніторинг виявив проблемні питання в діяльності бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів, тому ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як координаційний і методичний центр мережі освітянських бібліотек України рекомендує:

- ✓ знайти можливості для подальшого технічного переоснащення бібліотек;
- ✓ з метою формування, доукомплектування та поліпшення якісного складу фондів активізувати обмін документами з іншими книгозбірнями;
- ✓ забезпечити активну співпрацю з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського щодо створення електронного галузевого бібліографічного й реферативного ресурсу, формування зведених бібліографічних баз даних із питань освіти, педагогіки, психології та суміжних галузей знань, аналітико-синтетичного опрацювання періодичних видань з питань освіти, педагогіки, психології та бібліотечної справи;
- ✓ продовжити роботу з впровадження дистантних форм інформаційного обслуговування користувачів й оперативного доступу до зовнішніх

- джерел наукової, освітньої та суспільної інформації;
- ✓ удосконалити форми та методи підготовки й безперервного навчання кадрів бібліотек;

- ✓ активізувати участь бібліотечних працівників у заходах з підвищення кваліфікації, які організовує ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

1.4.2. Статистична інформація

Таблиця 1. ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки ВНЗ	Наявність фонду (прим.)			Надходження (прим.)			Вибуття (прим.)			Використання фонду (прим.)		
		2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст
1.	Бердянського ДПУ	268964	269908	+944	11324	2943	-8381	1658	1999	+341	319535	236678	-82857
2.	Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	519601	521020	+1419	5878	6553	+675	3026	5057	+2031	869235	900640	+31405
3.	Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка	367086	368619	+1533	3034	2331	-703	1200	798	-402	324709	312273	-12436
4.	ДВНЗ „Донбаський ДПУ”		567202			2345			1857			349840	
5.	Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка	726206	733787	+7581	9353	9391	+38	141	1810	+1669	578075	557366	-20709
6.	Житомирського ДУ ім. І.Франка	472844	469072	-3772	4510	4122	-388	3613	7894	+4281	517810	355088	-162722
7.	Кам'янець- Подільського НУ ім. Івана Огієнка	966140	972473	+6333	4661	5590	+929	2856	4530	+1674	335289	158687	-176602
8.	Київського університету ім. Бориса Грінченка	333274	348539	+15265	7183	11732	+4549	17508	17508		425000	578297	+153297
9.	Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка	736559	741790	+5231	3597	5825	+2228	607	594	-13	530595	528956	-1639
10.	Кременецької обласної ГПА ім. Т.Шевченка	92989	94256	+1267	2236	2371	+135	1682	1104	-578	169045	126025	-43020
11.	Криворізького ПП ДВНЗ „Криворізький НУ”	608766	609981	+1215	3468	1653	-1815	6867	438	-6429	520099	493226	-26873
12.	Маріупольського ДУ	155947	156653	+706	2809	3046	+237	2595	2340	-255	303141	306458	+3317
13.	Мелітопольського ДПУ ім. Б.Хмельницького	406990	408295	+1305	2659	2613	-46	1289	1308	+19	120906	104823	-16083
14.	Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинсько	481829	483335	+1506	4292	6042	+175	3768	4536	+768	448016	453657	+5641

	го												
15.	НПУ ім. М.П.Драгоманова	1203097	1191432	-11665	12659	12337	-322	25284	24046	-1238	713436	799489	+86053
16.	Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	985320	988024	+2704	3275	3047	-228	1227	343	-884	219138	188596	-30542
17.	ДВНЗ „Переяслав- Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	381854	389859	+8005	9123	12058	+2935	1144	2933	+1789	619108	603999	-15109
18.	Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	328878	329524	+646	3666	2566	-1100	2517	1920	-597	302400	84619	-217781
19.	Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка	602978	609365	+6387	4238	8225	+3987	1161	1836	+675	654937	616843	-38094
20.	Прикарпатського НУ ім. В.Стефаніка	812594	821163	+8569	14194	13064	-1130	669	3495	+2826	662159	683874	+21715
21.	Рівненського ДГУ	533173	534160	+987	5694	4418	-1276	3065	3431	+366	873969	853388	-20581
22.	Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	966946	950606	-16340	3842	3620	-222	19211	19960	+749	620492	602047	-18445
23.	Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	624957	620599	-4358	7237	8733	+1496	10481	12569	+2088	604200	591100	-13100
24.	Української ШПА	880121	880082	-39	4645	4571	-74	11089	4610	-6479	589982	545676	-44306
25.	Уманського ДПУ ім. П.Тичини	403201	407778	+4577	8609	7839	-770	3954	3262	-692	608947	699544	+90597
26.	КЗ „Харківська гуманітарно- педагогічна академія”	173100	173000	-100	1690	584	-1106	645	658	+13	180911	181036	+125
27.	Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	761808	764083	+2275	5563	7099	+1536	2533	4824	+2291	602523	601210	-1313
28.	Херсонського ДУ	494226	521220	+26994	9444	5296	-4148	8772	62849	+54077	694863	695049	+186
29.	Хмельницької ГПА	124968	123010	-1958	10349	1901	-8448	1180	1142	-38	217379	231082	+13703
30.	Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	680726	692443	+11717	15460	13490	-1970	306	256	-50	647668	609683	-37985
31.	Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	630359	621465	-8894	4114	4348	+234	7811	13242	+5431	307957	303545	-4412
	Усього	16725501	17362743	+70040	188806	179753	-11398	147859	213149	+63433	14581524	14352794	-578570

Таблиця 2. КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ ТА ВІДВІДУВАНЬ. ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки ВНЗ	Користувачі			Відвідування						Обертаність	Книго-забезпеченість	Читаність	Відвідуваність
		За ЄРК			Кількість відвідувань			У т. ч. віртуальних відвідувань						
		2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст				
1.	Бердянського ДПУ	5725	5061	-664	132687	94637	-38050	6668	5407	-1261	0,8	53,3	46,8	18,7
2.	Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	6653	6150	-503	695366	737166	+41800	295749	366517	+70768	1,73	84,72	146,45	119,86
3.	Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка	4975	4830	-145	99967	97843	-2124	8112	10119	+2007	0,9	75,4	65	20,2
4.	ДВНЗ „Донбаський ДПУ”		4271			166730					0,61	132,8	81,9	39,03
5.	Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка	7754	7215	-539	215748	211971	-3777	3262	3982	+720	0,76	101,7	77,3	29,4
6.	Житомирського ДУ ім. І.Франка	10047	10052	+5	527792	367597	-160195	75913	89171	+13258	0,8	46,7	35,3	36,5
7.	Кам’янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	8661	5682	-2979	123501	155252	+31751	65609	95138	+29529	0,16	171	27,9	10,6
8.	Київського університету ім. Бориса Грінченка	9207	9309	+102	154766	108954	-45812	27313	15161	-12152	1,66	37,4	62,1	11,7
9.	Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка	5685	5766	+81	224048	324648	+100600	486	104846	+104360	0,71	128,6	91,7	56,3
10.	Кременецької обласної ГПА ім. Т.Шевченка	3234	3062	-172	63816	53865	-9951	846	11406	+10560	1,3	30,8	41,1	17,6
11.	Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький НУ”	7278	6714	-564	229810	260810	+31000	38343	45151	+6808	0,8	90,8	73	38,8
12.	Маріупольського ДУ	6528	6775	+247	119610	131307	+11697	16074	27293	+11219	1,96	33,28	65,11	27,9
13.	Мелітопольського ДПУ ім. Б.Хмельницького	4603	4310	-293	110789	111695	+906		37602	+37602	0,26	95	24	26
14.	Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського	10208	9480	-728	226242	236582	+10340	4100	3658	-442	0,94	51	47,9	25
15.	НПУ ім. М.П.Драгоманова	18966	17250	-1716	893328	793033	-100295	403549	118192	-285357	0,67	64,1	43	42,7
16.	Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	4282	3912	-370	132480	126263	-6217	10117	122256	+112139	0,19	252,6	48,2	32,3
17.	ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	7139	7041	-98	698698	323962	-374736	360985	36864	-324121	1,55	55,37	85,78	46,01
18.	Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	6957	7071	+114	100550	63840	-36710	9405	8676	-729	0,3	46,6	12	9

19.	Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка	14554	14250	-304	234425	236498	+2073	64083	92027	+27944	1	42,8	43	16,5
20.	Прикарпатського НУ ім. В.Стефаніка	13658	13082	-576	373505	371215	-2290	57253	60002	+2749	1	62	51	28
21.	Рівненського ДГУ	12106	11521	-585	429343	418306	-11037	20152	20194	+42	1,6	46,3	74	36
22.	Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	7562	6585	-977	392604	437692	+45088	139577	196435	+56858	0,6	144,4	91,4	66,5
23.	Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	7655	6440	-1215	319659	298960	-20699	164696	155791	-8905	1,05	96,4	91,8	22,17
24.	Української ІПА	8395	7292	-1103	277241	263819	-13422	37477	70731	+33254	0,87	85,3	74,8	36,2
25.	Уманського ДПУ ім. П.Тичини	10412	10781	+369	783368	900667	+117299	549443	666822	+117379	1,2	37,8	43,4	83,5
26.	КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	3034	3050	+16	44518	45428	+910	1116	10632	+9516	1,04	56,07	59,3	14,9
27.	Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	11158	10843	-315	262058	266002	+3944				0,8	70	55	25
28.	Херсонського ДУ	9740	8896	-844	348711	347808	-903	29836	10144	-19692	1,3	58,6	78,1	39,1
29.	Хмельницької ГПА	2167	2005	-162	8165	79834	+71669				1,8	61,4	100	39,8
30.	Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	7218	7000	-218	531174	472136	-59038	103496	106827	+3331	1	99	87	67
31.	Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	4669	4197	-472	195097	196731	+1634	32328	40328	+8000	0,49	148,1	72,3	46,9
	Усього	240230	229893	-14608	8949066	8701251	-414545	2525988	2531372	+5384	0,96	75,54	63,61	34,92

Таблиця 3. АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки ВНЗ	Технічне забезпечення				Програмне забезпечення	Електронні ресурси			Представлення в мережі Інтернет	Наявність на сайті ЕК	Наявність на сайті ЕБ	Наявність на сайті репозитарію
		Кількість комп'ютерів	Кількість АРМ		К-сть комп., що мають доступ до мережі Інтернет		Обсяг власних БД	Записи в ЕК	Введено записів за звітний рік				
			Для співробітників	Для користувачів									
1.	Бердянського ДПУ	15	9	6	14	Політек Софт		178256	24737	сайт	так	так	ні
2.	Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	100	24	76	98	ІРБІС-32		254130	21380	сайт	так	так	так
3.	Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка	18	10	5	18	УФД	8841	48855	11713	сайт	так	ні	ні
4.	ДВНЗ „Донбаський ДПУ”	13	5	8	13	UNILIB		71552	5912	сторінка	ні	ні	ні
5.	Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка	28	17	10	25	УФД	424010	176054	35917	сторінка	ні	ні	ні
6.	Житомирського ДУ ім. І.Франка	51	22	29	45	ІРБІС	6143	70183	11639	сторінка	так	так	ні
7.	Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	47	27	19	46	УФД	76802	505713	28657	сайт	так	так	так
8.	Київського університету ім. Бориса Грінченка	72	21	51	72	ІРБІС	13028	50018	10580	сайт	так	так	так
9.	Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка	36	10	30	33	ІРБІС		116897	15154	сторінка	так	так	так
10.	Кременецької обласної ГПА ім. Т.Шевченка	50	10	40	50	УФД	1715	23127	880	сторінка	ні	ні	ні
11.	Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький національний університет”	34	18	15	33	УФД		140974	28492	сайт	так	ні	так
12.	Маріупольського ДУ	37	26	11	37	ІРБІС-64	1767	100434	8736	сайт	так	так	ні
13.	Мелітопольського ДПУ ім. Б.Хмельницького	18	7	11	18	ІРБІС	23307	29247	11617	сайт	так	так	ні
14.	Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського	9	8	1	9	УФД	931	176031	11481	сторінка	ні	ні	ні
15.	НПУ ім. М.П.Драгоманова	78	47	29	78	ІРБІС	10459	726528	43608	сайт	так	так	так
16.	Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	31	26	5	31	ІРБІС-64	24883	256742	26876	сайт	так	так	так
17.	ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	73	26	47	73	УФД	1	229418	19230	сайт	так	так	так
18.	Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	23	13	10	23	UNILIB		152618	23968	сайт	так	так	ні

19.	Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка	20	16	4	20	УФД	2	386850	39570	сайт	так	ні	так
20.	Прикарпатського НУ ім. В.Стефаніка	59	34	25	52	УФД	456149	447029	32307	сайт	так	так	ні
21.	Рівненського ДГУ	14	11	3	10	УФД		197871	17183	сайт	так	так	ні
22.	Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	18	8	10	18	УФД	178296	173720	14156	сайт	так	так	ні
23.	Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	74	37	34	71	УФД	22353	514240	22669	сайт	так	так	так
24.	Української ППА	43	28	15	43	ІРБІС-64	41200	136100	10511	сайт	так	так	так
25.	Уманського ДПУ ім. П.Тичини	57	15	42	57	УФД	4403	54919	6704	сайт	так	так	так
26.	КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	8	5	3	8	УФД	114	21336	3772	сайт	ні	ні	ні
27.	Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	16	15	1	16	УФД	179390	179390	15742	сторінка	ні	ні	ні
28.	Херсонського ДУ	27	12	12	27	власна	131156	131883	11845	сторінка	так	ні	так
29.	Хмельницької ГПА	12	8	4	12	УФД		45384	4844	сторінка	ні	ні	ні
30.	Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	48	27	20	47	ІРБІС-32	288355	272515	15979	сайт	так	ні	так
31.	Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	40	29	8	40	УФД		512063	14166	сайт	так	ні	так
	Усього	1169	571	584	1137	Політек -1, ІРБІС-10, УФД-17 , UNILIB-2, власна-1	1893305	6380077	550025	сайт –22 , сторінка – 9	24	18	15

Таблиця 4. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки ВНЗ	Кількість бібліотечних працівників		За освітою				За стажем роботи				К-сть працівників, що працюють на повну ставку	
				Повна вища	У т. ч. бібліотечна	Базова вища	У т. ч. бібліотечна	До 3 років	З 3 до 9 років	10-20 років	Понад 20 років		
		2014	2015									2014	2015
1.	Бердянського ДПУ	23	21	20	10	1		3	2	2	14	19	18
2.	Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	52	50	42	15			2	13	12	23	49	48
3.	Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка	19	19	17	4	2	2			5	14	15	15
4.	ДВНЗ „Донбаський ДПУ”		27	22	8	5	3			19	18		27
5.	Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка	42	42	42	4			4	8	15	15	16	18
6.	Житомирського ДУ ім. І.Франка	25	25	22	8	2	1	1	9	3	12	24	24
7.	Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	47	46	41	11	8	8	3	10	9	24	30	29
8.	Київського університету ім. Бориса Грінченка	25	24	22	22	2	2	4	4	7	9	23	22
9.	Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка	34	35	30	4	1		1	17	4	13	34	35
10.	Кременецької обласної ГПА ім. Т.Шевченка	10	11	8	6	1	1	2	2	3	4	10	10
11.	Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький національний університет”	36	33	31	11	2	1	1	8	10	14	36	30
12.	Маріупольського ДУ	27	27	27	6				12	8	7	27	27
13.	Мелітопольського ДПУ ім. Б.Хмельницького	15	13	11	4	1	1	1	2	3	7	13	13
14.	Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського	38	38	34	15			1	10	8	19	37	37
15.	НПУ ім. М.П.Драгоманова	92	91	60	11	11	3	26	31	10	24	72	67
16.	Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	35	35	26	12				7	12	16	33	33
17.	ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	26	26	26	9	17	2	2	3	13	8	9	9
18.	Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	29	33	27	1			6	4	1	13	32	29
19.	Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка	46	45	36	16	8	5	4	6	14	21	46	45
20.	Прикарпатського НУ	62	60	56	7	1			27	16	17	60	57

	ім. В.Стефаніка												
21.	Рівненського ДГУ	60	59	57	47			6	12	18	23	58	58
22.	Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	35	35	34	5	1	1	7	2	12	14	35	35
23.	Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	54	53	50	11	3	3	6	12	9	26	40	45
24.	Української ШПА	36	35	34	26	1	1	4	7	5	19	30	33
25.	Уманського ДПУ ім. П.Тичини	28	26	22	2	3	3	4	10	3	9	20	22
26.	КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	9	9	9	8					1	8	9	9
27.	Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	38	35	32	14			1	2	9	23	38	35
28.	Херсонського ДУ	43	43	29	5	2		3	8	15	17	39	39
29.	Хмельницької ГПА	11	8	7	3	1	1		3	2	3	9	8
30.	Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	53	52	43	21	8	8	1	5	18	28	52	49
31.	Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	44	42	36	9	6	4		13	11	18	41	39
	Усього	1099	1098	953	335	87	50	93	249	277	480	956	965

II. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОВІДНИХ КНИГОЗБІРЕНЬ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ В 2015 РОЦІ

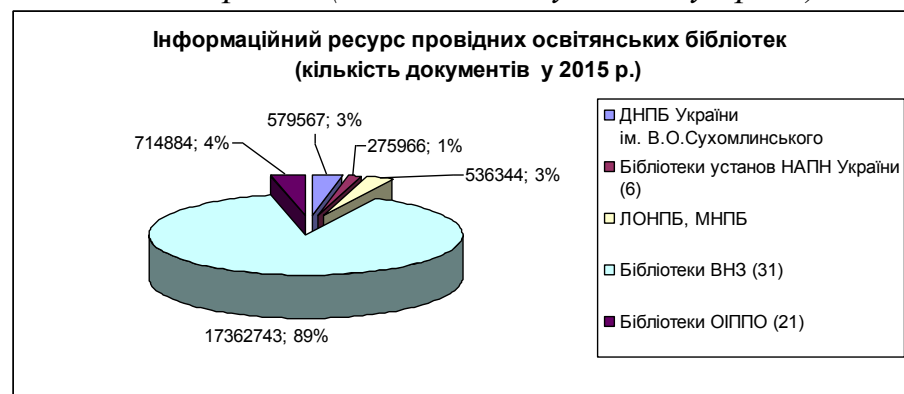
2.1. Аналітична інформація

Розділ містить аналітичну інформацію щодо сукупної діяльності 61 провідної освітнянської бібліотеки: ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ, 6 спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України, 21 бібліотеки обласних ІППО та 31 бібліотеки ВНЗ III-IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. Не подали звітні матеріали бібліотеки Інституту вищої освіти НАПН України, Житомирського ОІППО, Горлівського ІМ ДВНЗ „Донбаський педагогічний університет”, Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки, Ізмаїльського ДГУ та Хмельницького НУ.

Дослідження містить характеристику стану сукупного інформаційного ресурсу та його використання, інформаційно-бібліотечного обслуговування та довідково-бібліографічної діяльності, кадрового забезпечення, відомості про впровадження ІКТ, а також рекомендації щодо оптимізації та вдосконалення роботи освітнянських бібліотек, перспектив їх подальшого інноваційного розвитку, посилення координації й взаємодії книгозбірень мережі. Під час проведення моніторингу застосовано порівняльний аналіз показників 2015р. з відповідними показниками 2014 р.

Інформаційний ресурс провідних освітнянських книгозбірень станом на 01.01.2016 р. становить близько 19,5 млн. прим. документів, що на 60,3 тис. прим. більше порівняно з попереднім роком. За обсягом бібліотечні фонди розподіляються таким чином: у бібліотеках ВНЗ III-IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів сконцентровано понад 89 % (близько 17 млн. 363 тис. прим.) загальної кількості документів, у бібліотеках обласних ІППО – 4 % документів (понад 714,9 тис. прим.), по 3 % документів зосереджено в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського України (близько 580 тис. прим.) та в ЛОНПБ і МНПБ (понад 536 тис. прим.), 1 % (близько 276 тис. прим.) у книгозбірнях установ НАПН (діаграма 1).

Діаграма 1. Фонд провідних освітнянських бібліотек України (кількість документів у прим.)

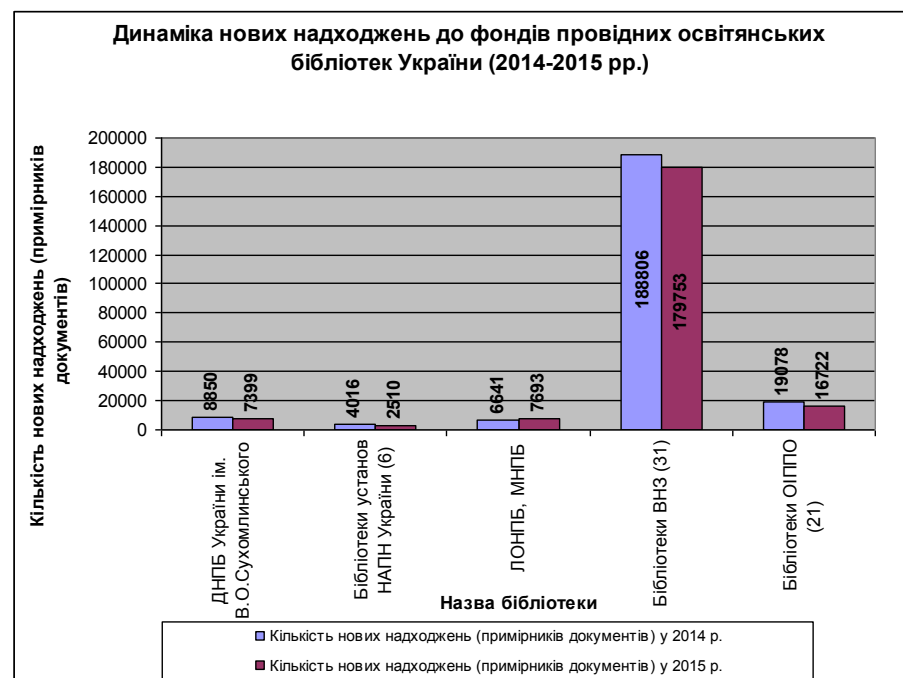
Бібліотечні фонди книгозбірень мережі зберігають унікальні колекції та особові бібліотеки, містять багаторічні комплекти вітчизняних і зарубіжних журналів, володіють особливо цінними та раритетними виданнями, кількість яких становить понад 240 тис. примірників. Разом з тим для забезпечення належного зберігання рідкісних та цінних видань бібліотекам необхідно активізувати діяльність щодо включення їх до Державного реєстру національного культурного надбання, створення в установленому порядку страхових копій.

Моніторинг фондів провідних освітянських бібліотек за видами документів показав, що переважну більшість становлять книжки – близько 16,2 млн. прим. (83 %), на другому місці – періодичні видання – понад 2,3 млн. прим. (12 %). Кількість електронних видань збільшується і становить 0,7 % (близько 130 тис. прим.). Цей показник протягом звітного року збільшився вдвічі, інші види документів становлять близько 779 тис. прим. (4 %).

Успішна діяльність книгозбірні можлива лише за умови грамотно організованої системи комплектування бібліотечного фонду, оскільки цей процес покликаний задовольняти сучасні запити користувачів актуальною інформацією. Однак економічна криза в державі, відсутність стабільного фінансування бібліотек, знищення державної системи книговидавництва і книгорозповсюдження на основі попередніх замовлень призвели до того, що кількість нових надходжень до провідних освітянських бібліотек щороку зменшується.

У 2015 р. цей показник зменшився на 13,3 тис. прим. і становить близько 214,1 тис. прим. документів. Незначне збільшення надходження нових документів відбулось лише в ЛОНПБ та МНПБ (діаграма 2).

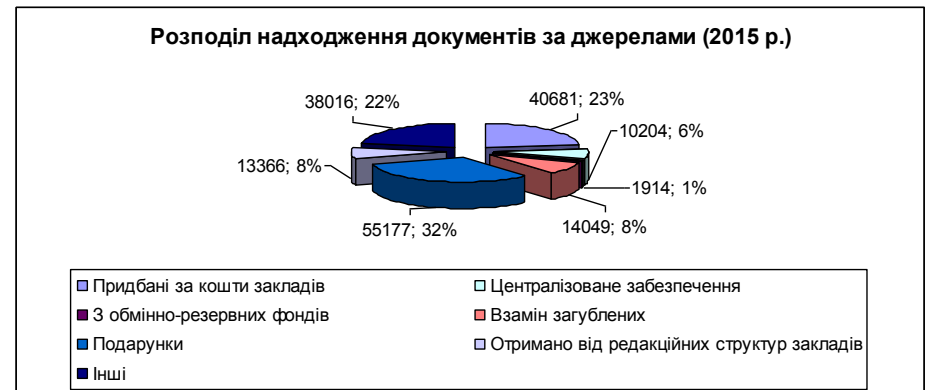
Діаграма 2. Динаміка нових надходжень до фондів провідних освітянських бібліотек України (2014-2015 рр.)

Моніторинг джерел надходження документів до провідних освітянських бібліотек свідчить про те, що відбувається процес адаптування до нових умов фінансування та пошук додаткових джерел поповнення фондів, а також більш ефективне використання

традиційних джерел. Так, в 2015 р. найбільшу частку нових надходжень друкованих видань до бібліотек склали дарунки – 32 % загальної кількості отриманих документів (близько 55,2 тис. прим.). Щороку зменшується частка видань, які бібліотеки придбали за кошти, виділені на поповнення фондів. У 2014 р. цей показник становив 27 % (близько 54 тис. прим.), а в 2015 р. – 23 % загальної кількості нових надходжень (близько 40,7 тис. прим.). Показник надходження документів за рахунок повернення користувачами літератури взамін загубленої істотно не змінився і становить 8 % (14 тис. прим.), у 2014 р. – понад 14,9 тис. прим. Не змінився показник поповнення фондів виданнями редакційних структур установ, у структурі яких функціонують бібліотеки, – 8 % (близько 13,4 тис. прим.). У 2014 р. цей показник становив 13,8 тис. прим. Шляхом централізованого забезпечення до книгозбірень надійшло понад 10,2 тис. прим. документів, що становить 6 % загальної кількості нових надходжень (у 2014 р. – 9,5 тис. прим.). Кількість документів, отриманих з обмінно-резервних фондів інших бібліотек, становить лише 1 % загальної кількості нових надходжень (1,9 тис. прим.), у 2014 р. – 2 % (близько 3,6 тис. прим.). Через інші джерела до фондів бібліотек надійшло 22 % нових документів (понад 38 тис. прим.), у 2014 р. – 24 % (понад 45,5 тис. прим.) (діаграма 3).

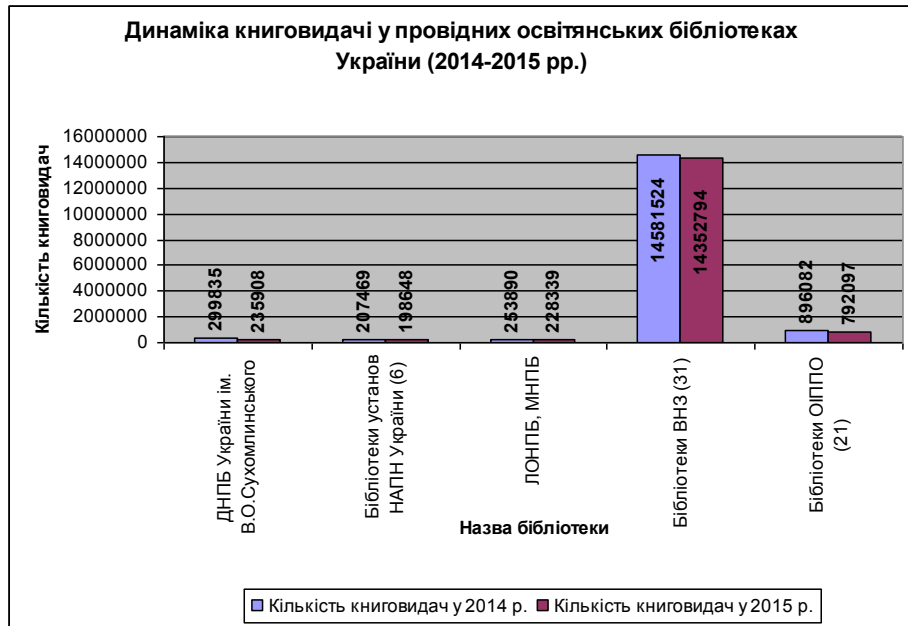
Діаграма 3. Розподіл надходження в 2015 р. до фондів провідних освітянських бібліотек України нових документів за джерелами (у прим.)

Отже, в процесі дослідження виявлено, що характерною рисою ситуації, яка склалася в поточному комплектуванні провідних освітянських бібліотек, є скорочення обсягу надходжень нової літератури через відсутність стабільного фінансування на придбання нових документів та передплату періодичних видань, неефективне використання книгообміну та мережі Інтернет як засобів і джерел поповнення фондів. З огляду на це дедалі більшого значення набуває пошук додаткових джерел отримання коштів, серед яких – спонсорство, платні послуги, фандрейзингова діяльність книгозбірень тощо.

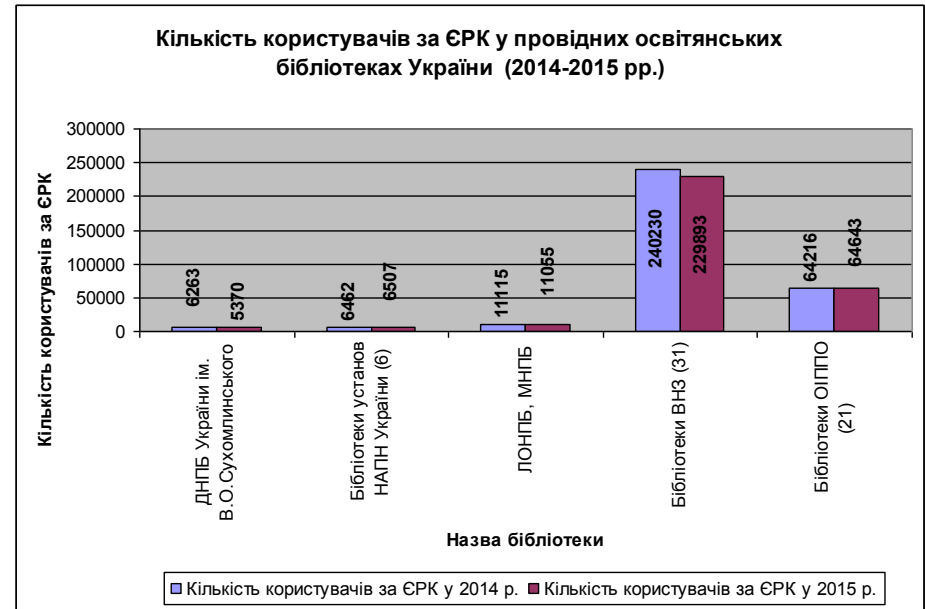
Аналіз використання фондів провідних освітянських бібліотек в 2015 р. свідчить про негативну тенденцію останніх років щодо погіршення окремих показників їх діяльності. Так, у 2014 р. сукупна кількість книговидачі становила понад 16,2 млн. прим., а в звітному році вона зменшилась на 431 тис. і становить 15,8 млн. прим. (діаграма 4).

Діаграма 4. Динаміка книговидачі у провідних освітянських бібліотеках України (2014-2015 рр.)

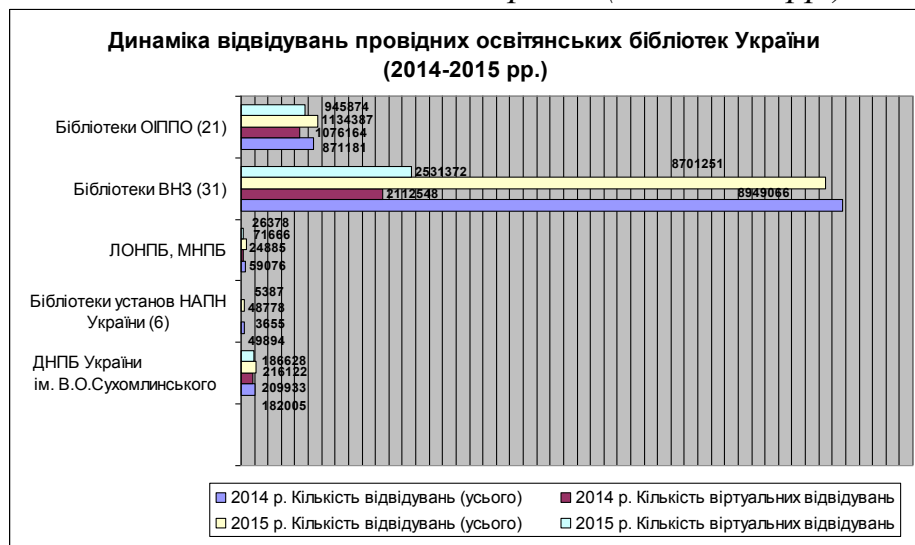
У звітному році загальна кількість користувачів провідних освітянських бібліотек за ЄРК зменшилась на 10,8 тис. і становить близько 317,5 тис. Однак в спеціальних наукових бібліотеках установ НАПН та в бібліотеках обласних ІППО спостерігається незначне збільшення цих показників (діаграма 5).

Діаграма 5. Кількість користувачів за ЄРК у провідних освітянських бібліотеках України (2014-2015 рр.)

За результатами аналізу показників відвідування провідних освітянських бібліотек в 2015 р. виявлено, що загальна кількість відвідувань зменшилась на 172 тис. і становить близько 10,2 млн. (у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ та бібліотеках обласних ІППО спостерігається незначне збільшення цього показника). Разом з тим показники кількості віртуальних відвідувань у всіх провідних освітянських бібліотеках зростають. У звітному році сукупний показник збільшився на 501 тис. і становить близько 3,7 млн. (діаграма 6).

Діаграма 6. Динаміка відвідувань провідних освітянських бібліотек України (2014-2015 рр.)

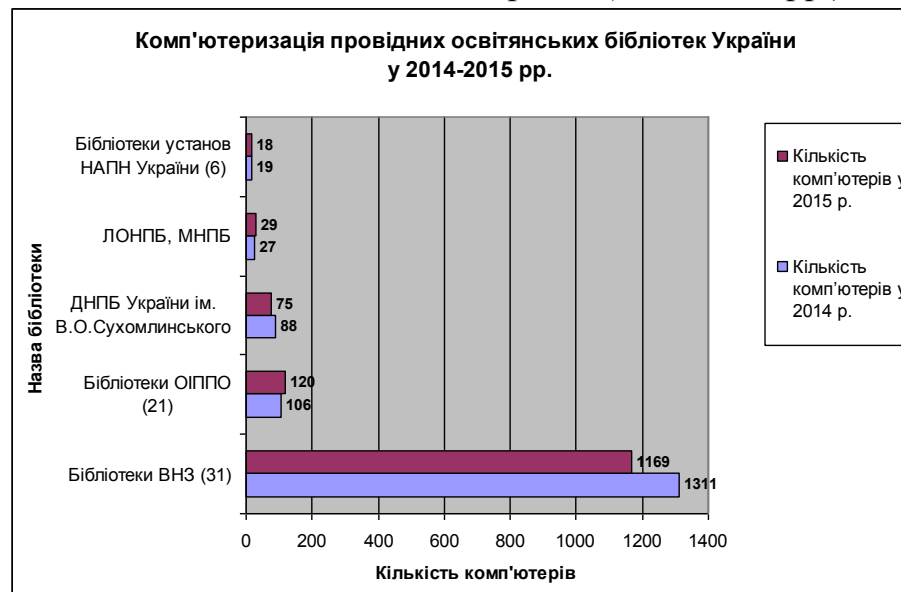

Отже, моніторинг динаміки показників кількості користувачів та відвідувань засвідчив, що впровадження інформаційно-комунікаційних технологій призвело до збільшення кількості віртуальних відвідувань та віддалених читачів, які користуються електронними ресурсами, розміщеними на сайтах освітянських бібліотек, і водночас зменшуються показники відвідування та книговидачі.

Перспективи розвитку книгозбірень мережі залежать від освоєння ними інформаційно-комунікаційних технологій, використання широкого спектра світових бібліотечно-інформаційних ресурсів. Для реалізації цих завдань необхідне сучасне технічне обладнання та відповідне програмне забезпечення. Аналіз матеріально-технічної бази провідних

освітянських бібліотек показав, що станом на 01.01.2016 р. комп'ютерний парк книгозбірень налічує 1407 комп'ютерів. Комп'ютери у бібліотеках використовуються як для адміністративної роботи та автоматизації бібліотечно-бібліографічних процесів, так і для доступу користувачів до електронних каталогів бібліотек та інших ресурсів, Інтернету тощо. Впродовж звітнього року оновлено комп'ютерну техніку в бібліотеках ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів – 26 комп'ютерів, обласних ІППО – 6 комп'ютерів та ЛОНПБ – 2 комп'ютери (діаграма 7).

Діаграма 7. Комп'ютеризація провідних освітянських бібліотек України (2014-2015 рр.)

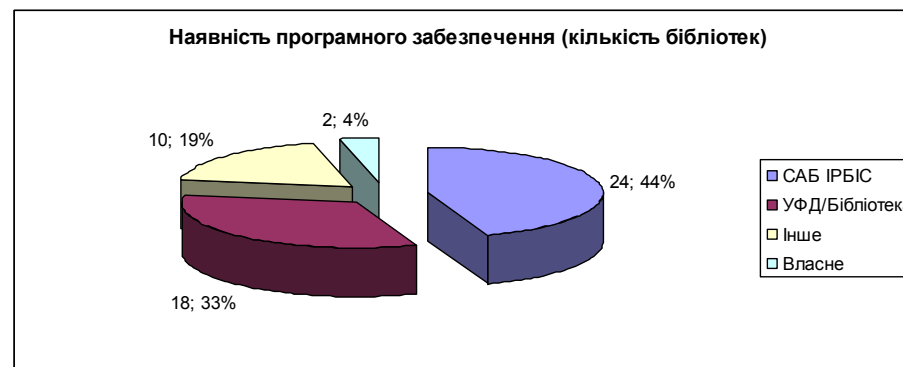

У результаті дослідження використання Інтернету виявлено відсутність доступу до мережі в бібліотеці КВНЗ „Вінницька АНО”, що негативно впливає на розвиток її діяльності.

У 43 бібліотеках для користувачів організовано безкоштовний доступ до ресурсів Інтернету з використанням технології Wi-Fi.

Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів у бібліотеках здійснюється на основі автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем (АБІС). Аналіз програмного забезпечення показав, що з 61 книгозбірні, які надіслали статистичні звіти, 24 використовують САБ ІРБІС (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ, десять книгозбірень ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів, шість бібліотек обласних ІППО, п'ять бібліотек установ НАПН України), АБІС „УФД/Бібліотека” у 18 бібліотек (17 книгозбірень ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів та бібліотека ДВНЗ „УМО” НАПН України), дві бібліотеки працюють на власному програмному забезпеченні (бібліотеки Херсонського ДУ та Волинського ІППО), десять бібліотек мають інші АБІС. Не мають програмного забезпечення сім бібліотек обласних ІППО (діаграма 8).

Діаграма 8. Наявність програмного забезпечення у провідних освітянських бібліотеках України (станом на 01.01.2016)

Сьогодні участь провідних освітянських бібліотек у системі електронних інформаційних комунікацій потребує від них створення власних електронних ресурсів і розміщення їх у мережі Інтернет. Важливим у цьому плані є ефективне функціонування сайтів бібліотек. Аналіз представництва провідних освітянських книгозбірень в мережі Інтернет показав, що з 61 проаналізованої книгозбірні 27 мають власні сайти (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ, дві бібліотеки обласних ІППО, 22 бібліотеки ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів) та 25 книгозбірень мають сторінку на сайті установи, якій підпорядковані (три бібліотеки установ НАПН України, 13 бібліотек обласних ІППО, дев'ять бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів). Деякі бібліотеки представляють себе у мережі Інтернет ще й через блоги.

Для віддалених користувачів на веб-сайтах (сторінках) провідних освітянських бібліотек міститься інформація про книгозбірню та її документні ресурси, електронні каталоги, бібліографічні, фактографічні БД,

повнотекстові ресурси (електронні бібліотеки, репозитарії, музеї книги тощо), віртуальні книжкові виставки, проблемно-орієнтована інформація та ресурси інформаційних центрів, посилання на веб-сайти інших бібліотек тощо.

Електронний каталог розміщено на сайтах (сторінках) 32 книгозбірень (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ, 5 бібліотек обласних ІППО, 24 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів), проте вільний доступ надається на сайтах 27 бібліотек, решта – у локальній мережі. Окремі сайти (сторінки) пропонують додаткові каталоги та картотеки, деякі бібліотеки відсилають користувача до зведеного каталогу, що описує фонди регіону.

Можливість скористатись електронною бібліотекою на своїх сайтах надають 25 бібліотек: ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, 5 бібліотек обласних ІППО, 18 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів.

Інституційний репозитарій є одним із дієвих шляхів реалізації ідеї відкритого доступу до наукової інформації, яка набуває дедалі більшої підтримки серед учасників процесу наукової комунікації. Репозитарії наукових праць сформовано на 15 сайтах бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів.

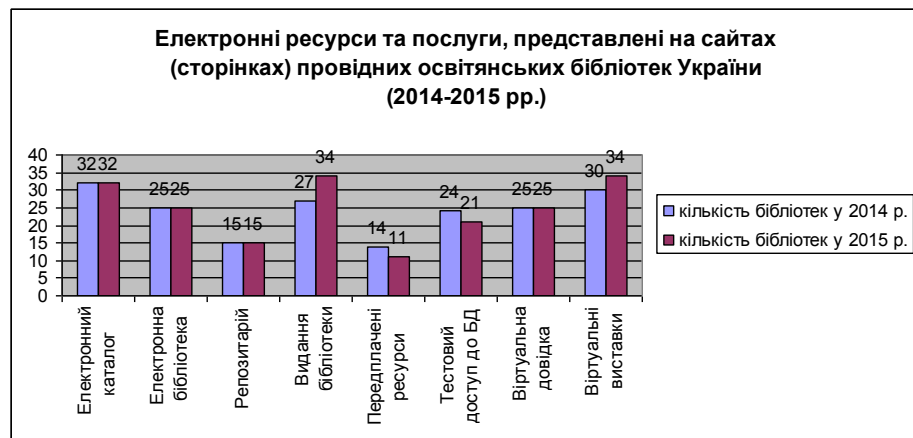
На сайтах книгозбірень також впроваджуються такі сервіси дистанційного самообслуговування, як онлайнвий запис до бібліотеки, віртуальна довідкова

служба (віртуальна довідка), он-лайн замовлення літератури, електронна доставка документів; продовження абонементу; електронна розсилка тощо. Так, віртуальною довідкою можна скористатись на сайтах (сторінках) 25 книгозбірень: ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ та 23 книгозбірень ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів.

Великої популярності у віддалених користувачів книгозбірень мережі набувають віртуальні виставки, які на своїх сайтах (сторінках) презентують 34 книгозбірні: ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ, бібліотека Інституту психології ім. Г. С. Костюка, 5 бібліотек обласних ІППО, 26 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів.

Важливу роль у якісному забезпеченні фахових інформаційних потреб користувачів на сучасному етапі відіграє організація доступу до національних і міжнародних повнотекстових електронних ресурсів. У 2015 р. доступ до цих ресурсів передплатили лише 11 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. На сайтах 21 книгозбірні проводилися тестові випробування популярних у світі баз даних і видавничих пакетів (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та 20 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів) (діаграма 9).

Діаграма 9. Електронні ресурси та послуги, представлені на сайтах (сторінках) провідних освітянських бібліотек України (2014-2015 рр.)

Сайт бібліотеки – це її імідж в інформаційному просторі, адже якість його оформлення й наповнення безпосередньо впливає на формування загального враження про книгозбірню. На основі аналізу представництва провідних освітянських бібліотеках у мережі Інтернет можна зробити висновок, що переважна більшість книгозбірень ВНЗ є потужною складовою національної інформаційної інфраструктури. Розвиток бібліотечних установ характеризується динамічним формуванням електронного середовища, впровадженням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, активізацією використання їхнього потенціалу користувачами. На відміну від бібліотек ВНЗ книгозбірні установ НАПН України та обласних ІППО лише розпочинають роботу зі створення власних сторінок, які

поки що не відповідають сучасним вимогам. Це безпосередньо залежить від забезпечення комп'ютерною технікою та підключення бібліотек до Інтернету. Загальна кількість працівників цих бібліотек становить від одного до трьох, які не мають необхідних знань і навичок для розробки та підтримки як окремого веб-сайту, так і актуалізації окремої сторінки на загальному сайті установи, якій підпорядкована бібліотека. З огляду на це бібліотекам слід створювати власні блоги, де розміщувати інформацію про свої послуги.

Одним із стратегічних завдань провідних освітянських бібліотек є розвиток бібліотечного співробітництва на основі об'єднання і взаємовикористання ресурсів та інтеграції в регіональний, національний, європейський та світовий простір.

З метою створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського започаткувала спільно з бібліотеками мережі створення на базі порталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського зведених баз даних, зокрема, зведеної бази даних збірників наукових праць, зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології.

З вересня 2014 р. через портал ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського надано користувачам доступ до „Зведеної бібліографічної бази даних збірників наукових праць” (ЗвБД ЗНП). Усього у формуванні ЗвБД ЗНП, крім ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, беруть участь сім бібліотек: Інституту педагогічної освіти та

освіти дорослих НАПН України, Інституту психології ім. Г. С. Костюка і п'ять бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. У 2015 р. від бібліотек – учасниць проекту отримано 259 БЗ збірників і 8328 аналітичних БЗ статей. Для користувачів доступно 10637 БЗ, з них 327 БЗ збірників, 10310 БЗ статей (у тому числі 106 БЗ збірників і 3106 аналітичних БЗ статей, опрацьованих у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського).

Продовжено роботу з бібліографічною зведеною базою даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології (ЗвБД дисертацій). ЗвБД дисертацій здійснено акумулюванням бібліографічних записів дисертацій, що зберігаються в освітянських бібліотеках – учасницях проекту. Її ядром стали бібліографічні записи електронного каталогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. У проекті беруть участь сім бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів та три спеціальні наукові бібліотеки установ НАПН України. Станом на 01.01.2016 р. обсяг ЗвБД дисертацій становить близько 9 600 БЗ. За 2015 р. було додано 570 БЗ.

Упродовж звітнього року тривав розпочатий у 2009 р. проект щодо кооперативного аналітико-синтетичного опрацювання фахових періодичних видань шляхом обміну бібліографічними записами для їх подальшого введення до електронних каталогів бібліотек. У 2015 р. обмін записами здійснювався з восьми книгозбірнями мережі, що на одну більше, ніж у 2014 р., а саме: ЛОНПБ, МНПБ, НПУ

ім. М. П. Драгоманова, Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського, Київського університету ім. Б. Грінченка, Української інженерно-педагогічної академії, Житомирського ДУ ім. І. Франка, КВНЗ „Херсонська академія неперервної освіти”.

У проекті з обміну бібліографічними записами з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, документознавства й інформаційної діяльності в 2015 р. брали участь бібліотеки КВНЗ „Херсонська академія неперервної освіти” та Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського.

У звітньому періоді тривала робота з поповнення системи науково-інформаційного забезпечення освітянської галузі реферативною інформацією. З цією метою здійснювалося реферування періодичних і продовжуваних видань психолого-педагогічної тематики із наданням рефератів у загальнодержавну електронну реферативну БД „Україніка наукова”, її паперовий варіант УРЖ „Джерело” та галузеву реферативну БД ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, розміщену на веб-порталі книгозбірні. Науковцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського прореферовано 32 видання, на які складено 1860 рефератів на 620 статей українською, російською та англійськими мовами. До спільної роботи з реферування продовжуваних видань залучено ЛОНПБ, бібліотеку Інституту професійної освіти та освіти дорослих НАПН України, десять бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. У результаті кооперативної співпраці конвертовано 2025 рефератів.

З метою координації інформаційно-видавничої й методичної діяльності в бібліотеках мережі фахівці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського продовжують роботу зі створення щорічного Довідника науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек України та основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України (далі – Довідник). З кожним роком зростає кількість учасників цього видання. Так, у 2014 р. її було 47, а в 2015 р. – 48 (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ, бібліотека Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 15 бібліотек обласних ІППО, 29 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів). З метою поширення інформації про підготовку наукових видань, зокрема, збірників наукових праць, бібліографічних посібників, інструктивно-нормативних матеріалів, які щорічно плануються до видання провідними освітянськими бібліотеками, а також про найбільш важливі заходи щодо забезпечення розвитку педагогічної науки, освіти й практики, підвищення професійного рівня бібліотечних працівників освітянської галузі Довідник розміщено на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та надіслано в електронній формі бібліотекам мережі.

У звітному році до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського надійшло 17 видань, зазначених у Довіднику, підготовлених провідними освітянськими книгозбірнями (на 7 менше, ніж у 2014 р.). Свою друковану продукцію надіслали: МНПБ (чотири

прим.) та дев'ять бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів (13 прим.). У зв'язку із реорганізацією веб-порталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського вторинну продукцію, отриману від книгозбірень мережі у 2015 р., на сайті не розміщено.

Моніторинг сайтів провідних бібліотек мережі показав, що повні тексти власної бібліографічної продукції представлено на сайтах (сторінках) 34 книгозбірень, що на сім більше порівняно з 2014 р., а саме: ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ, бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України, 10 бібліотек обласних ІППО, 20 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів.

З метою підвищення якості роботи бібліотек та узгодженості дій усієї мережі у виконанні загальних завдань ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського щорічно готує й передає до впровадження в практику роботи освітянських бібліотек значну кількість організаційно-управлінських, нормативно-інструктивних і методичних документів. У 2015 р. освітянські бібліотеки отримали збірник наукових праць „Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 4. Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу”, монографію „Інформаційна діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського: перспективи розвитку” (в електронній формі), оглядове видання за 2014 р.

„Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики” (в електронній формі), „Довідник науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек України й основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України” (в електронній формі).

Отже, аналіз міжбібліотечної взаємодії провідних освітянських бібліотек показав, що кількість учасників проектів та якість кінцевих продуктів залежать від рівня технічного забезпечення та засобів комунікацій. Це автоматизація робочих місць, серверний рівень, засоби, що забезпечують зв'язок між серверами організацій-членів корпорації, а також доступ до світової мережі Інтернет для представлення власних інформаційних ресурсів споживачеві.

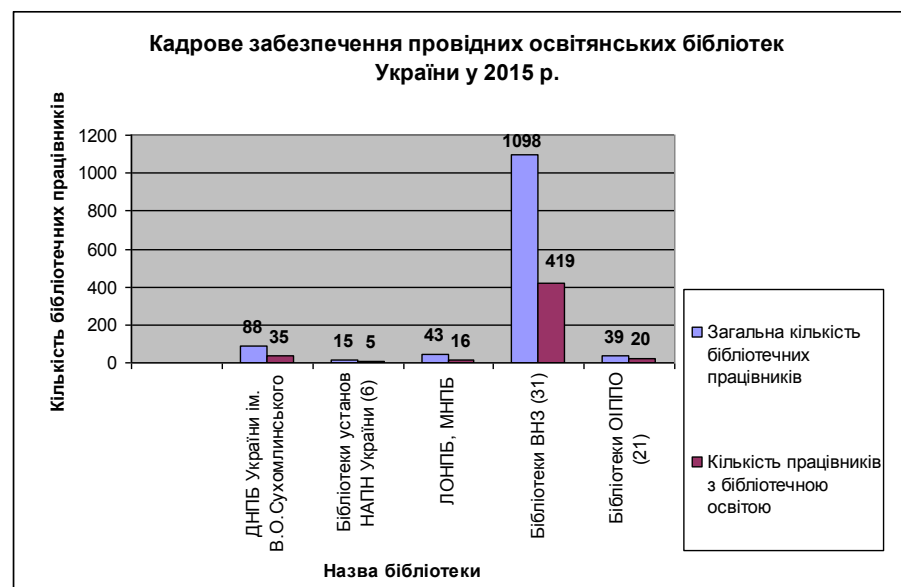
З метою забезпечення конкурентоспроможності на ринку інформаційних ресурсів та послуг бібліотеки повинні працювати на випередження вимог і потреб своїх користувачів. У зв'язку з цим з кожним роком проблема розвитку персоналу бібліотек стає дедалі актуальнішою. Зростає потреба в спеціалістах, які володіють сучасними управлінськими технологіями, інноваційним мисленням, необхідними професійними компетенціями, вміють здобувати та використовувати нові знання.

Як показав моніторинг кількості бібліотечних працівників у провідних освітянських бібліотеках України, щороку цей показник зменшується: у 2014 р. – на 8 і становив 1290 осіб, а в 2015 р. – на 7 і становив

1283 особи. З року в рік зменшується показник осіб, що працювали на повну ставку: у 2014 р. – на 23 і становив 1138, а в 2015 р. – на 14 і становив 1124 особи.

Аналіз кадрового складу за рівнем освіти свідчить про щорічне зменшення кількості працівників з відповідною фаховою освітою. У 2015 р. 39 % бібліотекарів (497 осіб) мали фахову освіту, у 2014 р. – 42 % (501 особа). Кількість працівників з повною вищою бібліотечною освітою станом на 01.01.2016 р. становила 402 особи, базовою вищою бібліотечною – 56 осіб, неповною вищою бібліотечною – 39 осіб (діаграма 10).

Діаграма 10. Кадрове забезпечення провідних освітянських бібліотек України в 2015 р.

Характеристика кадрового складу за досвідом роботи є незмінною протягом кількох років: найбільшу кількість становлять працівники зі стажем роботи понад 20 років – 42 % (530 осіб), кількість працівників зі стажем роботи від 10 до 20 років – 27 % (329 осіб), зі стажем роботи від 3 до 10 років – 23 % (293 особи) та зі стажем роботи до 3 років – 8 % (105 осіб).

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, ускладнення запитів користувачів висувають нові вимоги до кваліфікації кадрів бібліотек, проте протягом звітнього року на курсах підвищення кваліфікації навчалось 96 осіб (лише 7 % загальної кількості працівників провідних освітянських бібліотек), що на 35 осіб менше порівняно з 2014 р. На часі стала гострою проблемою розробка та реалізація системи підвищення кваліфікації бібліотечних працівників, яка передбачала б активні й дистантні форми навчання.

Для самоосвіти та ознайомлення з передовим досвідом бібліотек України та світу фахівці книгозбірень мережі можуть скористатись БД „Бібліотечна справа” ЕК ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, в якій відображаються книжки, брошури, автореферати дисертацій, дисертації, електронні документи, періодичні видання з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності з фондів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Станом на 01.01.2016 р. обсяг бази даних – 9327 бібліографічних записів.

Отже, питання забезпечення провідних освітянських книгозбірень кваліфікованими

бібліотечними кадрами є на сьогодні одним із першочергових завдань, оскільки динамічні перетворення в усіх сферах життя змінюють не лише суспільну роль бібліотек, а й роль бібліотекаря в цьому процесі.

ВИСНОВКИ

Порівняльний аналіз основних напрямів роботи провідних освітянських бібліотек України в 2014-2015 р.р. свідчить про позитивні зрушення у перетворенні бібліотек на потужні інформаційні центри.

Як показало дослідження, з розвитком сучасних комп'ютерних технологій перелік інформаційних ресурсів (продуктів), що створюються та підтримуються провідними освітянськими бібліотеками, поступово розширюється: створюються тематичні БД, веб-сайти з розміщенням на них різноманітної бібліографічної та довідкової інформації, елементів електронних бібліотек, окремих фондів, колекцій та репозитаріїв тощо. Проте світова тенденція зростання обсягів інформації, особливо електронної, потребує постійної трансформації цієї діяльності.

Поряд с цим за результатами моніторингу виявлено характерні для всіх книгозбірень чинники, що гальмують сучасний інноваційний розвиток бібліотек, зокрема, обмежене фінансування на придбання нових документів, передплату періодичних видань та повнотекстових ресурсів провідних світових постачальників інформації, оновлення комп'ютерної техніки та удосконалення

матеріально-технічної бази, скорочення та переведення на неповний робочий день працівників. У подоланні цих перешкод провідним освітянським бібліотекам необхідна серйозна підтримка установ, яким вони підпорядковуються, та узгоджена й виважена державна підтримка, а також більш активні дії керівництва бібліотек щодо пошуку нових альтернативних джерел фінансування.

З метою забезпечення адаптування провідних освітянських бібліотек України до змін зовнішнього інформаційного середовища ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як координаційний і методичний центр мережі освітянських бібліотек України рекомендує:

- ✓ активізувати діяльність щодо залучення додаткового фінансування книгозбірень (спонсорство, платні послуги, участь у грантах і міжнародних програмах тощо);
- ✓ змінити стратегію комплектування фондів – активно поповнювати їх електронними ресурсами;
- ✓ забезпечити більш активну роботу щодо організації й використання на власних веб-сайтах, веб-сторінках електронної бібліотеки, електронного репозитарію, розвитку сучасних дистантних форм інформаційного обслуговування й оперативного доступу до зовнішніх джерел наукової, освітньої та суспільної інформації;
- ✓ здійснювати активну діяльність щодо реклами бібліотек та власних інформаційних ресурсів у соціальних мережах, блогосфері;

- ✓ активізувати участь у корпоративних проєктах щодо створення електронного галузевого бібліографічного й реферативного ресурсу, формування зведених бібліографічних баз даних із питань освіти, педагогіки, психології та суміжних галузей знань, аналітико-синтетичного опрацювання періодичних видань з питань освіти, педагогіки, психології та бібліотечної справи;
- ✓ брати систематичну участь у підготовці Довідника науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек та основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України;
- ✓ активно вивчати та впроваджувати в практику діяльності сучасний досвід та інновації бібліотек України й світу;
- ✓ брати активну участь у науково-практичних конференціях, семінарах, практикумах, тренінгах тощо, які проводять ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, УБА, бібліотеки інших систем і відомств.

2.2. Зведені статистичні дані

Таблиця 1. ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки	Наявність фонду (прим.)			Надходження (прим.)			Вибуття (прим.)			Використання фонду (прим.)		
		2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст
1.	ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського	573066	579567	+6501	8850	7399	-1451	8305	898	-7407	299835	235908	-63927
2.	ЛОНПБ, МНПБ	538514	536344	-2170	6641	7693	+1052	2116	9863	+7747	253890	228339	-25551
3.	Бібліотеки установ НАПН України	281516	275966	-5550	4016	2510	-1506	423	1024	+601	207469	198648	-8821
4.	Бібліотеки ОШПО	747530	714884	-32646	19078	16722	-2356	14175	21406	+7231	896082	792097	-103985
5.	Бібліотеки ВНЗ	16725501	17362743	637242	188806	179753	-9053	147859	213149	+65290	14581524	14352794	-228730
	Усього	18866127	19469504	+603377	227391	214077	-13314	172878	246340	+73462	16238800	15807786	-431014

Таблиця 2. КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ ТА ВІДВІДУВАНЬ. ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки	Користувачі			Відвідування						Обертність	Книго-забезпеченість	Читаність	Відвідуваність
		За ЄРК			Кількість			У т.ч. віртуальних відвідувань						
		2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст	2014	2015	Ріст				
1.	ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського	6263	5370	-893	209933	216122	+6189	182005	186628	+4623	0,4	107,9	43,9	40,2
2.	ЛОНПБ, МНПБ	11115	11055	-60	59076	71666	+12590	24885	26378	+1493	0,7	46,3	22	5,3
3.	Бібліотеки установ НАПН України	6462	6507	+45	49894	48778	-1116	3655	5387	+1732	0,7	69,8	18,8	6,6
4.	Бібліотеки ОШПО	64216	64643	+427	1076164	1134387	+58223	871181	945874	+74693	1,2	25,5	13,2	4,3
5.	Бібліотеки ВНЗ	240230	229893	-10337	8949066	8701251	-247815	2112548	2531372	+418824	0,96	75,5	63,6	34,9
	Усього	328286	317468	-10818	10344133	10172204	-171929	3194274	3695639	+501365	0,8	65	32,3	18,3

Таблиця 3. АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки ВНЗ	Технічне забезпечення				Програмне забезпечення	Електронні ресурси			Представлення в мережі Інтернет	Наявність на сайті ЕК	Наявність на сайті ЕБ	Наявність на сайті репозитарію
		Кількість комп'ютерів	Кількість АРМ		К-сть комп., що мають доступ до мережі Інтернет		Обсяг власних БД	З них записи в ЕК	Введено записів за звітний рік				
			Для співробітників	Для користувачів									
1.	ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського	75	61	9	70	ІРБІС		290601	47762	сайт	1	1	
2.	ЛОНПБ, МНПБ	29	25	4	29	ІРБІС - 2	11448	333183	30132	сайт - 2	2	1	
3.	Бібліотеки установ НАПН України	18	7	7	13	ІРБІС -5, УФД - 1		2262	657	сторінка - 3			
4.	Бібліотеки ОІППО	120	26	78	116	ІРБІС – 6, інша – 7, власна - 1	113373	273750	24121	сторінка –13, сайт -2, блог-1	5	5	
5.	Бібліотеки ВНЗ	1169	571	584	1137	Політек -1, ІРБІС-10, УФД-17, UNILIB-2, власна-1	1893305	6380077	550025	сайт – 22, сторінка– 9	24	18	15
	Усього	1411	690	682	1365	ІРБІС - 24, УФД - 18, інша - 10, власна - 2	2018126	7279873	652697	Сайт - 27, сторінка - 25	32	25	15

Таблиця 4. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (станом на 01.01.2016)

№ за/п	Назва бібліотеки	Кількість бібліотечних працівників		За освітою				За стажем роботи				К-сть працівників, що працюють на повну ставку	
				Повна вища	У т. ч. бібліотечна	Базова вища	У т. ч. бібліотечна	До 3 років	З 3 до 9 років	10-20 років	Понад 20 років		
		2014	2015									2014	2015
1.	ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського	90, з них 67 здійснюють наукову роботу	88, з них 68 здійснюють наукову роботу	79	35				22	31	7	90	74
2.	ЛОНПБ, МНПБ	41	43	37	16	1		7	8	7	21	35	34
3.	Бібліотеки установ НАПН України	17	15	9	2	0	3	2	6	3	5	17	15
4.	Бібліотеки ОППО	43	39	31	14	4	3	3	8	11	17	40	36
5.	Бібліотеки ВНЗ	1099	1098	953	335	87	50	93	249	277	480	956	965
	Усього	1290	1283	1109	402	92	56	105	293	329	530	1138	1124

Додаток 1. ВІДОМОСТІ ПРО БІБЛІОТЕКИ

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського

Директор бібліотеки	№ телефону	e-mail	Поштова адреса	Веб-сайт
Березівська Лариса Дмитрівна	440-35-48	dnpb@i.ua	04060 м. Київ, вул. Берлинського, 9	http://www.dnpb.gov.ua

2. Львівська обласна науково-педагогічна та Науково-педагогічна бібліотеки м. Миколаєва

Назва бібліотеки	Директор бібліотеки	№ телефону	e-mail	Поштова адреса	Веб-сайт
Комунальний заклад Львівської обласної ради „Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека”	Сокольська Ярослава Богданівна	(032) 275-41-21	lonpb@mail.lviv.ua	79005, м. Львів, вул. Зелена, 24	http://www.lonpb.com.ua
Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва	Роскіна Тетяна Іванівна	(0512) 76-69-54	roskina@library.mk.ua , info@library.mk.ua	54001, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 31	http://www.library.mk.ua

3. Спеціальні наукові бібліотеки установ НАПН України

Назва бібліотеки	Завідувач бібліотеки	№ телефону	e-mail	Поштова адреса	Веб-сайт
Бібліотека ДВНЗ „Університет менеджменту освіти” НАПН України	Гриценюк Інна Антонівна	481-38-23	library_umo@ukr.net	04053, м. Київ-53, вул. Артема, 52-А, вул. 3	http://umo.edu.ua/scientific-library
Бібліотека Інституту вищої		286-65-85 286-60-88	svit.ukr@ukr.net (інституту)	01014, м. Київ-14, вул. Бастіонна, 9	http://ihed.org.ua/ua/resursy/biblioteka.html

освіти НАПН України					
Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України	Штома Людмила Наумівна	440-62-86	biblio123@ukr.net	04060, м. Київ, вул. Берлинського, 9	http://ipood.com.ua/biblioteka/
Бібліотека ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України	Шинкаренко Алла Володимирівна	288-26-09	bibl.ip@ukr.net	01033, м. Київ, вул. Паньківська, 2	http://inpsy.naps.gov.ua/info/253/
Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології НАПН України	Савінова Віра Іванівна	425-24-08	lachesic@ukr.net	04070, м. Київ, вул. Андріївська, 15	http://ispp.org.ua/biblioteka.htm (електронна бібліотека)
Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти НАПН України	Маркова Вікторія Омелянівна	252-71-75	pto.biblioteka@gmail.com	03045, м. Київ, провул. Віто-Литовський, 98	http://ipto.kiev.ua/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=765&Itemid=165&lang=ua
Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти” НАПН України	Петренко Анастасія Валеріївна	259-47-05	2594705@ukr.net	03045, м. Київ, вул. Чапаєвське шосе, 98,	

4. Бібліотеки обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти

Назва бібліотеки	Завідувач бібліотеки	Телефон, факс	e-mail	Поштова адреса	Веб-сайт/сторінка
Комунальний вищий навчальний заклад „Вінницька академія неперервної освіти”	Козак Оксана Терентіївна	(0432) 67-08-89	bil@mail.vinnica.ua	вул. Грушевського, 13, м.Вінниця, 21100	http://www.voipopp.vn.ua/index.php/informatsijni-resursi/biblioteka
Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти	Сміховська Валентина Євгеніївна	т/ф.(0332) 72-16-41	info@vippo.lutsk.ua	вул. Винниченка, 31, м. Луцьк, 43000	http://vippo.org.ua/index.php?pagename=biblioteka
Комунальний вищий навчальний заклад „Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти”	Гонік Єва Григорівна	т. (056) 732-09-21 ф. (056) 732-48-48	onbic@i.ua	вул. Свердлова, 70, м. Дніпропетровськ, 49006	https://sites.google.com/site/libdoippo/home
Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	Білецька Леся Володимирівна	(0412) 37-95-81 34-65-25	ronad8090@gmail.com	вул. Щорса, 20-Б, м. Житомир, 10014	
Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти	Кот Анюта Павлівна	(03122) 3-42-74	anuta_kot@ukr.net	вул. Волошина, 35, м. Ужгород, 88000	http://zakinppo.org.ua/biblioteka
Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	Тетерюк Інеса Олександрівна	(061) 717-18-39	zoippo@mail.ru	вул. 40 років Радянської України, 57-А, м. Запоріжжя, 69035	http://zpppoosvita.w.pw/
Івано-Франківський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	Полторацька Лариса Миколаївна	т/ф. (03422) 2-24-93	mail@oippo.if.ua	площа А. Міцкевича, 3; А. с. № 21, м. Івано-Франківськ, 76018	http://www.ippo.if.ua/biblioteka/
Комунальний вищий	Суткова	т. (04563)	valentina.sutkova@g	вул. Ярослава Мудрого, 37,	http://www.академія.com .

навчальний заклад Київської обласної ради „Академія неперервної освіти”	Валентина Олександрівна	5-12-41, ф. 5-04-24	mail.com	м. Біла Церква, Київська область, 09107	ua/?page_id=633
Комунальний заклад „Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського”	Воловоденко Вікторія Павлівна	т/ф. (0522) 32-24-78	koippo.bibl@gmail.com	вул. Велика Перспективна, 39/63, м. Кіровоград, 25006	http://library.koippo.kr.ua/
Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	Замрикіт Наталія Романівна	т. (032) 240-38- 79	<u>loippo@ukr.net,</u> <u>korgh@ukr.net</u>	вул. Огієнка, 18-А, м. Львів, 79007	http://loippo.lviv.ua/DOC/ Biblioteka/
Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	Коваленко Людмила Михайлівна	(0512) 37-85-89	<u>lkovalenko55.27@mail.ru,</u> <u>moippo@rambler.ru</u>	вул. Адміральська, 4-А, м. Миколаїв, 54001	http://www.moippo.mk.ua/ index.php/dijalnist- moippo-58/bbloteka/186- bbloteka
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів	Іваненко Наталія Федорівна	моб. (098) 273- 05-59	<u>ivanenko.1984@mail.ru</u>	пров. Нахімова, 8, м. Одеса, 65014	http://ooiuv.odessaedu.net/ uk/site/library.html
Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського	Куренкова Тетяна Євгенівна	(0532) 56-53-98	library@pei.poltava.ua	вул. Жовтнева, 64 ж, м. Полтава, 36014	http://poippo.pl.ua/bibliote ka
Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	Богомазюк Вікторія Іванівна	т. (0362) 64-96-63 ф. 22-22-02	poippo@mail.ru	вул. Чорновола, 74, м. Рівне, 33028	http://rivneosvita.org.ua/m ethod_kabinet/biblioteka.p hp
Комунальний заклад „Сумський обласний інститут післядипломної освіти”	Волобуєва Ірина Іванівна	(0542) 33-03-29	biblioteka_soippo@ukr.net	вул. Римського-Корсакова, 5 м. Суми, 40007	http://soippo.edu.ua/index. php/pro-nas/biblioteka

Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти	Сіньковська Інна Михайлівна	т/ф (0352) 43-57-84	admin@ippo.te.ua	вул. Кривоноса, 7а, м. Тернопіль, 46018	http://www.ippo.edu.te.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=88&Itemid=123
Комунальний вищий навчальний заклад „Харківська академія неперервної освіти”	Жеребкіна Зоя Геннадіївна	(057) 756-00-47 факс 731-27-76	onmibo@ukrpost.ua	вул.Пушкінська, 24, м. Харків, 61057	http://edu-post-diploma.kharkov.ua/index.php?option=com_booklibrary&Itemid=106
Комунальний вищий навчальний заклад „Херсонська академія неперервної освіти” Херсонської обласної ради	Алексєєва Наталія василівна	(0552) 37-05-58 факс 37-05-92	bibliotekaripo@meta.ua	вул. Покришева, 41, м. Херсон, 73034	http://academy.ks.ua/?page_id=28
Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	Введенська Світлана Йосипівна	т/ф (0382) 77-63-20	rose-ved@ukr.net	вул.Озерна, 14, м. Хмельницький, 29015	http://hoippo.km.ua/index.php?name=content&op=view&id=45
Комунальний навчальний заклад „Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради”	Маяцька Леся Федорівна	(0472) 64-41-07 факс 64-21-78	oipoppp@ukr.net	вул.Бидгощська, 38/1, м.Черкаси, 18003	http://oipoppp.ed-sp.net/node/12715
Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області	Григорєць Валентина Олександрівна	(0372) 52-33-26 факс 52-73-36	valentinagrigorec@mail.ru	вул. І. Франка, 20, м. Чернівці, 58010	http://ippobuk.cv.ua/index.php/org-struct/2012-12-06-15-31-14
Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського	Проскура Світлана Анатоліївна	(0462) 67-94-40	bibl-chippo@ukr.net	вул. Слобідська , 83, м. Чернігів, 14021	http://choippo.edu.ua/?page_id=95

5. Бібліотеки вищих навчальних закладів III-IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів

Назва університету	Директор бібліотеки	Телефон, факс, e-mail		Поштова адреса бібліотеки	Веб-сайт
<i>I. ВНЗ педагогічного та інженерно-педагогічного профілів</i>					
Бердянський державний педагогічний університет	Білокінь Світлана Володимирівна	(06153) 3-47-87 факс 4-74-68	s.v.bilokin@gmail.com, librarybdpu@gmail.com	71112, м. Бердянськ, Запорізька обл., вул. Шмідта, 4	http://library.bdpu.org/
Вінницький державний педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського	Білоус Валентина Степанівна	(0432) 26-51-98, 27-59-46 факс 26-33-03	vspu.lib@gmail.com	21100, м. Вінниця, вул. Острозького, 32	http://library.vspu.edu.ua/
Глухівський національний педагогічний університет ім. О.П.Довженка	Печена Анжела Володимирівна	(05444) 2-42-19 факс 2-34-74	library.inc@gmail.com	41400, м. Глухів, Сумська обл., Києво-Московська, 24	http://gnpu.edu.ua/gnpu/index.php?option=com_content&view=article&id=867&Itemid=94&lang=en
Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ „Донбаський державний педагогічний університет”	Піскун Вікторія Олександрівна	Приймальня директора інституту (06274) 2-25-37	Інститут: giim@ukr.net , forlan-artemivsk@ukr.net	84511, м. Артемівськ, вул. Комсомольська, 24	http://forlan.org.ua/index.php/biblioteka
ДВНЗ „Донбаський державний педагогічний університет”	В.о. Качина Валерія Сергіївна	(06262) 65-06-86	biblsgpu@meta.ua	84116, м. Слов'янськ, Донецька обл., вул. Генерала Батюка, 19	http://www.slavdpu.dn.ua/index.php/biblioteka/2013-04-19-07-52-52
Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка	Дмитрів Марія Михайлівна	(03244) 2-37-75	library_ddpu@ukr.net	82100, м. Дрогобич, Львівська обл., вул. Л.Українки 2	http://ddpu.drohobych.net/departments/biblioteka/

Кіровоградський державний педагогічний університет ім. Володимира Винниченка	Шульга Ольга Антонівна	т/ф (0522) 22-06-74	shulga-dir@ukr.net	25006, м. Кіровоград, вул. Шевченка, 1	http://www.kspu.kr.ua/ua/pro-biblioteku/novyny
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка	Стрельчук Юлія Іванівна	(03546) 2-25-58 факс 2-19-91	patran26@rambler.ru	47003 м. Кременець, Тернопільська обл., вул. Ліцейна, 1	http://www.kogpi.edu.te.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=381&Itemid=279
Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ „Криворізький національний університет”	Віняр Ганна Миколаївна	(0564) 71-58-21 факс 71-76-74	library@kdpu.edu.ua	50086, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл. просп. Гагаріна, 54	http://kdpu-library.ucoz.ru/
Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б.Хмельницького	Радіонова Ірина Анатоліївна	(0619) 44-04-20	bibliomdpu@rambler.ru , irina_rad47@mail.ru	72612, м. Мелітополь, Запорізька обл., вул. Леніна, 10	http://lib.mdpu.org.ua/
Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова	Савенкова Людмила Василівна	(044) 239-30-39	lib-npu@ukr.net ; lvsav@ukr.net	01030, Київ, вул. Пирогова, 9	http://lib.npu.edu.ua/
ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди”	Шкира Ольга Іванівна	т/ф (04567) 5-63-96	libraryphdpu@gmail.com	04801, м. Переяслав-Хмельницький, Київська обл., вул. Сухомлинського, 30	http://library.phdpu.edu.ua/
ДЗ „Південноукраїнський національний педагогічний	Бондаренко Ганна Борисівна	т/ф (048) 726-58-51	library.pdpu@gmail.com	65020, м. Одеса, вул. Старопорто- франківська, 26	http://library.pdpu.edu.ua/

університет імені К.Д.Ушинського					
Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г.Короленка	Спірякова Світлана Володимирівна	(05322) 2-56-50 факс 2-58-67	kniga_pdp@ukr.net	36003, м. Полтава, вул. Остроградського, 2	http://lib.pnpu.edu.ua/
Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка	Железняк Ірина Олександрівна	(0542) 68-59-57	library@sspu.sumy.ua	40002, м. Суми, вул. Роменська, 87	http://library.sspu.sumy.ua/
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В.Гнатюка	Чайка Ірина Анатоліївна	(0352) 43-58-92	ichaika2708@gmail.com , library.tnpu@gmail.com	46027, м. Тернопіль, вул. М.Кривоноса 2	http://www.library.tnpu.edu.ua/
Українська інженерно-педагогічна академія (м.Харків)	Ніколаєнко Наталія Миколаївна	(057) 733-78-97	nb@library.uipa.kharkov.ua , nikolaenko@library.uipa.kharkov.ua	61003, Харків-3, вул. Університетська, 16	http://library.uipa.edu.ua/
Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини	Григоренко Тетяна Володимирівна	(04744) 4-07-83 факс 3-45-82	udpulibrary@meta.ua	20301, м. Умань, Черкаська обл., вул. Садова, 2	http://library.udpu.org.ua/
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С.Сковороди	Турко Іван Федорович	(057) 717-10-34	ivan.turko@hnpu.edu.ua	61300, м. Харків, вул. Артема, 29	http://hnpu.edu.ua/library
КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія” Харківської ОР	Самойлова Світлана Борисівна	(057) 732-38-30 факс 732-69-97	byblyoteka-hgpa@kharkov.com	61001, м. Харків, пров. Шота Руставелі, 7	http://biblhgpa.jimdo.com/
Хмельницька гуманітарно-	Дитинник Людмила	(0382) 79-51-68	lvdytynnyk@ukr.net	29013 м.Хмельницький, вул.Проскурівського	http://biblio.kgpa.km.ua/

педагогічна академія	Вікторівна	79-53-55 факс 72-09-23		підпілля, 139	
Чернігівський національний педагогічний університет ім. Т.Г.Шевченка	Макарова Ганна Григорівна	т/ф (04622) 3-70-64	chnpu_biblioteka@ukr.net	14013, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53	http://library.chnpu.edu.ua/
II. Державні та національні університети класичного типу					
Житомирський державний університет імені Івана Франка	Ренькас Броніслава Мирославівна	(0412) 43-15-21 факс 37-27-63	bib@zu.edu.ua	10008, м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 38	http://library.zu.edu.ua/
Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка	Климчук Людмила Вікторівна	(03849) 3-37-30, 3-38-75 факс 3-07-83	biblioteka@kpnu.edu.ua , biblioteka-kpnu@rambler.ru	32300, м. Кам'янець- Подільський, Хмельницька обл. вул. Огієнка, 61	http://library.kpnu.edu.ua/
Київський університет імені Бориса Грінченка	Зотова Вікторія Анатоліївна	(044) 485-21-99	library@kubg.edu.ua	04212 м. Київ, вул. Маршала Тимошенка, 136	http://library.kubg.edu.ua/
Маріупольський державний університет	Шакула Алла Павлівна	(0629) 33-89-89	slibrmdu@yandex.ru , alla.shakula@yandex.ua	87500, м. Маріуполь, Донецька обл., просп. Будівельників, 129а	http://lib-margu.narod.ru/
Миколаївський національний університет ім. В.О.Сухомлинського	Сімоненко Наталя Євгенівна	(0512) 37-88-10 факс канцелярії 37-88-15	library@mdu.edu.ua ; natalysimon@ukr.net	54030, м. Миколаїв, вул. Нікольська, 24	http://mdu.edu.ua/?page_id=511
Ніжинський державний університет ім. Миколи Гоголя	Морозов Олександр Сергійович	(04631) 2-36-33	biblioteka_ndu@ukr.net	16600, м. Ніжин, Чернігівська обл. вул. Гоголя, 4	http://library.ndu.edu.ua/
ДВНЗ	Бігусяк Михайло	(0342)	pnu-lib@ukr.net , pnu-	76025,	http://lib.pu.if.ua/ind

„Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника”	Васильович	59-60-34	lib@rambler.ru	м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57	ex.php
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки	Собчук Володимир Степанович	т/ф (0332) 24-40-38	<u>svs@eenu.edu.ua;</u> <u>nmv.snu@gmail.com</u>	43005, м. Луцьк, вул. Винниченка, 30а	http://library.eenu.edu.ua/
Херсонський державний університет	Арустамова Нателла Артемівна	(0552) 32-67-51, факс 49-21-14	<u>veritas@ksu.ks.ua,</u> <u>oladychuk@ksu.ks.ua</u>	73000, м. Херсон, вул. 40- річчя Жовтня, 27	http://www.kspu.edu.ua/About/DepartmentAndServices/Library.aspx
Хмельницький національний університет	Айвазян Олена Борисівна	(0382) 72-80-38	<u>library_HNU@ukr.net,</u> <u>metod_libhnu@ukr.net</u>	29016 м.Хмельницький, вул. Кам'янецька 110/1	http://lib.khnu.km.ua/
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького	Голиш. Григорій Михайлович	(0472) 35-52-29; 37-30-92 факс 35- 44-63	<u>biblioteka.cnu@gmail.com</u>	18031, м. Черкаси, вул. Університетська, 22	http://biblioteka.cdu.edu.ua/
III. Державні гуманітарні ВНЗ					
Ізмаїльський державний гуманітарний університет	Гармаш Ольга Володимирівна	(04841) 5-85-31; 5-75-78	<u>idgulibrary@ukr.net</u>	68600, м. Ізмаїл, Одеська обл., пр-т Леніна, 9	http://idgu.edu.ua/library/
Рівненський державний гуманітарний університет	Грипич Світлана Никанорівна	т/ф (0362) 26-96-44	<u>library.rshu@gmail.com</u>	33028, м. Рівне, вул. Остафова, 31	http://library.rshu.edu.ua/

Довідкове видання

***ПРОВІДНІ ОСВІТЯНСЬКІ БІБЛІОТЕКИ
УКРАЇНИ В ДЗЕРКАЛІ СТАТИСТИКИ***

Оглядове видання

Укладачі

*Біла Людмила Олексіївна
Хемчян Ірина Іванівна*

Науковий редактор

Інна Георгіївна Лобановська

Підписано до друку 2016 р.

Формат 64x90/8. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Умов. друк. арк. 5

Наклад 150 прим.

Державна науково-педагогічна бібліотека ім. В. О. Сухомлинського
м. Київ, вул. Берлінського, 9.
Тел.: (044) 440-35-48, 440-66-22